

**GMINA
SZYDŁOWO**

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY SZYDŁOWO
NA LATA 2020-2030**

Opracowanie:

Urząd Gminy Szydłowo

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię rozwoju gminy Szydłowo na lata 2020-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe przygotowane przez pracowników Urzędu Gminy Szydłowo, gminnych jednostek organizacyjnych, GUS i inne jednostki.

Strategia rozwoju gminy Szydłowo zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2018 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

Elektroniczna wersja Strategii znajduje się na stronie internetowej Urzędu Gminy: <http://www.szydlowo.pl/> oraz na stronie BIP: <http://bip.szydlowo.pl/>

An aerial photograph showing a wide, winding river with a blueish-grey hue, flowing through a vast, dense forest. The forest is composed of many trees with varying shades of green and yellow, suggesting a transition in seasons. The river has several bends and a small island in the center. In the bottom right corner, a multi-lane highway with several trucks is visible, cutting through the forest. The sky is blue with scattered white clouds.

Zielone Wrota Północnej Wielkopolski

Spis treści

WSTĘP	7
Procedura tworzenia Strategii	9
Harmonogram prac.....	10
CHARAKTERYSTYKA GMINY SZYDŁOWO.....	13
Położenie administracyjne, geograficzne i komunikacyjne	15
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	19
Społeczeństwo	24
Oświata i wychowanie przedszkolne	30
Infrastruktura i ochrona środowiska	33
Środowisko naturalne	39
Gospodarka finansowa	42
Podmioty gospodarcze i organizacje pozarządowe	46
Historia i kultura	50
Turystyka, sport, rekreacja.....	57
Analiza SWOT.....	62
STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU.....	67
Misja	69
Wizja	69
Priorytety, cele strategiczne i operacyjne, działania	71
SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW ROZWOJU GMINY Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	96
WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	104
PODSUMOWANIE	108
Spis rycin	111
Spis tabel.....	111
ZAŁĄCZNIKI	113
Załącznik nr 1 – Ewaluacja Strategii rozwoju gminy Szydłowo na lata 2010-2020.....	113
Załącznik nr 2 – Ankieta strategiczna dla mieszkańców gminy Szydłowo	159
Załącznik nr 3 – Wzór kart ewaluacyjnych Strategii rozwoju gminy Szydłowo na lata 2020-2030	167

WSTĘP

Procedura tworzenia Strategii

Strategia rozwoju gminy Szydłowo jest formalnym dokumentem, który określa najważniejsze kierunki rozwoju gminy w perspektywie do 2030 roku. Jest komplementarna z innymi dokumentami planistyczno-strategicznymi, które realizowane są na terenie gminy. Dokument będzie nadrzędny względem dokumentów sektorowych dotyczących obszaru gminy Szydłowo, jednocześnie zachowując spójność z dokumentami wyższego rzędu – strategią powiatową, wojewódzką i krajową. Strategia będzie wyznaczała ramy dla planów i programów powstających w gminie podczas jej obowiązywania.

Strategia rozwoju gminy Szydłowo na lata 2020-2030 została opracowana na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców i pracowników Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych. Ważnym źródłem informacji byli członkowie Zespołu ds. Strategii, w skład którego wchodziła kadra kierownicza Urzędu Gminy Szydłowo oraz jednostek organizacyjnych pod przewodnictwem Lidera Strategii – Wójta Tobiasza Wiesiołka. Zespół ds. Strategii uzupełnili eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju:

- Hanna Król – trener, konsultant,
- Krzysztof Kucz – Wiceprezes Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju,
- Irma Kuznetsova – Kierownik Zespołu ds. rozwoju usług dla JST, Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju,
- Tomasz Michałowicz – Starszy specjalista ds. rozwoju usług dla JST, Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju,
- Agata Artymko – Koordynator Zespołu ds. rozwoju usług dla JST, Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju,
- Dominika Szulc - Asystent Zespołu ds. rozwoju usług dla JST, Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju.

Podstawowym aktem prawnym określającym zadania gminy, który był wykorzystywany podczas przygotowywania Strategii jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto w trakcie prac nad dokumentem Zespół ds. Strategii przeanalizował poniższe akty prawne pod kątem powiązania z celami i kierunkami rozwoju opisanymi w Strategii:

- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,
- ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Harmonogram prac

Prace nad Strategią rozpoczęto w grudniu 2019 roku, na podstawie decyzji Wójta Gminy Szydłowo o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, którą kontynuowano podczas warsztatów strategicznych oraz badań ankietowych. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe, z których wynikają cele strategiczne. Te z kolei zostały podzielone na cele operacyjne, a dla nich wyznaczono zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Następnie, podczas warsztatów partycypacyjnych, przeprowadzonych w Szydłowie i Starej Łubiance, skonsultowano te zagadnienia z Zespołem ds. Strategii, radnymi, sołtysami oraz zainteresowanymi mieszkańcami.

W marcu 2020 roku przygotowano projekt Strategii i skierowano do konsultacji. Po naniesieniu poprawek do tekstu przez Zespół ds. Strategii, udostępniono go mieszkańcom z prośbą o zapoznanie się i przekazanie uwag. Ostateczny dokument uwzględnia opinię mieszkańców gminy.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu strategicznego.

1. **Spotkanie robocze z wójtem, sekretarzem i kierownikami referatów – 19 grudnia 2019 roku**

2. Powołanie Zespołu ds. Strategii.
3. Analiza danych i dokumentów.
4. Ankieta dla Zespołu ds. Strategii – od 3 do 7 stycznia 2020 roku.
5. **Warsztat I - DIAGNOZA – 10 stycznia 2020 roku.**

6. Warsztat II – MISJA, WIZJA, HASŁA REKLAMOWE, CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I DZIAŁANIA – 11 stycznia 2020 roku.

7. Badanie ankietowe dla mieszkańców - od 7 do 23 lutego 2020 roku.
8. Diagnoza potencjału.
9. Dopracowanie misji, wizji, celów Strategii i przykładowych działań oraz konsultacja z Zespołem ds. Strategii.

10. Projekt dokumentu

11. Konsultacje społeczne projektu Strategii

12. Opracowanie ostatecznej wersji dokumentu zawierającej wyniki konsultacji społecznych.

13. Uchwalenie Strategii.

14. Wdrażanie Strategii.

Najważniejszy element procesu realizacyjnego zaczyna się wraz z uchwaleniem Strategii. Dokument został przygotowany z myślą o wyznaczeniu kierunków oraz określeniu priorytetów w działaniu. Wdrożenie Strategii, która stanowi swojego rodzaju mapę kierunków i obszarów rozwoju gminy, zależy teraz od wójta, rady gminy, pracowników Urzędu Gminy, gminnych jednostek organizacyjnych oraz od samych mieszkańców.

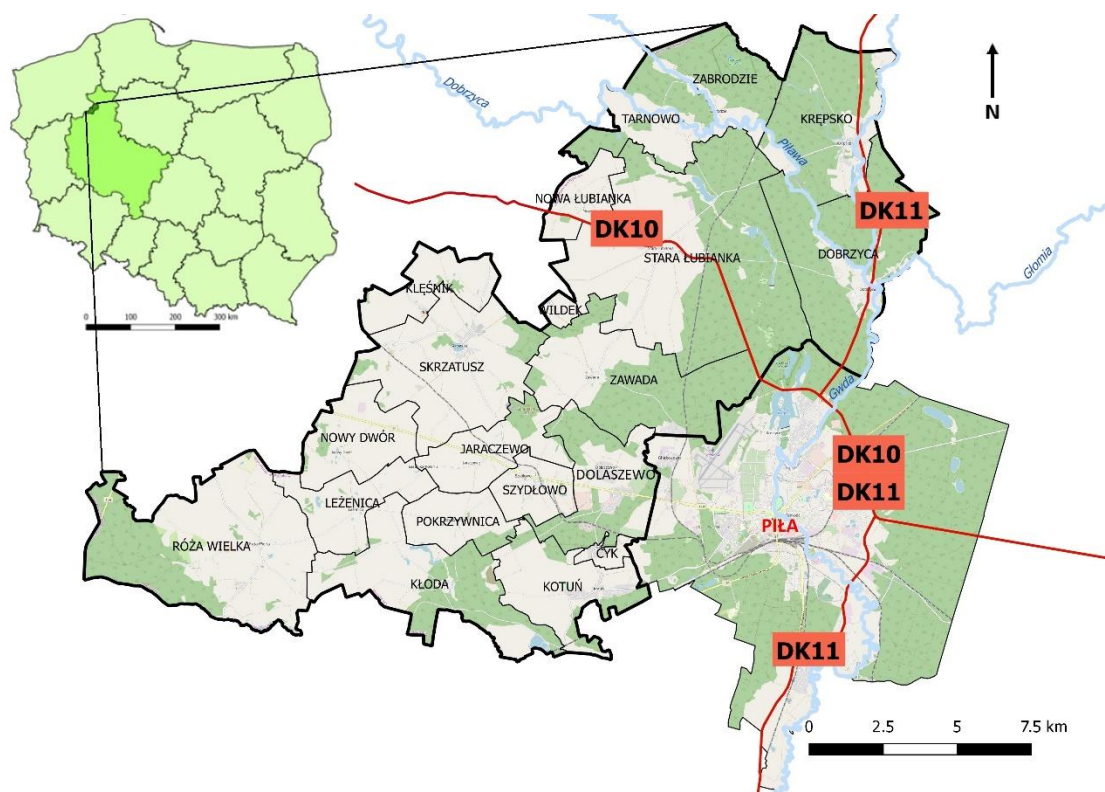
CHARAKTERYSTYKA GMINY SZYDŁOWO

Położenie administracyjne, geograficzne i komunikacyjne

Gmina Szydłowo jest gminą wiejską, położoną w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego, graniczy od północy z województwem zachodniopomorskim.

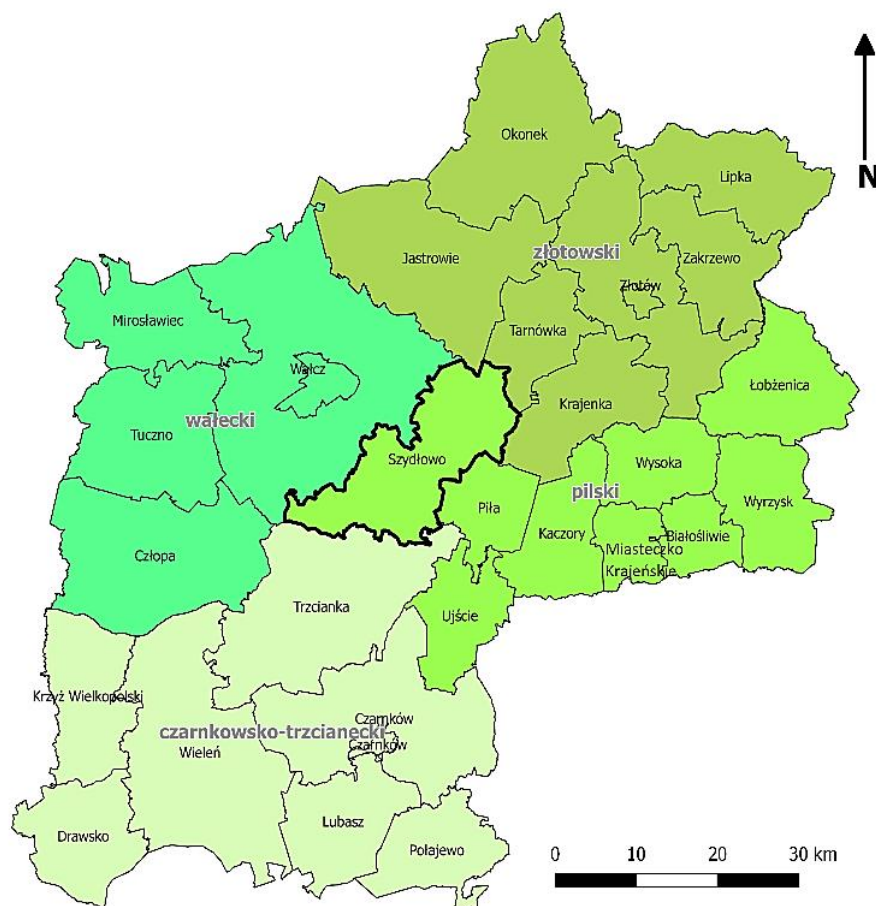
Zajmuje powierzchnię 266 km², co stanowi nieco ponad 20% obszaru powiatu pilskiego, będąc pod tym względem największą jego jednostką. W jego skład wchodzi ponadto gminy Białośliwie, Kaczory, Łobżenica, Miasteczko Krajeńskie, Ujście, Wyrzysk, Wysoka oraz miasto Piła.

Ryc. 1 Położenie gminy Szydłowo¹

Gmina graniczy od strony południowo-wschodniej z miastem Piła, od północy z gminami Tarnówka i Jastrowie (powiat złotowski), północnego wschodu z gminą Krajenka, od południa z gminą Trzcianka (powiat czarnkowsko-trzcianecki) oraz od zachodu z gminą Wałcz (powiat wałecki, województwo zachodniopomorskie).

¹ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Ryc. 2 Położenie gminy Szydłowo na tle okolicznych gmin i powiatów²

Gmina wiejska Szydłowo charakteryzuje się podmiejską lokalizacją. Bezpośrednio graniczy z Piłą, a w promieniu od 15 do 35 km położone są miasta Wałcz, Złotów i Trzcianka.

Gmina podzielona jest na 18 jednostek pomocniczych - sołectw, w skład których wchodzi 29 miejscowości. Podział ten przedstawiono w Tabeli 1. W momencie uchwalania Strategii, prowadzony jest proces podziału sołectw Zawada na sołectwa Zawada i Nowa Zawada, oraz sołectwa Skrzatusz na sołectwa Skrzatusz i Coch.

Zgodnie z zaktualizowaną w 2018 r. regionalizacją fizycznogeograficzną Kondrackiego, gmina Szydłowo w większości leży w obrębie mezoregionów: Pojezierza Wałeckiego (południe i zachód) oraz Doliny Gwdy (północny wschód). Niewielki fragment na północ od miejscowości Tarnowo leży na Równinie Wałeckiej, a część gminy na południe od Kotunia należy do Doliny Środkowej Noteci.

² Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Tabela 1 Podział administracyjny gminy Szydłowo z podziałem na liczbę ludności i powierzchnię w 2019 roku ³

Lp.	Sołectwo	Miejscowości	Liczba ludności	Powierzchnia (km ²)
1.	Dobrzyca	Dobrzyca	539	22,09
2.	Dolaszewo	Dolaszewo	1 124	12,24
3.	Gądek	Gądek	138	2,41
4.	Jaraczewo	Jaraczewo, Furman	417	8,40
5.	Kłoda	Kłoda	124	15,55
6.	Leżenica Kolonia	Leżenica Kolonia	52	12,88
7.	Kotuń	Kotuń, Cyk	806	17,30
8.	Krępsko	Krępsko, Płytnica Stacja PKP	293	5,08
9.	Leżenica	Leżenica	192	2,83
10.	Nowa Łubianka	Nowa Łubianka	117	4,62
11.	Nowy Dwór	Nowy Dwór	270	9,38
12.	Pokrzywnica ⁴	Pokrzywnica	329	6,23
13.	Róża Wielka ⁵	Róża Wielka, Różanka, Róża Mała	517	30,14
14.	Skrzatusz	Skrzatusz, Coch, Pluty, Klęśnik, Wildek, Dąbrowa	813	28,59
15.	Stara Łubianka	Stara Łubianka, Czaplino	1 447	44,14
16.	Szydłowo	Szydłowo	1139	4,96
17.	Tarnowo	Tarnowo, Zabrodzie	161	19,25
18.	Zawada	Zawada	619	20,44

Przez teren gminy Szydłowo przebiegają drogi krajowe: DK10, która łączy Szczecin z Warszawą oraz DK11, ze Śląska przez Wielkopolskę do Kołobrzegu w województwie zachodnio-pomorskim. Stan drogi krajowej nr 10 jest niezadowalający, co negatywnie wpływa na potencjał rozwojowy gmin północnej wielkopolski. Szansą jest budowa drogi ekspresowej (S11), którą przewiduje się w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2030.

Ponadto gminę przecinają drogi wojewódzkie: DW178 Wałcz-Oborniki, a także DW179 Piła-Rusinowo. Pierwsza prowadzi dalej w kierunku południowym z Obornik do Poznania, a północnym z Wałcza do Kołobrzegu. Druga w kierunku zachodnim do Gorzowa, a dalej do granicy z Niemcami, a w kierunku wschodnim do Piły uzyskując dostęp do innych szlaków komunikacyjnych we wszystkich kierunkach.

Między Szydłowem a Dolaszewem brak jest ścieżek rowerowych i ciągów dla pieszych.

³ Źródło: Gminny Program Rewitalizacji na lata 2016-2020 dla Gminy Szydłowo, uaktualnione o dane z USC za 2019 rok

⁴ Leśny Dworek – nieoficjalnie wydzielona część miejscowości Pokrzywnica

⁵ Kolonia Róża Wielka i Busz – nieoficjalnie wyodrębnione części miejscowości Róża Wielka

Długość dróg przebiegających przez gminę Szydłowo z podziałem na kategorie:

- drogi krajowe – 29 km,
- drogi wojewódzkie – 30 km,
- drogi powiatowe – 94 km,
- drogi gminne – 117 km.

Siedziba gminy Szydłowo oddalona jest:

- od Piły – o 8 km (około 10 min jazdy samochodem),
- od Wałcza – o 17 km (około 20 min jazdy samochodem),
- od Trzcianki – o 24 km (około 25 min jazdy samochodem),
- od Poznania – o 112 km (około 2 godzin jazdy samochodem),
- od Kołobrzegu – o 155 km (około 2 godzin i 15 minut jazdy samochodem),
- od Warszawy – o 403 km (około 4 godzin i 30 minut jazdy samochodem).

Do stolicy powiatu Piły, można dojechać korzystając z przewoźników lokalnych np. Wałeckiego Towarzystwa Przewozowego (WTP) - Grzegorz Lasocki. Przewoźnik zapewnia kilka przystanków na terenie gminy Szydłowo: Róża Wielka, Leżenica, Gądek, skrzyżowanie Pokrzywnica, Nowy Dwór, Jaraczewo, Skrzatusz, Szydłowo, Dolaszewo. Trasa od pierwszego przystanku w gminie (Róży Wielkiej) do centrum Piły, zajmuje około 30 minut. Ponadto, od września 2020 roku uruchomiono połączenie autobusowe na linii Piła-Szydłowo, realizowane przez Miejski Zakład Komunikacyjny (MZK) Piła. Realizowane będą trzy kursy poranne, dwa popołudniowe oraz jeden wieczorny. Autobus będzie kursował z Piły przez Działki Zalesie, Dolaszewo skrzyżowanie, do pętli w Szydłowie.

Na terenie gminy nie funkcjonuje wewnętrzna komunikacja autobusowa. Można jednak zauważyć potencjał w rozwijaniu takiej formy transportu przy wykorzystaniu bazy autobusowej, zapewniającej dowóz dzieci i młodzieży do szkół.

Na terenie gminy znajdują się dwie stacje kolejowe. Pierwsza w Szydłowie – stacja PKP Szydłowo Krajeńskie leżąca na linii Piła-Szczecin, z której do Piły można dojechać w 13 minut, a do Wałcza w 25 minut. Podróż do stolicy województwa wielkopolskiego zajmuje od 2 godzin i 19 minut do 2 godzin i 45 minut. Dojazd do Bydgoszczy zajmuje około 2 godzin. Do stolicy kraju dojechać można najszybciej w 5 godzin i 39 minut, a połączenia z kilkoma przesiadkami zajmują nawet ponad 12 godzin. Druga stacja kolejowa znajduje się w Starej Łubiance, położona jest przy trasie Piła-Szczecinek. Podróż do Piły zajmuje stamtąd 12 minut, do Szczecinka 47 minut, natomiast do Ustki 3 godziny i 53 minuty.

Możliwym uzupełnieniem sieci komunikacyjnej, którego potencjał nie został jeszcze w pełni wykorzystany, jest lotnisko w Pile. Od siedziby gminy Szydłowo, do lotniska jest 15 km, natomiast ze Starej Łubianki – niecałe 10 km. Teren przeznaczony zgodnie ze Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu pilskiego na lata 2015-2025, przeznaczony jest do zachowania charakteru lotniskowego.

Na sieć komunikacyjną w gminie Szydłowo składają się również ścieżki rowerowe, a wśród nich Międzynarodowe Trasy Rowerowe EuroRoute R-1 i R-2. Oprócz tego przez obszar gminy biegną dwa inne szlaki rowerowe: zielony i żółty.

Warto wspomnieć również o bliskości Międzynarodowej Drogi Wodnej e70, do której można dostać się spływając rzeką Gwda (która przepływa przez Piłę) do Noteci oddalonej o około 15 km od centrum Szydłowa. Droga ta stanowi zarówno transport śródlądowy, jak i atrakcję turystyczną. Niestety jej turystyczne oraz gospodarcze wykorzystanie jest ograniczone przez brak regulacji skutkujący niskim poziomem wody oraz ustanowieniem wzdłuż rzeki Noteć obszaru chronionego - Natura 2000.

Bezpośrednie sąsiedztwo gminy Szydłowo z Piłą, wyznaczyło jej jeden z kierunków rozwojowych - budownictwo mieszkaniowe. Na obecnym etapie jest to w przeważającej części budownictwo jednorodzinne, ale w dalszej perspektywie po uchwaleniu planów miejscowych, zaistnieje większa możliwość rozwoju budownictwa wielorodzinnego.

Kolejnym elementem tzw. „dobrego sąsiedztwa Piły”, jest dostęp do rynku pracy, usług, oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej.

W pierwszym przypadku mieszkańcy gminy Szydłowo znajdują zatrudnienie w wielosektorowej gospodarce sąsiada, korzystają z jego usług branżowych, centrów i galerii handlowych, a także mogą kontynuować naukę. Należy w tym miejscu nadmienić, że w Pile mają siedziby liczne szkoły średnie, jedna samodzielna szkoła wyższa (PUSS – dawniej PWSZ) oraz filie: Nadnoteckiego Instytutu UAM w Pile oraz Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy - Wydział Gospodarki i Techniki w Pile.

Bliskość wyższych uczelni sprawia, że szydłowska młodzież może kształcić się dalej nie ponosząc dodatkowych kosztów. Zauważalny jest odpływ młodzieży do szkół w Pile, m.in. ze względu na istnienie tylko jednej placówki kształcącej na poziomie średnim – Wielkopolskiego Samorządowego Centrum Edukacji i Terapii w Starej Łubiance.

Piła posiada również bardzo zróżnicowaną ofertę kulturalną i sportową. Liczne koncerty, spektakle teatralne oraz zajęcia adresowane do młodzieży, uzupełniają ofertę gminy Szydłowo. Kluby sportowe stwarzają możliwość uprawiania dodatkowych dyscyplin oraz obserwowania zmagania na najwyższym krajowym poziomie (siatkówka, żużel, judo, boks).

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Gmina Szydłowo stanowi obszar z przewagą użytków rolnych, które zajmują około 48% jej powierzchni, a lasy 40%.

Pod względem funkcjonalnym gmina została podzielona na 3 strefy:

1. Strefa Pierwsza - z intensywnie rozwiniętą funkcją rolniczą, obejmująca miejscowości i sołectwa: Gądek, Nowy Dwór, Nowa Łubianka, Skrzatusz, Pokrzywnica, Leżenica, Kolonia Leżenica, Róża Wielka.

Jest to obszar położony w zachodniej i południowo zachodniej części gminy (z wyjątkiem wsi Nowa Łubianka, która znajduje się w północno – zachodniej części), charakteryzujący się użytkami rolnymi wysokiej klasy (III i IV klasa bonitacyjna). Warunki naturalne oraz społeczno – historyczne, przez wiele lat wyznaczały jego gospodarczy charakter. Należy w tym miejscu wspomnieć, że przed II wojną światową w wymienionych wsiach znajdowały się folwarki i gospodarstwa obszarnicze, przekształcone po wojnie w Państwowe Gospodarstwa Rolne lub rolnicze spółdzielnie produkcyjne. Oczywiście wśród nich funkcjonowały również małe - najczęściej kilku lub kilkunastu hektarowe rodzinne gospodarstwa rolne, zajmujące się jednocześnie produkcją rolną i hodowlaną.

Przemiany ustrojowe trzech ostatnich dekad spowodowały, że gospodarstwa państwowe i niektóre spółdzielnie rolnicze upadły, a w ich miejsce powstały prywatne gospodarstwa wielko powierzchniowe i wielkotowarowe. Są to najczęściej nowoczesne przedsiębiorstwa rolne, wyróżniające się efektywnymi metodami zarządzania oraz używające najwyższej jakości maszyny i urządzenia.

Można by w tym miejscu powiedzieć, że: „koło historii” się zakreśliło. Przedwojenne folwarki stanowiły również (szczególnie na tych terenach) nowoczesne i dobrze zorganizowane gospodarstwa rolne. Zmiana granic państwowych i ustroju spowodowały ich upadek, by ponownie po kilku dekadach uległy ponownej reaktywacji, może w nieco odmienionej formule prawnej i organizacyjnej, ale podobnej ekonomicznie. Pozostały również mniejsze gospodarstwa, oparte na hodowli oraz uprawie zbóż i roślin strączkowych. Nie są one jednak w żaden sposób konkurencyjne dla „wielkich sąsiadów”, stąd też niektórzy z właścicieli dzierżawią grunty, a niekiedy i budynki na cele inne niż rolnicze. W ślad za tym zmieniała się struktura zawodowa i społeczna miejscowości. Część mieszkańców znalazła zatrudnienie w pobliskich miastach oferujących miejsca pracy w przemyśle, usługach lub administracji. Naturalny proces pokoleniowego przekazywania gospodarstw został przerwany.

Wymienione miejscowości ze względu na swoje peryferyjne położenie nie stały się również celem i miejscem osadnictwa dla mieszkańców pobliskich miast, a w szczególności Piły – w głównej mierze ze względu na odległość oraz niski poziom infrastruktury technicznej.

Żadna z miejscowości nie posiada kanalizacji oraz potencjalnych terenów rozwojowych zwłaszcza w zakresie produkcji innej niż rolnicza oraz uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe. Jedynie wieś Pokrzywnica może stanowić miejsce przyszłej ekspansji osadniczej ze względu na sąsiedztwo Szydłowa oraz najbliższą odległość od Piły, co dodatkowo potwierdza tezę o jej możliwej „suburbanizacji” w najbliższym czasie. Jest to również jedyna z wymienionych wsi posiadająca pozytywny współczynnik migracji oraz przewagę urodzeń nad zgonami.

Należy dodatkowo nadmienić, że pozostałe miejscowości niemal w całości zostały uznane za obszary zdegradowane, wyznaczone do rewitalizacji. W żadnej z nich (z wyjątkiem Skrzatusza), nie funkcjonuje szkoła czy przedszkole. Tylko w kilku z nich znajdują się sklepy, a większość usług oferowana jest w sąsiednich większych wsiach lub miastach. Warto zauważyć, że w dwóch z nich świadczone są specjalistyczne usługi społeczne – w Leżenicy - w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej, a w Róży Wielkiej znajduje się Dzienny Dom Seniora działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Dodatkowo w Róży Wielkiej, Skrzatuszu oraz Pokrzywnicy, znajdują się jednostki OSP. Ogółem większość miejscowości charakteryzuje się średnią lub niską aktywnością społeczną i gospodarczą. Sołectwa Pokrzywnica, Nowy Dwór i Róża Wielka zauważalna jest średnia bądź duża aktywność społeczna.

2. Strefa druga – podmiejska, obejmująca sołectwa i miejscowości: Dolaszewo, Dobrzyca, Jaraczewo, Kotuń, Szydłowo, Stara Łubianka, Zawada.

Jest to obszar poddany w ostatnich latach intensywnej „suburbanizacji” ze względu na bliskie położenie Piły lub lokalizację przy ważnych szlakach komunikacyjnych. W przypadku Dobrzycy dochodzą do tego również aspekty turystyczne związane z jej naturalnymi zasobami.

„Suburbanizacja” - zwana potocznie „rozlewaniem się miast”, oznaczała w tym przypadku przenoszenie aktywności ekonomicznej, społecznej oraz demograficznej nowych mieszkańców wymienionych miejscowości. Zaznaczyć jednak należy, że dla większości z nich miasto nadal stanowiło główne miejsce pracy, ale coraz częściej na jej adres wskazywano nowe miejsce zamieszkania. W przypadku coraz większej liczby działalności gospodarczej, dzięki ciągle unowocześnianej technologii, możliwa jest praca zdalna w domu lub lokalizacja w nim swoich biur albo przedstawicielstw, natomiast części produkcyjne firm pozostają w dawnych lokalizacjach.

Kolejną wyróżniającą cechą obszaru jest zdecydowanie wyższe niż na pozostałych, uzbrojenie w infrastrukturę techniczną w postaci wodociągów, kanalizacji, oświetlenia ulic oraz gazu. Większa niż w pozostałych jest sieć dróg oraz lepsza ich jakość.

Infrastruktura społeczna w postaci szkół, przedszkoli, bibliotek czy ośrodków kultury, skoncentrowana jest w dwóch największych miejscowościach, czyli w Starej Łubiance oraz Szydłowie. W pozostałych miejscowościach miejscem, w którym koncentruje się życie społeczne są świetlice wiejskie.

W wymienionych miejscowościach (z wyjątkiem Szydłowa), brak jest samoobsługowych sklepów wielkopowierzchniowych oraz wielu specjalistycznych usług. Na uwagę zasługuje jednak fakt, że w rejestrze firm działających na terenie gminy - według kodów PKD, na trzecim i czwartym miejscu znajduje się działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna. Oznacza to, że na terenie gminy, najczęściej w wymienionych miejscowościach znajdują się biura i pracownie projektowe, firmy świadczące usługi doradztwa, firmy ubezpieczeniowe oraz gabinety lekarskie i pielęgniarskie.

Wymienione miejscowości zostały wybrane na miejsce zamieszkania przez przedsiębiorców różnych branż, przedstawicieli wolnych zawodów oraz managerów, nauczycieli i urzędników. Osoby te wnoszą do dochodów gminy udziały w swoich dochodach osobistych (PIT), podatki od nieruchomości oraz znaczny potencjał intelektualny i kulturowy. Ich domy wyróżniają się wielkością, estetyką oraz coraz częściej innowacyjnością.

W ślad za tym idą też duże oczekiwania w zakresie dostępności oraz jakości infrastruktury technicznej i społecznej. Znacznym utrudnieniem w realizacji tych oczekiwań jest rozproszona i pozbawiona cech racjonalnego zagospodarowania przestrzeń urbanistyczna. Jedną z przyczyn jest brak aktualnego studium uwarunkowań i w konsekwencji planów zagospodarowania przestrzennego. Powstrzymanie „anarchii” urbanistycznej, uporządkowanie przestrzeni oraz wyznaczenie nowych standardów w tej dziedzinie, stanowią największe wyzwania dla władz gminy.

Dodatkową cechą wyróżniającą obszaru jest duża aktywność społeczna, zwłaszcza Dobrzycy, Dolaszewa i Zawady. Dochody mieszkańców stanowią również ukryty potencjał, ponieważ jeszcze wielu z nich nie wykazuje w zeznaniach podatkowych aktualnego miejsca zamieszkania.

3. Strefa Trzecia - ekstensywnie zagospodarowana z funkcją leśną, przyrodniczą i elementami turystycznymi, obejmująca sołectwa (miejscowości): Krępsko, Tarnowo, Zabrodzie, Kłoda, Skrzatusz.

Obszar gminy Szydłowo (szczególnie jego północno - wschodnia część), odznacza się dużą gęstością cieków wodnych oraz lasów. Zdecydowana ich część należy do zlewni rzeki Gwdy, która jest dopływem Noteci. Należy tu wymienić: Rurycę, Piławę, Dobrzycę, Rudę, Łomnicę, Kotuniankę, Kanał Stobieński i Krępicę. Hydrografię gminy uzupełniają jeziora Skrzatusz i Łachotka, a także mniejsze zbiorniki wodne.

Gmina Szydłowo posiada naturalne, krajobrazowe oraz kulturowe walory sprzyjające rozwojowi turystyki, agroturystyki oraz aquakultury. Przez gminę Szydłowo przebiegają liczne szlaki piesze, rowerowe i kajakowe. Ten wydawać by się mogło duży potencjał nie stanowi jednak kapitału mogącego stanowić ważną ekonomicznie część gminnej gospodarki. Skala działalności nie pozwala na utrzymanie zbyt wielu miejsc pracy, a działalność cechuje w wielu przypadkach sezonowość. Kolejnym istotnym ograniczeniem jest brak odpowiedniej infrastruktury w postaci przystani kajakowych, pól namiotowych i carawaningowych - wyposażonych w urządzenia sanitarne, przyłącza energetyczne, parkingi, place zabaw, punkty gastronomiczne i drogi dojazdowe, miejsca zrzutu nieczystości. Ponadto turystyka aktywna ciągle jeszcze przegrywa z turystyką „leżakową” lub „palmową”. Mam tu na myśli oferty preferujące bierny odpoczynek na plażach lub w ośrodkach typu SPA. Należy jednak spodziewać się, że moda na zdrowy styl życia oraz atrakcyjność terenów, będą sprzyjały dalszemu rozwojowi turystyki pieszej, kajakowej i rowerowej w gminie.

Podobna zależność występuje w zakresie aquakultury. Na terenie gminy znajduje się kilkanaście gospodarstw rybackich zajmujących się hodowlą ryb lub narybku oraz

oferujących coraz częściej produkowane z nich przetwory. Dodatkową ofertę stanowią połowy rekreacyjne oraz turystyka weekendowa w oparciu o miejsca noclegowe. Podobnie jak w poprzednim przypadku trend jest wzmacniany modą na zdrowy tryb życia, a zwłaszcza na odżywianie. Należy spodziewać się, że spożycie ryb hodowlanych będzie rosło, a w raz z nim gospodarstwa rybackie wraz z dodatkową infrastrukturą.

Wymienione dziedziny stanowią o dużym potencjale obszaru w tym zakresie. Należy jednak mieć na uwadze liczne ograniczenia oraz rzeczywiste znaczenie w strukturze gospodarczej i społecznej gminy.

Podsumowując charakterystykę obszarów należy stwierdzić, że miejscowościami najintensywniej rozwijającymi się w latach 2016-2019 były: Kotuń, Szydłowo, Dolaszewo i Zawada. Na ich terenie wydano najwięcej decyzji o warunkach zabudowy oraz następował najszybszy przyrost mieszkańców. Cechy turystyczne posiada także Skrzatusz.

W 2018 roku przyjęta została ocena aktualności SUIKZP na podstawie Uchwały Rady Gminy Szydłowo nr XL/348/18 z 31 października 2018 r., w sprawie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowo. Dokonana została m.in. analiza zgodności z przepisami prawa oraz z ustaleniami dokumentów strategicznych i planistycznych, a także ocena postępów w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustalona została powierzchnia terenów planowanych pod zabudowę na terenie gminy. Pod zabudowę mieszkaniową przeznaczonych zostało 80 424,50 m², na usługi 90 682 m², pod usługi związane ze sportem i rekreacją 40 000 m², natomiast pod zabudowę związaną z przemysłem i działalnością gospodarczą 124 348 m².

Aby planowanie przestrzenne w gminie przebiegało w sposób efektywny i zorganizowany władze gminy ustanawiają, że najważniejsze zadanie z tym związane polega na zwiększeniu kadry opracowującej procedury w zakresie planowania przestrzennego, co pozwoli na zintensyfikowanie opracowywania MPZP oraz decyzji o warunkach zabudowy.

Należy również zwrócić uwagę, że udział powierzchni objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem wynosi 1%, co może utrudniać podejmowanie prawidłowych decyzji inwestycyjnych w gminie. Zgodnie ze stanem aktualnym na 2020 rok, ostatnią uchwałę wydano 27 lutego 2019 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Piła Krzewina – Wałcz, na terenie gminy Szydłowo. Wcześniej (w roku 2018) wydano 3 uchwały dotyczące MPZP.

W 2019 roku wpłynęły 292 wnioski o wydanie decyzji o warunkach zabudowy, przy czym dla 157 wydano pozytywne decyzje. Większość z wniosków (116) dotyczyła budownictwa mieszkalnego. Jeśli chodzi o inwestycje celu publicznego to w tym samym

roku wpłynęło 37 wniosków, a 26 z nich zostało rozpatrzonych pozytywnie. Najwięcej z nich dotyczyło miejscowości Szydłowo (13), a pozostałe m. to: Cyk, Dobrzyca, Dolaszewo, Jaraczewo, Kotuń, Pokrzywnica, Róża Wielka.

Spółeczeństwo

Liczba mieszkańców

W roku 2019 gminę Szydłowo zamieszkiwało 9 140 mieszkańców. Od kilkunastu lat liczba ludności systematycznie rośnie. Według Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030⁶ - w 2030 roku obszar gminy ma zamieszkiwać ponad 10 000 osób.

Należy sądzić, że aktualne i szacowane liczby przyszłych mieszkańców są znacznie zaniżone. Wielu mieszkańców zameldowanych jest w poprzednich miejscach pobytu korzystając z tego tytułu z licznych benefitów, jak choćby możliwości zapisu dziecka do przedszkola lub żłobka, którego brakuje w gminie Szydłowo. Tendencja ta jest dalej kontynuowana na poziomie szkoły podstawowej. W ten sposób powstała i jest nadal utrwalana dysproporcja uprawnionych oraz realizujących obowiązek szkolny na poziomie podstawowym. Ponadto dzieci w stopniu znacznie mniejszym niż ich rówieśnicy, którzy pobierają naukę w miejscu zamieszkania integrują się ze swoim środowiskiem. Kolejną przyczyną jest zapisywanie dzieci do żłobków, przedszkoli i szkół w miejscu pracy rodziców.

Dodatkowym wskaźnikiem przekładającym się na intensywny wzrost liczby mieszkańców jest ilość złożonych wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę wniosków o wydanie niniejszych decyzji w latach 2016-2019. W roku 2019 pozytywnie rozpatrzono 116 wniosków dotyczących budownictwa mieszkalnego. Najwięcej dotyczyło miejscowości Szydłowo (47), następnie Dolaszewo (12), Stara Łubianka (11), Kotuń (10), Krępsko (7), Pokrzywnica i Dobrzyca (po 5), Cyk, Kłoda, Róża Wielka i Skrzatusz (po 3), Jaraczewo, Klęśnik, Nowy Dwór i Zabrodzie (po 1 decyzji).

Tabela 2 Liczba wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy⁷

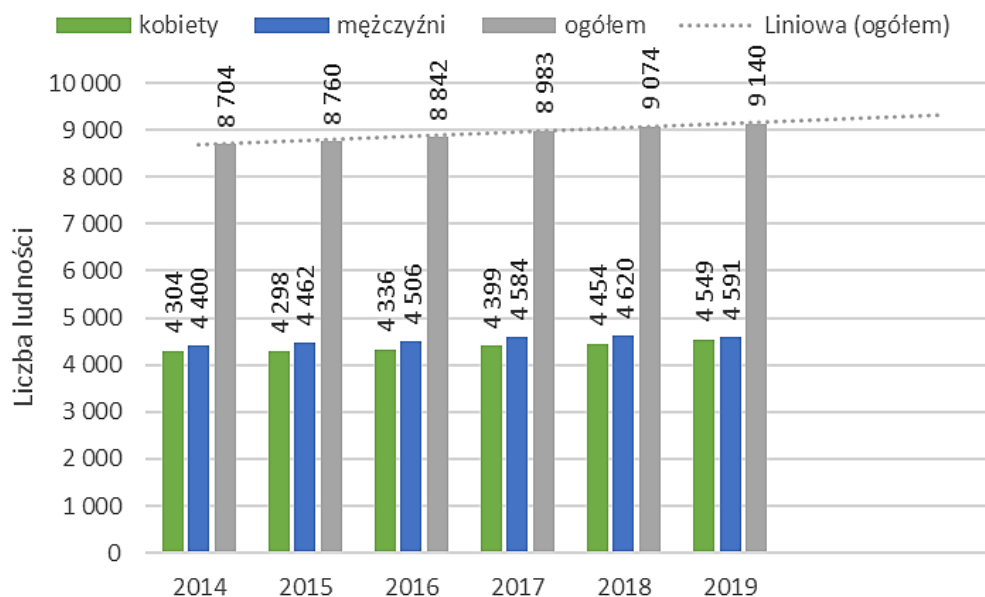
	2016	2017	2018	2019
Liczba wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy, jaka wpłynęła do urzędu	339	285	340	292
Liczba wniosków o lokalizację inwestycji celu publicznego, jaka wpłynęła do urzędu	25	16	32	37

Wskaźnik ukazujący liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców dla gminy Szydłowo wynosił w 2018 roku 33,72.

⁶ Źródło: dane z GUS BDL

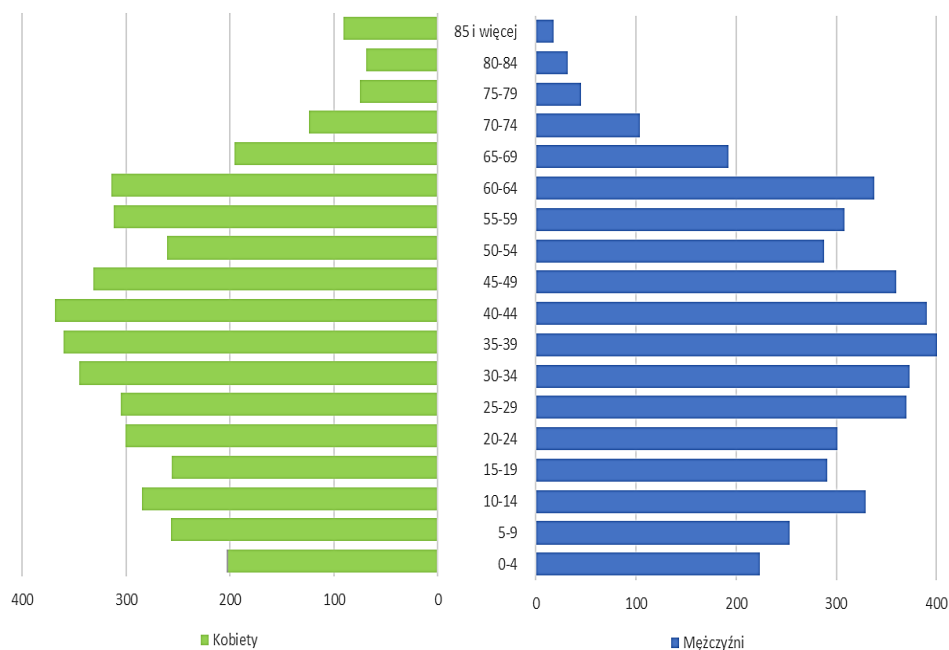
⁷ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wartość ta trzykrotnie przewyższała drugą wśród gmin powiatu pilskiego - gminę Miasteczko Krajeńskie.

Ryc. 3 Liczba ludności w gminie Szydłowo w latach 2014-2019 z linią trendu na najbliższe lata⁸

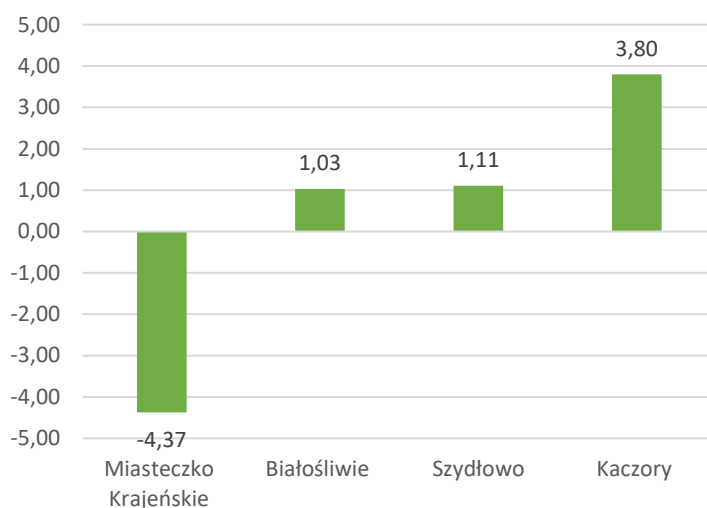
W porównaniu do powiatu, gmina charakteryzuje się niskim współczynnikiem feminizacji. Na 100 mężczyzn przypada 96 kobiet. Wynika z tego, że ponad połowa mieszkańców gminy Szydłowo to mężczyźni. W powiecie pilskim struktura płciowa ogółu mieszkańców to 104 kobiety na 100 mężczyzn. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wynosi 10,4% (porównywalnie z gminami okolicznymi). W wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przeważają mężczyźni, jednak w wieku poprodukcyjnym – kobiety.

Ryc. 4 Ludność gminy Szydłowo według wieku i płci w roku 2019⁹

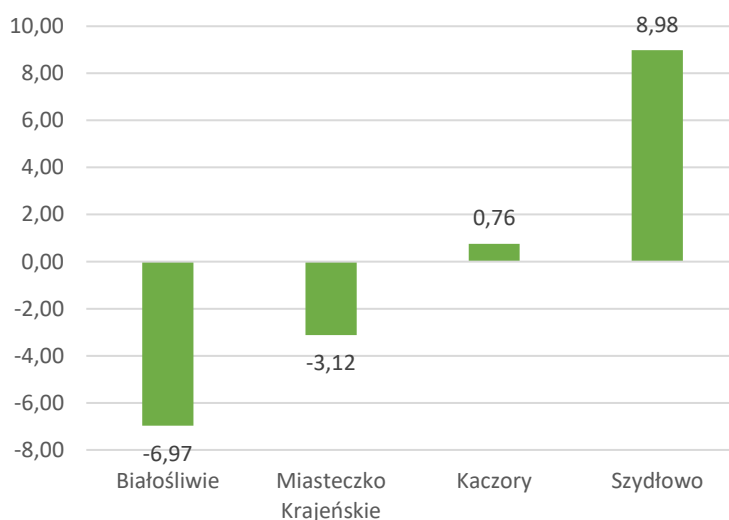
⁸ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Pod koniec roku 2018 gminę zamieszkiwało 10 osób więcej niż na początku. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wynosił 1,11 – w porównaniu z gminami wiejskimi w powiecie pilskim, Szydłowo kształtowało się na średnim poziomie. Był on niższy niż rok wcześniej, jednak od roku 2010 wskaźnik był różny i nie zaobserwowano wyraźnej tendencji w jego wartości. W 2018 r. odnotowano 79 urodzeń oraz 69 zgonów.

Ryc. 5 Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2018 roku¹⁰

Saldo migracji w gminie w 2018 roku wyniosło 8,98 i jest najwyższe wśród gmin wiejskich w powiecie pilskim. Jednakże biorąc pod uwagę ostatnie lata – w gminie Szydłowo wskaźnik ten spada. Tendencja ta może negatywnie wpływać na wzrost liczby ludności w perspektywie najbliższych lat.

Ryc. 6 Saldo migracji ogółem na 1000 ludności w 2018 roku¹¹

⁹ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

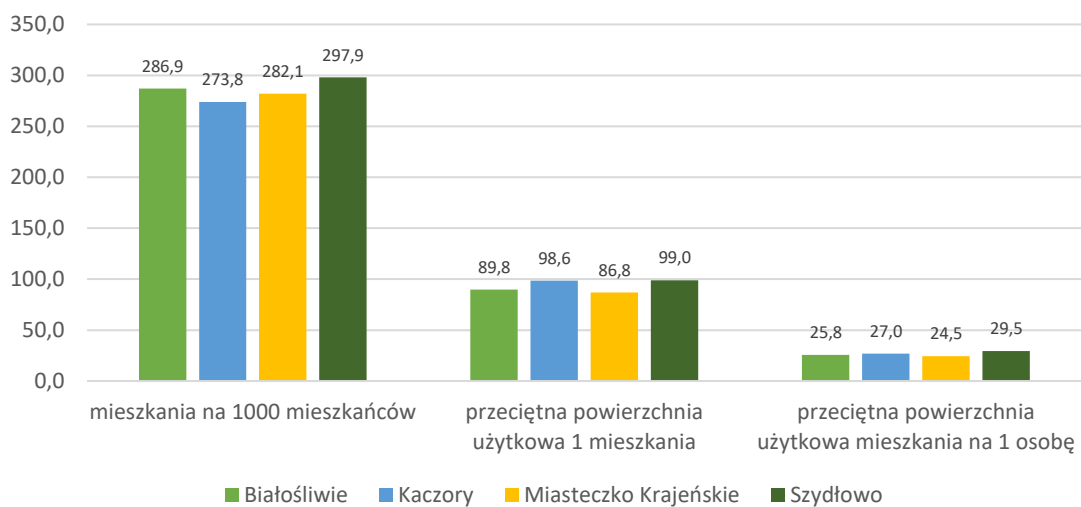
¹⁰ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

¹¹ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Gęstość zaludnienia w 2018 roku wynosiła 34 osoby/km², przy czym w powiecie było to 108 osób/km², na co ma wpływ bliskość miasta Piła.

Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe gminy corocznie się zwiększają. W 2014 roku na 1000 mieszkańców przypadało średnio 297 mieszkań, a do 2018 roku wskaźnik ten wzrósł o 3%. Na tle pozostałych gmin wiejskich w powiecie wartość ta jest najwyższa, choć na tle powiatu pilskiego pozostaje ona niższa (średnia wartość dla powiatu wynosi 338 mieszkań). Z kolei warunki mieszkaniowe w gminie na tle porównywanych jednostek są wyższe. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 99 m² (w powiecie pilskim wartość ta stanowi 74 m²), co sprawia, że na 1 osobę przypada 30 m².

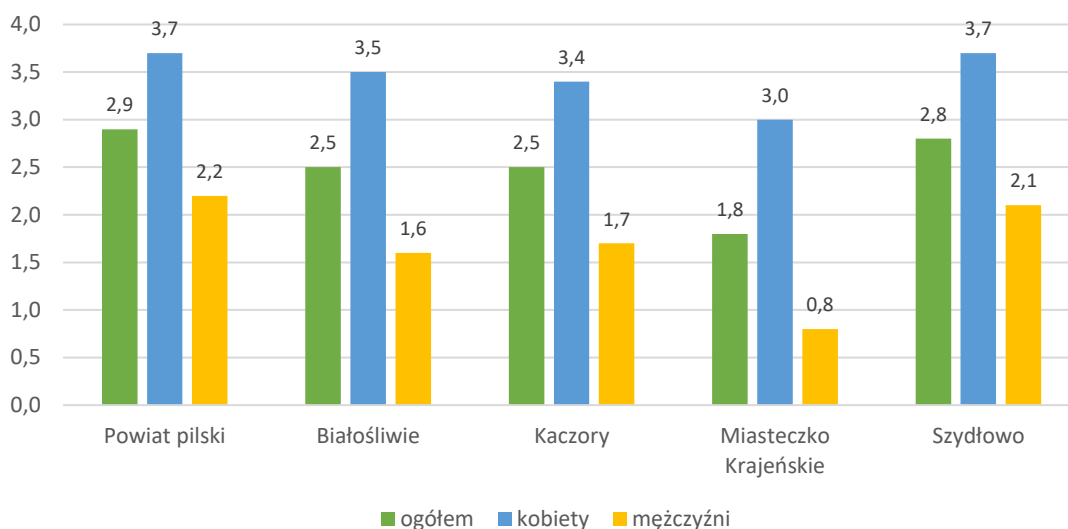

Ryc. 7 Zasoby mieszkaniowe w 2018 roku¹²

Zatrudnienie

Poniższy wykres przedstawia udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2018 roku. Wynika z niego, że w gminie Szydłowo bezrobocie kształtowało się na podobnym poziomie w porównaniu do średniej powiatowej. Należy zauważyć jednak, że porównując wskaźnik do pozostałych gmin wiejskich w powiecie był on wyższy, co postrzegane jest negatywnie. Występuje również duże zróżnicowanie wskaźnika ze względu na płeć. Wśród kobiet bezrobocie w 2018 roku wynosiło 3,7%, a wśród mężczyzn 2,1%.

¹² Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Ryc. 8 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2018 roku¹³

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

W 2018 roku w gminie Szydłowo funkcjonowały 2 przychodnie zdrowia: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Andrzej Stańczak w Szydłowie i Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej Jan Olszewski w Starej Łubiance, co daje wynik 4 570 mieszkańców na jedną przychodnię. Oprócz tego specjalistyczną opiekę społeczną oferował gabinet ginekologiczno-położniczy znajdujący się w Niepublicznym Zakładzie Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Szydłowie i gabinet stomatologiczny w Niepublicznym Zakładzie Podstawowej Opieki w Starej Łubiance.

Na terenie gminy nie ma stacji pogotowia, a najbliższa znajduje się w Pile, pod adresem: ul. Rydygiera 1.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy w Szydłowie. Siedziba GOPS znajduje się w urzędzie gminy pod adresem Jaraczewo 2 i 2a. Bieżący nadzór nad działalnością ośrodka sprawuje wójt.

W 2018 roku 4,1% mieszkańców objętych było pomocą ośrodka. Pomoc udzielana była na podstawie rozpoznawanych potrzeb społeczności lokalnej przy uwzględnieniu możliwości finansowych gminy. Celem pracy GOPS jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Udział osób korzystających z pomocy w gminie Szydłowo był niższy niż na poziomie powiatu i województwa. W 2019 roku z pomocy społecznej skorzystało 660 osób.

Poniższa tabela przedstawia świadczenia z zakresu administracji rządowej udzielone przez GOPS w Szydłowie. Najwięcej osób na terenie gminy Szydłowo

¹³ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

skorzystało z zasiłków rodzinnych. Łącznie 727 rodziny otrzymały w/w świadczenie, a wydatki na nie poniesione to koszt 911 864,00 zł. Drugim najbardziej kosztownym rodzajem świadczeń były świadczenia pielęgnacyjne. Skorzystały z niego 42 rodziny, wydatki z nim związane w 2019 roku to 698 427,00 zł

Tabela 3 Udzielone świadczenia z podziałem na ich rodzaj¹⁴

RODZAJ ŚWIADCZENIA	LICZBA RODZIN	LICZBA ŚWIADCZEŃ	WYDATKI (zł)
Zasiłki rodzinne	727	8 389	911 864,00
Zasiłki pielęgnacyjne	184	2 032	384 450,00
Świadczenia pielęgnacyjne	42	442	698 427,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	12	122	74 964,00
Zasiłek dla opiekuna	12	140	86 800,00
Jednorazowa zapomoga z tyt. ur. dziecka	58	58	58 000,00
Świadczenie rodzicielskie	38	249	232 042,00
Dodatki mieszkaniowe	38	321	50 391, 06
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	45	796	311 820,00
„Dobry start”	879	1 286	385 800,00
Dodatki energetyczne	27	212	3 434,69

Oprócz powyższego, GOPS realizuje zadania we współpracy z: Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, sądami, policją, ośrodkiem zdrowia i szpitalami, szkołami, ZUS, KRUS, Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innymi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie realizuje zadania własne gminy, a także zadania zlecone przez administrację rządową.

Warto nadmienić, że w gminie funkcjonuje wiele podmiotów ekonomii społecznej z którymi gmina czynnie współpracuje. Wśród nich wyróżnia się WTZ w Leżnicy, Spółdzielnia Socjalna w Starej Łubiance, CIS w Róży Wielkiej.

W Róży Wielkiej znajduje się Dzienny Dom Seniora, który stanowi ważny element w polityce senioralnej gminy.

W roku 2019 w zasobie gminnym były 3 mieszkania socjalne i 32 mieszkania komunalne. Średni czas oczekiwania mieszkańców na takie mieszkanie wynosi kilka lat.

¹⁴ Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowie w 2019 r.

Bezpieczeństwo

Za bezpieczeństwo mieszkańców gminy Szydłowo odpowiadają funkcjonariusze z Komisariatu Policji w Szydłowie, dla którego jednostką nadrzędną jest Komenda Powiatowa Policji w Pile. Komisariat znajduje się pod adresem: ul. Szydłowo 52. Na tysiąc mieszkańców gminy przypada jeden funkcjonariusz policji.

Na terenie gminy działa 5 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, przy czym dwie z nich (w Szydłowie i Starej Łubiance) ujęte zostały w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. W 2019 roku jednostki brały udział łącznie w 97 akcjach gaśniczych oraz w 139 pozostałych akcjach.

Tabela 4 Liczba akcji OSP w gminie Szydłowo w latach 2015-2019¹⁵

Nazwa jednostki / liczba akcji	2015		2016		2017		2018		2019	
	Pożar	Inne	Pożar	Inne	Pożar	Inne	Pożar	Inne	Pożar	Inne
OSP Szydłowo	33	49	26	64	33	65	28	79	27	72
Osp Stara Łubianka	23	39	10	51	12	37	16	40	25	33
OSP Skrzatusz	9	20	4	24	10	28	8	30	15	22
OSP Pokrzywnica	8	4	5	5	2	4	9	3	17	3
OSP Róża Wielka	2	0	4	0	2	6	8	13	13	9
razem	75	112	49	144	59	140	69	165	97	139

Oświata i wychowanie przedszkolne

Gmina Szydłowo realizując zadania oświatowe jest organem prowadzącym dla 3 jednostek oświatowych:

- 1) Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Wyzwolenia Ziemi Wałeckiej w Skrzatuszu - obwód szkoły obejmuje miejscowości: Skrzatusz, Pluty, Coch, Dąbrowa, Klęśnik, Wildek, Bryś – Folwark;
- 2) Zespołu Szkół im. Władysława Stanisława Reymonta w Starej Łubiance - obwód szkoły obejmuje miejscowości: Stara Łubianka, Nowa Łubianka, Tarnowo, Zabrodzie, Czaplino, Płytnica, Krępsko, Dobrzyca;
- 3) Zespołu Szkół im. Janusza Korczaka w Szydłowie - obwód szkoły obejmuje miejscowości: Szydłowo, Jaraczewo, Dolaszewo, Zawada, Furman, Kotuń, Cyk, Kłoda, Nowy Dwór, Leżenica, Leżenica – Kolonia, Gądek, Pokrzywnica, Róża Wielka, Róża Mała, Różanka.

Wskazać należy, że współczynnik skolaryzacji brutto w porównaniu do średniej powiatu pilskiego jest bardzo niski. W 2018 roku w gminie wynosił on 65,83%, a w powiecie pilskim 96,10%. Dla porównania w pozostałych gminach wiejskich wyniósł on prawie 90%. Wynika to stąd, że w gminie Szydłowo część uczniów podejmuje naukę w szkołach spoza gminy – głównie w Pile. Głównym powodem tego jest miejsce pracy

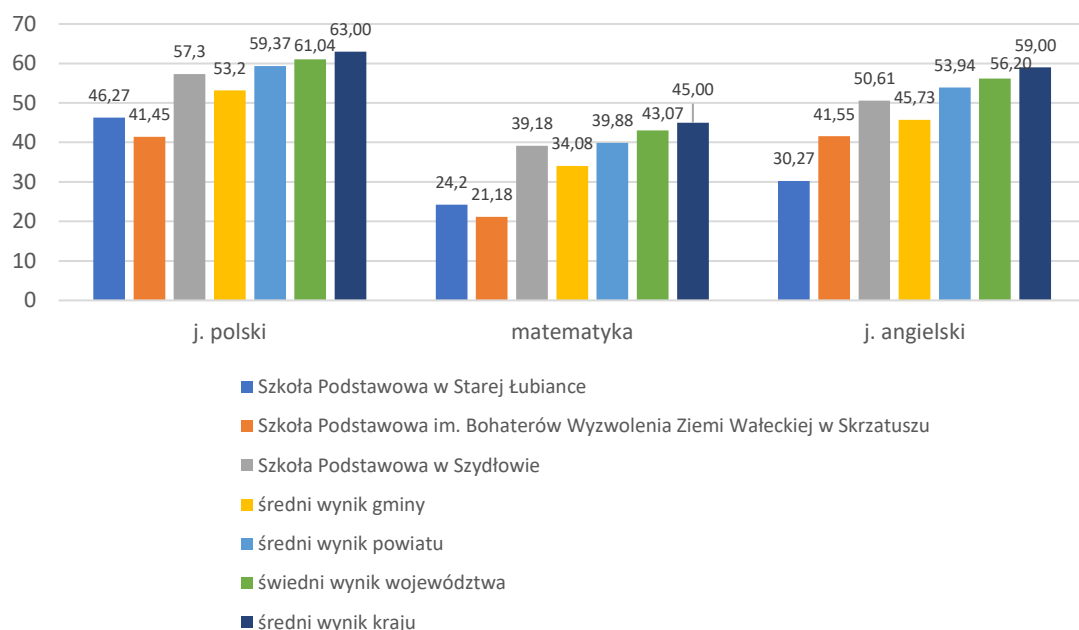
¹⁵ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Szydłowo

rodziców w związku z czym dowożą tam dzieci do szkół. Ponadto liczba zameldowanych dzieci w stosunku do uczęszczających do szkół jest tak niska, ponieważ część dzieci kształci się za granicą, przebywając tam wraz z rodzicami w związku z emigracją zarobkową.

Poniższy wykres przedstawia średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminie Szydłowo w 2019 roku na tle średniej powiatowej, wojewódzkiej i krajowej. We wszystkich analizowanych jednostkach najstąbiej wypadła matematyka, przy czym zdecydowanie najniższy wynik charakteryzował Szkołę Podstawową im. Bohaterów Wyzwolenia Ziemi Wałeckiej w Skrzatuszu. Najlepsze wyniki uczniowie osiągnęli z języka polskiego, ale podobnie jak w przypadku matematyki najniższy wynik posiada szkoła w Skrzatuszu.

Jeśli chodzi o język angielski to warto zauważyć, iż na tle powiatu, województwa i kraju, zdecydowanie najstąbiej wypada szkoła w Starej Łubiance, ale dobry wynik pojawia się dla szkoły w Szydłowie.

Ostatecznie we wszystkich analizowanych przypadkach, średnia gminy jest dużo niższa niż średnie powiatu, województwa i kraju. Należy również wskazać, że w porównaniu do szkół w gminie najkorzystniej wypada szkoła w Szydłowie we wszystkich wymienionych przedmiotach.

Ryc. 9 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminie Szydłowo w 2019 roku na tle powiatu, województwa i kraju¹⁶

Uszczegółowieniem informacji o poziomie nauczania w gminie Szydłowo jest poniższa tabela przedstawiająca wyniki egzaminu gimnazjalisty w latach 2016-2019. W większości analizowanych wyników gmina Szydłowo wypada najstąbiej. Wyjątkiem

¹⁶ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Poznań i CKE.

jest język polski, gdzie średnie wyniki dla gminy były wyższe niż dla powiatu i województwa, utrzymywały się mniej więcej na równym poziomie w roku 2016 i 2018.

Zaskakujący jest rok 2017, gdzie wynik ten zdecydowanie spadł. Najbardziej niekorzystnie wyróżnia się język angielski, który wypada dużo słabiej w gminie niż w powiecie pilskim i województwie wielkopolskim, zwłaszcza na poziomie rozszerzonym w ostatnim analizowanym roku, gdzie różnica pomiędzy średnią gminy, a województwem wynosiła ponad 17 punktów procentowych.

Rok 2019 był rokiem, gdzie wyniki gminy mocno spadły w przypadku każdego z przedmiotów, przez co pojawiła się duża rozbieżność między gminą, a pozostałymi analizowanymi jednostkami.

Tabela 5 Wyniki egzaminu gimnazjalisty w gminie Szydłowo w latach 2016-2019 na tle powiatu i województwa¹⁷

		Historia, WOS	język polski	przedmioty przyrodnicze	matematyka	język angielski poziom podstawowy	język angielski poziom rozszerzony
2016	gmina	54,31	67,57	47,45	41,7	57,96	39,86
	powiat	52,96	64,91	48,89	45,6	61,75	41,97
	województwo	55,24	65,73	50,17	47,82	61,95	43,68
2017	gmina	52,28	59,42	48,43	41,31	58,47	38,33
	powiat	55,16	65,38	50,33	43,1	62,14	44,24
	województwo	57,91	66,69	51,64	45,59	65,31	47,6
2018	gmina	54,33	67,16	51,22	46,66	58,73	40,63
	powiat	56,92	64,71	54,38	48,87	65,34	48,66
	województwo	58,05	65,87	55,06	50,48	66,47	50,43
2019	gmina	47,26	53,26	37,94	28,58	52,45	33,43
	powiat	55,69	60,19	47,57	40,03	65,55	50,29
	województwo	58,03	61,23	49,00	41,33	66,36	51,06

Szkoły funkcjonujące na terenie gminy Szydłowo prowadzą szeroką działalność z zakresu dodatkowych programów i projektów. Zespół Szkół im. Władysława Stanisława Reymonta w Starej Łubiance jako jedyny w powiecie oferuje możliwość wzięcia udziału w międzynarodowym programie ODYSEJA UMYSŁU, który rozwija kreatywność uczniów. Szkoła ta propaguje również kształcenie informatyczne i programistyczne, dzięki realizacji zajęć z robotyki w klasach starszych i zajęć z programowania w klasach młodszych.

W Zespole Szkół im. Janusza Korczaka w Szydłowie w każdym roku szkolnym uczniowie mają możliwość uczestnictwa w licznych innowacjach pedagogicznych opracowywanych przez nauczycieli tej placówki, np. „Mali ogrodnicy”, „Egzamin z klasą”, „Geografia nie musi być trudna i nudna”, „Programowanie jest ok”, „Angielski na loozie”.

¹⁷ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Poznań

Oprócz tego uczniowie szkół biorą udział w działaniach takich jak: uczestnictwo w grupach teatralnych i chórze, olimpiadach, konkursach i zawodach, SKS, kółkach zainteresowań, udziału w spektaklach filmowych i teatralnych, Pilskich Czwartkach LA, Nocach w Szkole, zbiórkach na rzecz potrzebujących, zbiórkach nakrętek oraz karmy dla zwierząt.

W roku szkolnym 2018/2019 w szkołach podstawowych na terenie gminy uczyło się 605 uczniów oraz 54 uczniów gimnazjów (ostatni rocznik). Średnia liczba uczniów przypadających na jeden oddział w szkołach podstawowych w latach 2017-2019 wynosiła 16.

W gminie funkcjonują 4 placówki wychowania przedszkolnego, w tym 3 przedszkola oferujące łącznie 253 miejsca. Wyróżniamy 2 przedszkola, gdzie organem prowadzącym jest gmina:

- Przedszkole w Starej Łubiance (ilość dzieci w roku szkolnym 2018/2019: 62),
- Przedszkole w Szydłowie (ilość dzieci w roku szkolnym 2018/2019: 118),

oraz Przedszkole Niepubliczne Caritas nr 2 w Leżeniczy przy Centrum Charytatywno-opiekuńczym Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, w którym ilość dzieci w roku szkolnym 2018/2019 wynosiła 12.

W 2018 roku liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat wynosiła 587. Jest to dość niski wynik w porównaniu np. do województwa, gdzie liczba ta wynosiła 897 dzieci. Wskaźnik liczby dzieci w tym samym wieku przypadających na jedno miejsce w tych placówkach wynosił 1,04, natomiast odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2018 roku to 71,4.

Na terenie gminy Szydłowo nie funkcjonuje żaden żłobek ani klub dziecięcy.

Infrastruktura i ochrona środowiska

Infrastruktura drogowa

Całkowita długość dróg gminnych na terenie gminy Szydłowo wynosi 117 km, przy czym 90 km stanowią drogi nieutwardzone. Szczegółowe informacje na temat rodzaju nawierzchni i długości dróg znajdują się tabeli poniżej. Spośród dróg utwardzonych najczęściej wykonanych zostało z nawierzchni bitumicznej, następnie z kostki brukowej, dalej wyróżnia się nawierzchnię betonową i brukowiec.

Tabela 6 Drogi gminne na terenie gminy Szydłowo¹⁸

Lp.	Rodzaj nawierzchni	Długość [km]
1	Bitumiczna	19,5
2	Kostka brukowa	3,1
3	Betonowa	2,8
4	Brukowiec	1,6
5	Nieutwardzone	90

Raz w roku w gminie dokonywany jest przegląd stanu dróg. W roku 2020 ocena wykazała, iż najwięcej, bo 42% spośród dróg utwardzonych na terenie gminy było w stanie złym, następnie 21% kwalifikuje się do stanu ostrzegawczego. W stanie bardzo złym znajdowało się 15% dróg, w stanie dobrym 12%, najmniej natomiast w stanie bardzo dobrym – 9%.

Analiza przeglądu stanu dróg wykazała niewielką poprawę w stosunku do lat poprzednich. Wśród najważniejszych inwestycji związanych z drogami gminnymi wymienia się przeprowadzenie remontów obiektów inżynierskich, głównie mostowych i przepustów położonych w ciągu dróg gminnych.

Na terenie gminy Szydłowo mała infrastruktura przydrożna w postaci chodników jest na przyzwoitym poziomie, z wyłączeniem nowych osiedli, na których tej infrastruktury na chwilę obecną brak. Potrzebne inwestycje związane z budową oraz remontem chodników dotyczą dróg krajowych nr 10 i 11 oraz wojewódzkiej nr 179.

W roku 2020 na terenie gminy znajdowały się 2 parkingi publiczne przy gminnych instytucjach: urzędzie gminy oraz Centrum Upowszechniania Kultury. Przy każdym z obiektów zlokalizowano po 48 miejsc parkingowych w tym po dwa dla niepełnosprawnych. Jest to liczba niewystarczająca na potrzeby gminy.

Poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców pod względem oświetlenia ulicznego jest również niewystarczający. W wielu miejscowościach infrastruktura ta jest aktualnie rozbudowana lub jej wykonanie zostało zaplanowane na najbliższe lata.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców konieczny jest montaż monitoringu na terenie gminy m.in. w Szydłowie obok stawu, przy boisku oraz obok cmentarza, przy świetlicach wiejskich i cmentarzach komunalnych na terenie całej gminy, a także przy miejscach poboru wody pitnej.

Instalacje sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody jest gmina Szydłowo. Dostęp do sieci wodociągowej w 2020 roku posiadało około 95% mieszkańców gminy. Stan na rok 2020 wykazał, że na terenie gminy zlokalizowanych było 11 stacji uzdatniania wody posiadających decyzję na pobór wody oraz 2 stacje poniżej 5 m³/d,

¹⁸ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Szydłowo

które nie wymagały pozwolenia wodnoprawnego. Część miejscowości zaopatrywana jest w wodę dostarczaną z innych gmin. Dotyczy to kilku gospodarstw domowych w miejscowości Kotuń, gdzie woda dostarczana jest z gminy Trzciańka oraz znacznej części miejscowości Dolaszewo i Zawada Osiedle, gdzie woda jest dostarczana przez spółkę MWiK Piła.

Najpilniejszymi inwestycjami związanymi z siecią wodociągową jest jej rozbudowa i modernizacja SUW. Ponadto w związku z nadmierną ilością SUW, które są przestarzałe i wyeksploatowane przez co generują duże koszty, a nie zapewniają dostępu do wody wszystkim mieszkańcom gminy, konieczne jest zlikwidowanie części z nich. Następstwem tego będzie łączenie sieci w obiegi pierścieniowe oraz odejście od zabudowy wielorodzinnej, która wymaga dużego ciśnienia przy podejściu do budynku. Dodatkowo niezbędna jest wymiana instalacji azbestowej części z nich oraz przeprowadzenie remontów sieci w miejscach najbardziej wyeksploatowanych. Wśród najważniejszych zadań wymienia się:

- zapewnienie dostępu do sieci wodociągowej pojedynczym mieszkańcom i miejscowościom Zabrodzie oraz dużej części Tarnowa,
- utrzymanie jakości wody zgodnej z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia – w roku 2020 stan wody dostarczanej do mieszkańców był dobry, a w m. Leżenica bardzo dobry.

Odprowadzaniem ścieków komunalnych z obszaru gminy zajmuje się zarządca sieci kanalizacyjnej Gwda Piła sp. z o.o. Na terenie gminy znajduje się 1 oczyszczalnia ścieków - mechaniczno-biologiczna o przepustowości 120 m³/d, zlokalizowana w miejscowości Dobrzyca. Instalacja ta pochodzi z lat 80 ubiegłego wieku i mimo, że technologia oczyszczania jest przestarzała oraz nie posiada możliwości usuwania związków biogennych, to jej stan techniczny jest dobry. W roku 2020 oczyszczalnia została rozbudowana do wydajności 250m³/dobę.

W 2020 roku sieć kanalizacyjną tworzyły kolektory o łącznej długości sieci sanitarnej 58 km i 20,7 km sieci kanalizacji deszczowej, do której podłączonych było 859 gospodarstw domowych, co daje dostęp do kanalizacji około 51% mieszkańcom gminy. Sieć ułożona jest w ulicach zawartej zabudowy w m. Stara Łubianka, Zawada Osiedle, Kotuń, Dolaszewo, Dobrzyca, Jaraczewo, Szydłowo.

Na terenach nieskanalizowanych ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, skąd odbierane są i wywożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków w Pile. Część ścieków zrzuca się w sposób niekontrolowany na pola uprawne, nieużytki lub bezpośrednio do małych cieków wodnych silnie je zanieczyszczając. Prawdopodobnie jako szamba wykorzystuje się części starych studni. Z tych nieszczelnych szamb ścieki przenikają do gruntu, wód podziemnych i powierzchniowych, co ma ogromny wpływ na ich jakość.

W roku 2020 na terenie gminy zlokalizowanych było 607 zbiorników bezodpływowych oraz 502 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Najbliższe plany w zakresie rozbudowy sieci kanalizacyjnej zakładają inwestycje w Dobrzycy, Szydłowie, Jaraczewie, Dolaszewie i Zawadzie. Dodatkowo planowana jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej w m. Kotuń, gdzie ma również powstać nowa oczyszczalnia ścieków. Następnie budowa sieci w m. Nowy Dwór oraz budowa w tej miejscowości zbiornika bezodpływowego na nieczystości płynne.

Największe zmiany planowane są w zakresie zarządzania i obsługi sieci wodno – kanalizacyjnej oraz urządzeń. W tym celu ma powstać spółka prawa handlowego, przejmująca dotychczasowe zadania Referatu dróg i wodociągów oraz wykonywać dodatkowe usługi związane z odbiorem ścieków. W tym celu planowany jest zakup wozu asenizacyjnego oraz zatrudnienie pracowników, specjalistów związanych z oczyszczaniem ścieków.

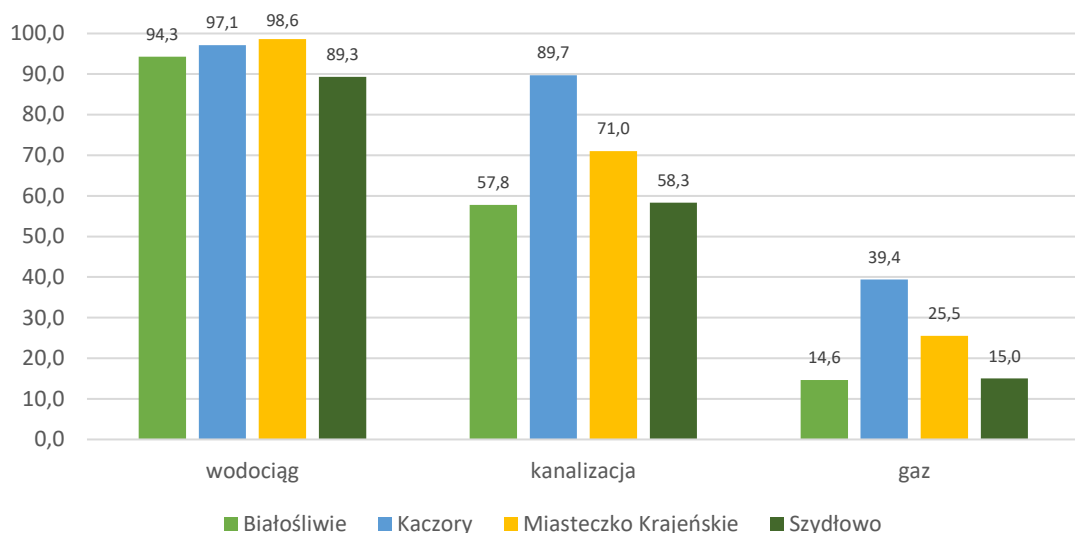
Dostęp do sieci gazowej w 2020 roku posiadało 12,49% mieszkańców gminy, przy czym dotyczyło to tylko części mieszkańców miejscowości: Dolaszewo, Jaraczewo, Szydłowo i Zawada.

W gminie Szydłowo możliwe uzyskanie dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnego zbiornika bezodpływowego oraz wymiany kotłów i pieców nisko sprawnych na niskoemisyjne źródła ciepła w ramach poprawy jakości wód i powietrza na terenie gminy.

W związku z niewystarczającą ilością sieci kanalizacji deszczowej, mieszkańcy gminy borykają się z problemem zalewania osiedli, najczęściej dotyczy to takich miejsc jak: Zawada Osiedle, ul. Wspólna w Szydłowie oraz Podkowa Leśna w Dolaszewie. Dlatego konieczna jest w najbliższym czasie rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej.

Poniższy wykres przedstawia dostępność infrastruktury technicznej w gminie Szydłowo w 2018 roku w porównaniu do pozostałych gmin wiejskich powiatu pilskiego. Wynika z niego, że udział korzystających z sieci infrastrukturalnej w gminie Szydłowo jest stosunkowo niski. W zakresie sieci wodociągowej jest on najniższy – np. o 10% niższy od gminy Miasteczko Krajeńskie, która jest najlepiej zwodociągowana wśród porównywanych gmin (89,3% w gminie Szydłowo oraz 98,6% w gminie Miasteczko Krajeńskie).

W odniesieniu do sieci kanalizacyjnej i gazowej dostępność ta jest nieco wyższa od gminy Białośliwie, która zajmuje ostatnią pozycję, jednak o ponad 25% niższa od gminy Kaczory, która posiada najwyższy dostęp do tych sieci.

Ryc. 10 Dostępność infrastruktury technicznej w 2018 roku¹⁹

Na rzece Gwda w miejscowości Dobrzyca, zlokalizowane są urządzenia piętrzące. Na zbudowanej tam zaporze, różnica poziomów sięga 6 m, zapewniając odpowiednie warunki pracy dla turbin. Aktualnie na obszarze gminy procedowane są dwie kolejne elektrownie – w miejscowości Zabrodzie na rzece Piława oraz w obrębie Krępsko na rzece Gwda.

nie planuje się budowy nowych elektrowni wodnych.

Operatorem sieci energii elektrycznej w gminie Szydłowo jest ENEA Operator Sp. z o.o. Oddział Dystrybucji w Poznaniu. Stan na rok 2020 wykazuje, iż możliwości zaopatrzenia odbiorców w energię elektryczną na terenie gminy są wystarczające, dzięki dokonanej modernizacji, jednak dla przyszłych odbiorów sieć ta będzie wymagała rozbudowy. Gmina zasilana jest liniami średnich napięć 15 kV głównie z kierunku GPZ Wałcz (ale ma również połączenie z GPZ Piła), a następnie dostarczana do odbiorców poprzez stacje transformatorowe i sieć linii niskich napięć.

Dostawcą Internetu na terenie gminy Szydłowo jest firma ASTA-NET S.A. z siedzibą w Pile.

Gospodarka odpadami

Za odbiór i zagospodarowanie odpadów na terenie gminy Szydłowo odpowiada Zakład Usług Komunalnych ze Złotowa. Koordynacja działań w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy należy do kompetencji Urzędu Gminy w Szydłowie.

Odpady zbierane są w sposób selektywny, z podziałem na 5 frakcji. Odpady zmieszane zbierane są w pojemnikach, natomiast segregowane w odpowiednich workach w przypadku zabudowy jednorodzinnej, a w dużych pojemnikach w zabudowie

¹⁹ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

wysokiej. Częstotliwość odbioru odpadów zależy od ich rodzaju oraz pory roku. W miesiącach od kwietnia do października włącznie, odpady biodegradowalne odbierane są cztery razy w miesiącu, a w pozostałych miesiącach raz. Natomiast odpady zmieszane oraz pozostałe frakcje odpadów zbieranych selektywnie odbierane są 2 lub 3 razy w miesiącu przez cały rok.

Opłata za odbiór odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny od 2020 r. wynosi 20 zł od każdego mieszkańca nieruchomości. W przypadku, gdy odpady biodegradowalne zagospodarowywane są na własnej posesji (kompostownik), to opłata wynosi 18,50 zł/os.

Na terenie gminy funkcjonuje także Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Odpady do PSZOK można dostarczać w poniedziałki, środy i soboty. Ponadto odpady wielkogabarytowe odbierane są od mieszkańców 2 razy do roku.

W Kłodzie znajduje się składowisko odpadów komunalnych, o powierzchni składowania prawie 20 ha. Instalacja wyposażona jest w urządzenia służące do poboru biogazu, który wykorzystywany jest na potrzeby własne składowiska.

Na terenie gminy nie ma dzikich wysypisk śmieci, jedynie miejsca, gdzie sporadycznie zostają podrzucone odpady.

Odnawialne źródła energii

Obszar województwa wielkopolskiego charakteryzują nienajlepsze warunki dla elektrowni wiatrowych, przy czym najmniej korzystne są na północy województwa. Średnia roczna prędkość wiatru w gminie Szydłowo jest większa niż 2 m/s, czyli prędkości odpowiadającej wiatrom bardzo słabym. Około 80% wszystkich wiatrów na terenie gminy wieje z prędkością do 5 m/s. Mocniejsze wiatry pojawiają się sporadycznie.

Teren na którym położone jest województwo wielkopolskie uważany jest za jeden z najbardziej deficytowych w wodę obszarów Polski. Najkorzystniejszym rejonem do tworzenia małych elektrowni wodnych jest północna część województwa. Podobnie w przypadku energii słonecznej – tutaj również największy potencjał charakteryzują północną część województwa.

Pod względem użytkowania terenów najlepsze predyspozycje do powstawania instalacji produkujących energię z odnawialnych źródeł energii jest zachodnia część gminy. Są to obszary niesprzyjające intensywnej produkcji rolnej, położone na uboczu głównych tras komunikacyjnych i nie będące terenami rekreacyjnymi w ujęciu ponadlokalnym. Takie ograniczenia w rozwoju działalności gospodarczej zmuszają do poszukiwania innych kierunków zagospodarowania tych terenów. Rozwiązaniem może być zwiększanie lesistości lub rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem uwarunkowań dotyczących ochrony przyrody i kultury.

Na terenie gminy Szydłowo zlokalizowane są 2 instalacje wytwarzające energię z OZE, przyłączone do sieci ENEA Operator Sp. z o.o. Są to:

- elektrociepłownia na biomasę zlokalizowana w Skrzatuszu, przyłączona do sieci SN-15 kV, o zainstalowanej mocy 521 kW – pierwsza taka instalacja w województwie wielkopolskim, biogazownia rolniczo-utylizacyjna, zasilana głównie odpadami z przemysłu przetwórczego,
- elektrownia wodna w Dobrzycy, przyłączona do sieci SN-15 kV, o zainstalowanej mocy 1 890 kW – zlokalizowana na 32,8 km rzeki Gwda, rocznie produkuje około 6 379 MWh energii elektrycznej.

Oprócz tego na terenie gminy zlokalizowane są 2 małe elektrownie wodne - w Krępku na rzece Rurzyca (840 kWh/dobę) i w Dobrzycy na rzece Głomii (907 kWh/dobę).

W 2018 roku w sektorze mieszkalnym 4% spośród budynków wyposażone było w kolektory słoneczne, a 6% w pompy ciepła.

Środowisko naturalne

Gmina Szydłowo położona jest na obszarze objętym ostatnią działalnością lądolodu. Występuje tu krajobraz młodoglacjalny. Widocznie zaznaczona jest też działalność rzeczna. Wiąże się z tym występowanie niewielkich złóż kruszyw naturalnych, w tym piasku i surowców ilastych ceramiki budowlanej.

Na terenie gminy położony jest także najwyższy punkt północnej Wielkopolski – Góra Dąbrowa (207 m n.p.m.).

Niemal połowę obszaru gminy zajmują użytki rolne. Większość z nich (około 65%) położona jest na glebach IV klasy bonitacyjnej. W obrębach dolin rzecznych i rynien jeziornych występują głównie łąki i pastwiska.

Obszar gminy (szczególnie jego północno-wschodnia część) odznacza się dużą gęstością cieków wodnych. Zdecydowana część gminy Szydłowo należy do zlewni rzeki Gwdy, która jest dopływem Noteci. Do mniejszych cieków należą Rurzyca, Piława, Dobrzyca, Ruda, Łomnica, Kotuńska Struga, Pękawnica i Krępica. Hydrografię gminy uzupełniają jeziora Skrzatusz i Łachotka, jezioro Żwirkowe w Krępku, jezioro Kowalskie w Tarnowie, a także mniejsze zbiorniki wodne.

W związku z gęstą siecią rzek na terenie gminy Szydłowo występują tereny zagrożone powodzią. Są to obszary w najbliższej odległości od rzeki Gwda i Piława. W większości prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi zachodzi raz na 100 lat

(Q=1%) i dotyczy terenów leśnych. Jedynie w obrębie miejscowości Dobrzyca, Krępsko, Zabrodzie i Tarnowo ryzykiem powodzi objęte są pojedyncze działki zabudowane.

Okolo 40% powierzchni gminy Szydłowo zajmują lasy, co stanowi 105,76 km². Kompleksy leśne skupione są w północno-wschodniej i zachodniej części gminy. Wśród zbiorowisk leśnych dominują bory sosnowe, stanowiące ponad 80% ich powierzchni.

Użytki rolne na terenie gminy zajmują obszar około 128,44 km², czyli 48% jej całkowitej powierzchni. Gmina posiada rolniczy charakter ze względu na wysoki wskaźnik bonitacji gruntów, a także stosowany sposób uprawy i nawożenia. 65% spośród gruntów ornych ma glebę należącą do IV klasy bonitacyjnej, gleby klasy IIIa i IIIb stanowią łącznie 15,2%. Najczęściej uprawiane gatunki w produkcji roślinnej to pszenica, żyto i pszenżyto (około 56% upraw). Zauważalny jest również wzrost produkcji rzepaku (około 15%).

Na terenie gminy występują liczne dawne parki dworskie w większości przypadków z zabytkowym drzewostanem, które dopełniają sieć ekologiczną. Zlokalizowane są w miejscowościach:

- Coch - Park Dworski Bryś, 1 poł. XIX w.;
- Kotuń - Dwór, 2 poł. XIX w.;
- Dobrzyca – Zespół Dworski z XIX/XX w.;
- Krępsko – Zespół Dworski z XIX/XX w.;
- Klęśnik - Zespół Dworski, 2 poł. XIX w.;
- Stara Łubianka – Zespół Dworski, poł. XIX w.;
- Jaraczewo – Zespół Dworski, 2 poł. XIX/XX w.;
- Nowy Dwór – Zespół Dworski z XIX/XX w.;
- Skrzatusz – Zespół Dworski, XIX/XX w.;
- Stara Łubianka - Zespół Dworski, XIX/XX w.

Gmina Szydłowo położona jest na obszarze objętym kilkoma formami ochrony przyrody. Są to:

- **Obszar ptasi Natura 2000 „Puszcza nad Gwdą”** kod PLB300012 - ostoja ptaków o znaczeniu międzynarodowym (IBA PL018). Powierzchnia całkowita to 776,79 km². Występuje tu co najmniej 31 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dyrektywy Ptasiej), z czego co najmniej 25 gatunków zaliczanych jest do lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych. Występuje tu również 10 gatunków ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (PCK);
- **Obszar siedliskowy Natura 2000 „Ostoja Pilska”** kod PLH300045 – o powierzchni 30,69 km², chroni zespół najcenniejszych obszarów przyrodniczych położonych w północnej Wielkopolsce, niedaleko Piły, szczególnie bogatych w siedliska Natura 2000;

- **Obszar chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”** – o całkowitej powierzchni 583,75 km² którego wielkie bogactwo walorów krajobrazowych stanowią: urozmaicona rzeźba terenu z rozległymi kompleksami leśnymi, malownicze głęboko wcięte doliny licznych rzek, moreny czołowe i doliny rynnowe z licznymi jeziorami, miejsca lęgowe i ostoje rzadkich i ginących zwierząt, m.in. tracza nurogęsi, orła bielika, orlika krzykliwego, żubra i bobra, oraz miejsca zlotów i przelotów żurawi, gęsi i kaczek. Obszar wyróżnia się znaczną ilością obiektów objętych różnymi formami ochrony. Często spotykane są pomniki przyrody, wśród których wyróżniają się buki nad jeziorem Wielki Bytyń, stanowiące osobliwość natury;
- **Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Góra Dąbrowa** o powierzchni 1,71 km², ustanowiony w celu ochrony krajobrazu naturalnego i kulturowego, zachowania walorów historycznych, widokowych, przyrodniczych i estetycznych, zapobieganiu trwałym zniekształceniom i zmianom ukształtowania powierzchni ziemi, zachowaniu rolniczo-leśnego charakteru obszaru przy jednoczesnym umożliwieniu rozwoju funkcji pielgrzymkowych i turystycznych.

Występują też rezerваты przyrody:

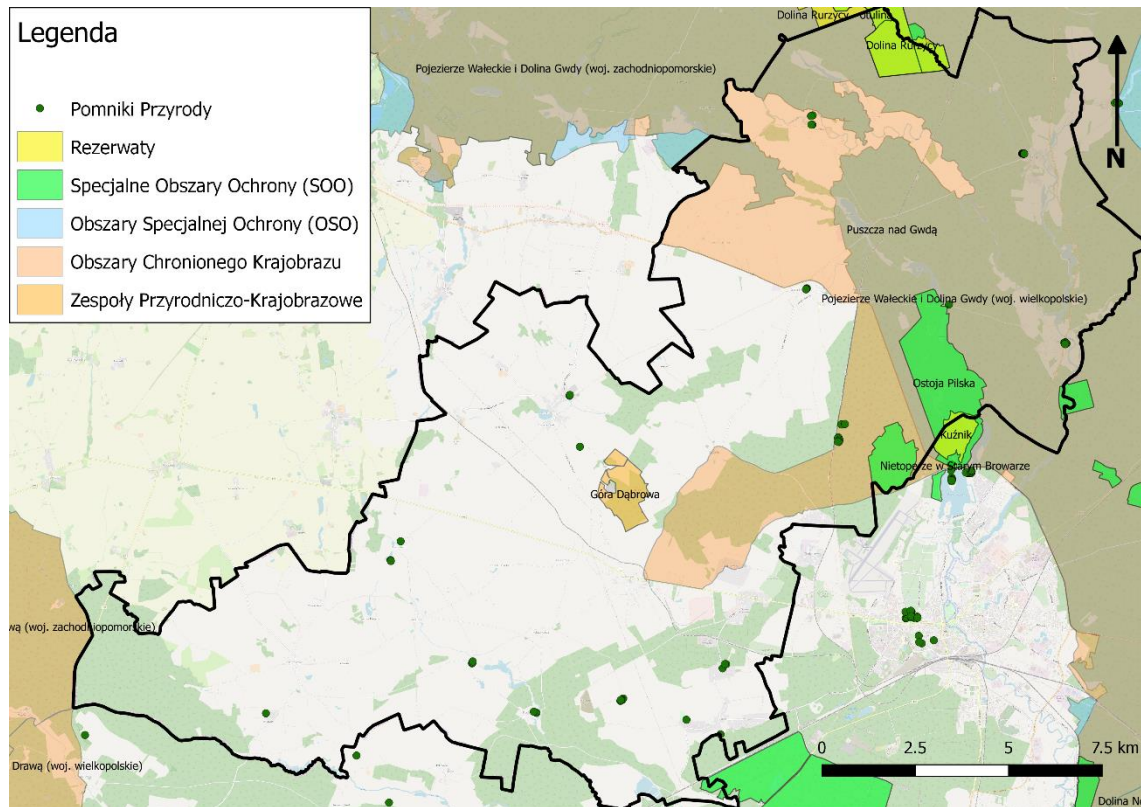
- **Kuźnik** o powierzchni 0,96 km², szczególnie wyróżnia się kompleksem ekosystemów, które tworzącą typowy krajobraz pojezierny, z jeziorami o zróżnicowanej trofii, lasami różnych typów, źródłiskami oraz torfowiskami;
- **Smolary** o powierzchni 1,43 km² ma za zadanie zachowanie naturalnej roślinności torfowiskowej mechowisk, obfitującej w rzadkie gatunki mszaków (torfowiskowy; biocenotyczny i fizjocenotyczny);
- **Wielkopolska Dolina Rurzycy** – krajobrazowy rezerwat przyrody w województwie wielkopolskim położony na terenie gmin Jastrowie (powiat złotowski) i Szydłowo (powiat pilski), o całkowitej o powierzchni 8,96 km². Obszar chroniony utworzony został 2 sierpnia 2008 r. na podstawie Rozporządzenia nr 30/08 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 7 listopada 2008 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. Nr 206, poz. 3351).

Na terenie rezerwatu zidentyfikowano w sumie 105 gatunków chronionych, zagrożonych i rzadkich roślin naczyniowych i mszaków, w tym: gatunek z polskiej czerwonej księgi roślin (lipiennik Loesela), 7 mszaków z polskiej czerwonej listy roślin, 79 gatunków roślin chronionych (w tym 19 gatunków roślin naczyniowych pod całkowitą, a 8 pod częściową ochroną, 19 gatunków mszaków chronionych całkowicie i 24 chronionych częściowo) oraz 42 gatunki z list regionalnych regionów Pomorza Zachodniego i Wielkopolski, a także 4 gatunki chronione prawem międzynarodowym.

Ochronę przyrody uzupełniają obiekty indywidualne – pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne:

- **Uroczysko Krępsko** – zajmuje powierzchnię 0,2 km², charakteryzują go tereny podmokłe z elementami torfowiska przejściowego;

- **Różewskie Łozowisko** – o powierzchni 0,01 km² to niewielkie zbiorniki astatyczne otoczone szuwarami i łozowiskami na granicy lasu i pól uprawnych, stanowiące miejsce bytowania ptactwa wodno-błotnego;
- **Szuwar Śródpolny** – najmniejszy użytek o powierzchni niecałego km², na którym występują chronione i rzadkie gatunki roślin oraz zwierząt.

Ryc. 11 Formy ochrony przyrody występujące na terenie gminy Szydłowo²⁰

Zgodnie z Mapą zagospodarowania wód podziemnych zaliczonych do złóż kopalin w Polsce²¹, na terenie gminy Szydłowo, dokładnie w okolicach miejscowości Kotuń, stwierdzono występowanie złóż wód chlorkowych o temperaturze 25°C na wypływie. Zasoby eksploatacyjne wynoszą 15,7 m³/h – jest to więcej niż większość złóż w miejscowościach uzdrowiskowych na południu Polski. Mineralizacja wynosi 6,5 g/dm³. Odwiert wykonano w 1984 roku i od tego czasu pozostaje niezagospodarowany. Obecna głębokość otworu wynosi 1048 m.

Gospodarka finansowa

Zgodnie z uchwałą budżetową gminy Szydłowo na 2020 rok planowane dochody i wydatki kształtują się następująco:

1. Dochody ogółem w kwocie 53.601.390,58 zł, w tym:
 - 1) dochody bieżące: 48.536.288,97 zł,
 - 2) dochody majątkowe: 5.065.101,61 zł,

²⁰ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

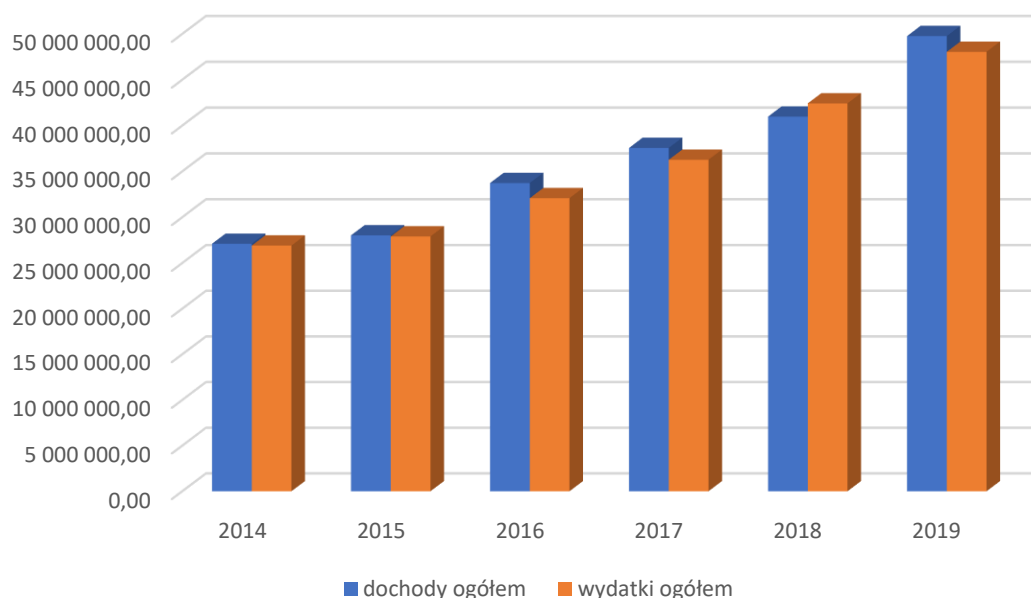
²¹ Państwowy Instytut Geologiczny, 2018

2. Wydatki ogółem: 64.900.105,58 zł, w tym:
 - 1) wydatki bieżące: 46.907.322,42 zł,
 - 2) wydatki majątkowe: 17.992.783,16 zł.

Powstały deficyt w kwocie 11.298.715 zł zostanie sfinansowany przychodami z tytułu kredytów i pożyczek krajowych. Z kolei wydatki majątkowe obejmować będą głównie inwestycje z zakresu infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej (przebudowa oczyszczalni ścieków, hydroforni), budowy dróg publicznych, rozbudowy przedszkola, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kultury fizycznej czy wspierania gospodarki niskoemisyjnej.

Corocznie wzrastają zarówno dochody, jak i wydatki bieżące gminy. Z poniższego wykresu odczytać można, że w analizowanych latach dochody gminy były większe niż wydatki. Jedynie w 2018 roku wystąpił deficyt, a wydatki były większe o 1 445 379,99 zł od dochodów.

Od 2014 do 2019 roku, wydatki ogółem wzrosły z 26,9 mln zł do 48 mln zł.

Ryc. 12 Dochody ogółem i wydatki ogółem w gminie Szydłowo w latach 2014-2019²²

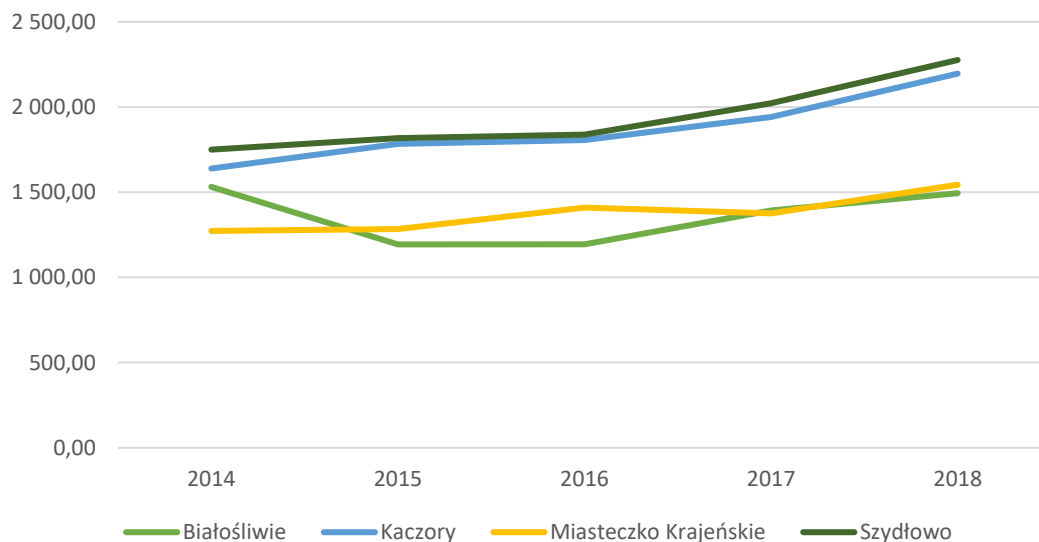
Dochody własne stanowią najważniejsze źródło dochodów gminy, ponieważ stanowią o jej możliwościach wydatkowania na najważniejsze i najpilniejsze zadania. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów gmina posiada kompetencje do podejmowania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów.

W Gminie Szydłowo w przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody własne corocznie wzrastają. W 2014 roku wynosiły one 1,7 tys. zł, a w 2018 roku były na poziomie 2,3 tys.

²² Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

zł. W porównaniu do pozostałych gmin wiejskich leżących w powiecie pilskim dochody te były najwyższe.

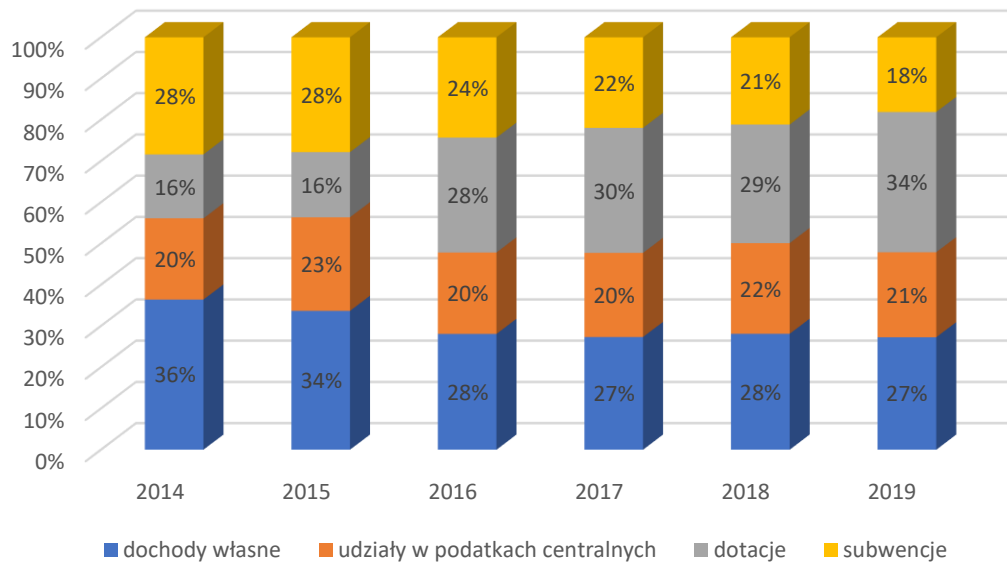
W dochodach ogółem, dochody własne stanowią 50% budżetu gminy, w tym w 22% pochodzą z udziałów w dochodach z tytułu podatków - PIT i CIT.

Ryc. 13 Dochody własne gminy na 1 mieszkańca²³

W 2014 roku udział dochodów własnych gminy w dochodach ogółem stanowił 36%. W latach 2015-2019 nastąpił jednak ich spadek do poziomu 27%. Było to związane przede wszystkim ze zwiększeniem się dotacji z budżetu państwa na zadania zlecone – w szczególności na pomoc społeczną. Wówczas nastąpił wzrost udziału dotacji w budżecie gminy z 16% w 2015 roku do 28% w 2016 roku. Dodając udziały w podatku PIT i CIT, dochody własne gminy Szydłowo w 2019 roku wynosiły 48%, co nieco ogranicza możliwość samodzielnego oddziaływania gminy na kształt i strukturę dochodów, a tym samym możliwość samodzielnego finansowania inwestycji, ponieważ wysokość dochodów w dużym stopniu nie jest bezpośrednio zależna od władz samorządowych.

²³ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

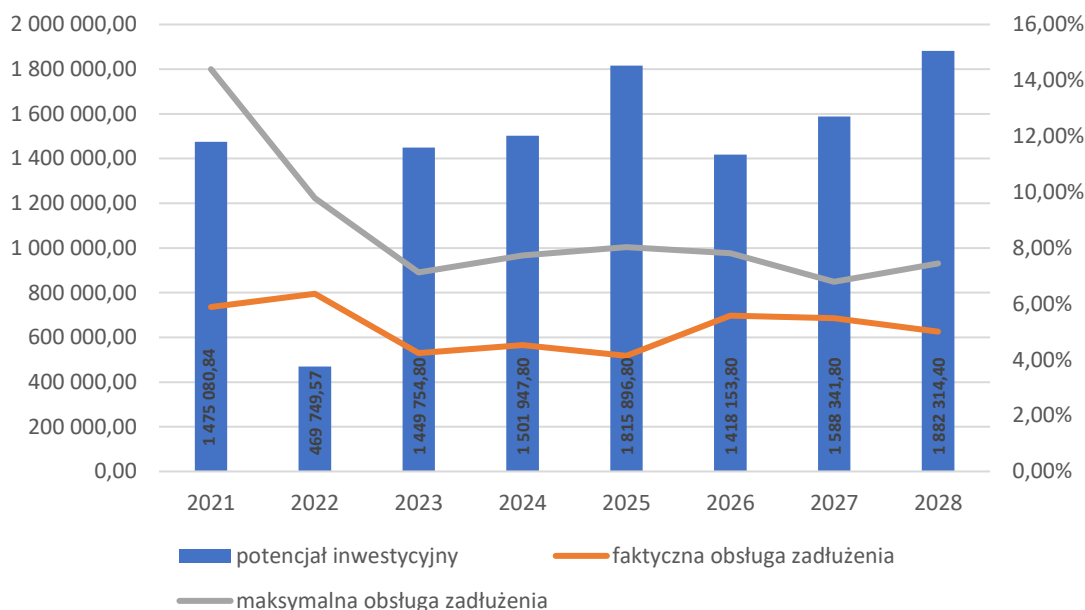

Ryc. 14 Struktura dochodów gminy Szydłowo w latach 2014-2019²⁴

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia gminy Szydłowo na lata 2021-2028 zgodnie z uchwałą nr XXIV/255/2020 Rady Gminy Szydłowo z dnia 28 sierpnia 2020 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Szydłowo na lata 2020-2028. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia gminy Szydłowo pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

²⁴ Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

Ryc. 15 Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia gminy Szydłowo na lata 2021-2028²⁵

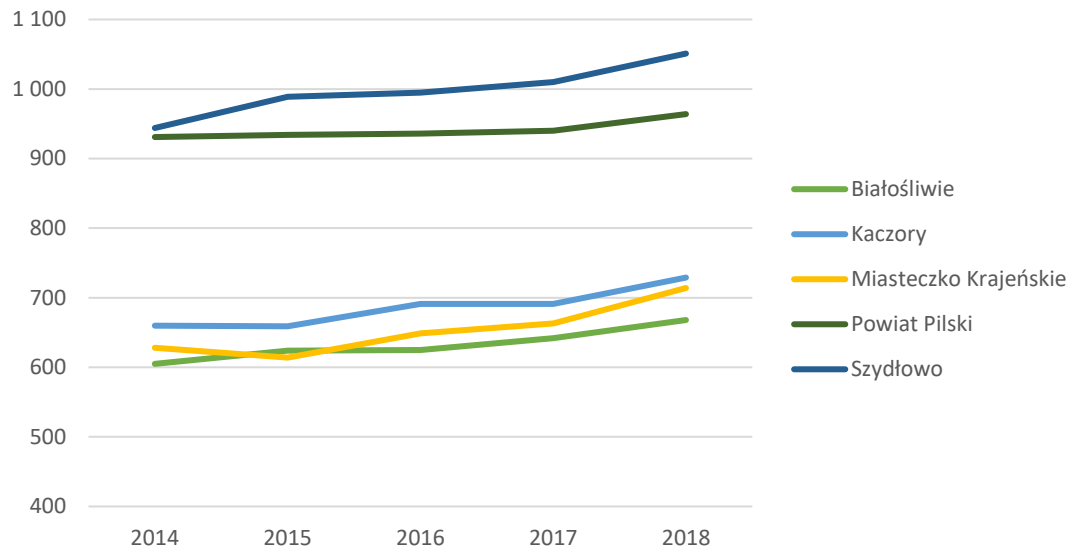
Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2021-2028. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy (2021-2028) wyniesie około 26,7 mln zł.

Podmioty gospodarcze i organizacje pozarządowe

Na tle powiatu pilskiego gmina Szydłowo wyróżnia się wysokim wskaźnikiem przedsiębiorczości. W 2019 roku zarejestrowanych było 984 podmiotów gospodarczych, w tym 5% stanowiły przedsiębiorstwa związane z produkcją rolniczą, 19% z przemysłem i budownictwem, a 75% z pozostałą działalnością (m.in. usługami). Co więcej, na tle porównywanych jednostek, w gminie Szydłowo można zaobserwować najwyższą dynamikę wzrostu podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności (111%). W 2018 roku wysoki był udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w ogólnej liczbie mieszkańców. W gminie Szydłowo wynosił on 88 osób na 1 tys. ludności, a w powiecie pilskim kształtował się on na poziomie 75 osób.

²⁵ Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XXIV/255/2020 Rady Gminy Szydłowo z dnia 28 sierpnia 2020 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Szydłowo na lata 2020-2028

Ryc. 16 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. Ludności²⁶

W I kw. 2020 roku w ogólnej liczbie zarejestrowanych działalności po przeważającym kodzie PKD wg rodzaju oraz sekcji PKD najliczniejsze stanowią:

1. Transport drogowy towarów 4941Z – 34 działalności.
2. Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych 6622Z – 21 działalności.
3. Praktyka lekarska specjalistyczna 8622Z- 18 działalności.
4. Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych z wyłączeniem motocykli 4520Z – 18 działalności.
5. Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania 7022Z – 16 działalności.
6. Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych 4339Z – 13 działalności.
7. Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne – 13 działalności.
8. Działalność związana z oprogramowaniem 6201Z – 12 działalności.
9. Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków 4110Z – 11 działalności.
10. Obróbka mechaniczna elementów metalowych 2562Z – 10 działalności.

Wśród największych podmiotów gospodarczych na terenie gminy wyróżnia się:

- K-M IMPORT Kożuchowski - Marciniak Sp. J. w Starej Łubiance (ciągniki i naczepy samochodowe),
- Dealer maszyn rolniczych KAGRO Stara Łubianka w Starej Łubiance (maszyny rolnicze),

²⁶ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- Grupa Producentów Rolnych „Nasze zboże” w Nowym Dworze (branża: rolnictwo),
- Gospodarstwo Szkółkarskie Hince w Dobrzycy (produkcja drzew i krzewów ozdobnych oraz uprawa borówki amerykańskiej),
- F.P.U. „OKIBOATS” - Wojciech Okienko w Skrzatuszu (produkcja łodzi motorowych).

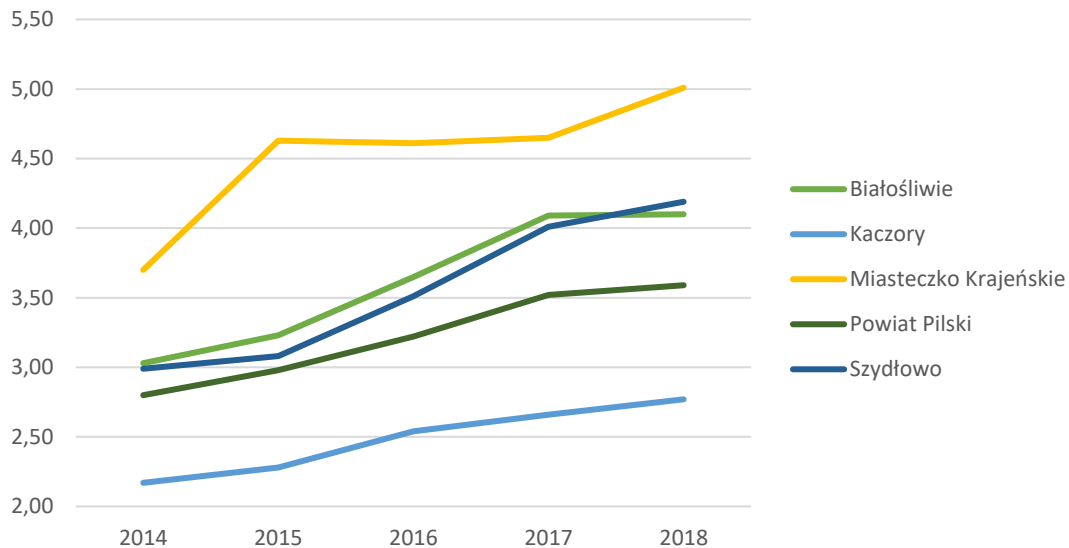
W roku 2020 na terenie gminy Szydłowo zlokalizowanych było 868 gospodarstw rolnych, których średnia wielkość wynosiła 15,77 ha.

W 2019 r. w urzędzie zostało utworzone stanowisko ds. polityki inwestycyjnej, nadzoru właścicielskiego oraz komunikacji społecznej. Jego zadaniem jest koordynowanie działań zmierzających do pozyskiwania inwestorów, udostępnianie informacji gospodarczych, przygotowywanie terenów inwestycyjnych, kontakty z przedsiębiorcami, współkreowanie polityki przestrzennej, obsługa CEIDG.

Tereny inwestycyjne na terenie gminy Szydłowo:

- Kotuń – Kłoda (nr działek: 7/5, 7/6, 7/8) – oferta: średnio uciążliwe przedsięwzięcia produkcyjne,
- Dolaszewo (nr działek: 201/1, 203/4) – oferta: działalność produkcyjna lub usługowa,
- Dolaszewo (nr działki: 147) – oferta: możliwość wydania decyzji o warunkach zabudowy dla działalności usługowej,
- Dolaszewo (nr działki: 169/8) – oferta: możliwość wydania decyzji o warunkach zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej,
- Dobrzyca (nr działek: 108/11, 108/12, 108/13) – oferta: tereny dla usług różnych z prawem zabudowy mieszkaniowej,
- Szydłowo (nr działki: 11/8) – oferta: wydana decyzja o warunkach zabudowy dla produkcji nieuciążliwej lub usług mieszkaniowych,
- Szydłowo (nr działek: 46/6, 46/7) – oferta: MPZP - działalność produkcyjna lub usługowa,
- Krępsko (nr działki: 27) – oferta: możliwość wydania decyzji o warunkach zabudowy dla zabudowy usługowej lub mieszkaniowej.

W gminie Szydłowo zauważyć można również wysoką aktywność fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców ich liczba jest wyższa w stosunku do średniej powiatu pilskiego oraz pozostałych gmin wiejskich powiatu z wyjątkiem gminy Miasteczko Krajeńskie.

Ryc. 17 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców²⁷

Wykaz organizacji pozarządowych (NGO) działających na terenie gminy:

- 1) Ochotnicza Straż Pożarna w m. Stara Łubianka, Skrzatusz, Szydłowo, Róża Wielka, Pokrzywnica,
- 2) Koło Gospodyń Wiejskich w m. Szydłowo, Skrzatusz, Dolaszewo, Roża Wielka, Pokrzywnica, Tarnowo, Kotuń, Stara Łubianka,
- 3) Stowarzyszenie Biegaczy Gminy Szydłowo w Szydłowie,
- 4) Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „Dobrzyca” w Dobrzycy,
- 5) Stowarzyszenie na Rzecz Odnowy i Rozwoju Przyjazna Wieś w Skrzatuszu,
- 6) Stowarzyszenie Przyjaciół Sołectwa Kotuń i gminy Szydłowo w Kotuniu,
- 7) Stowarzyszenie Gramy o Tarnowo w Tarnowie,
- 8) Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju w Skrzatuszu,
- 9) Stowarzyszenie Przyjazna Wieś Zawada w Zawadzie,
- 10) Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Starej Łubiance,
- 11) Stowarzyszenie Zwyczaj „W zgodzie z naturą – Piła, Dobrzyca, Krępsko, Płytnica” w Dobrzycy,
- 12) Stowarzyszenie Rozwojowi.pl w Dolaszewie,
- 13) Piłskie Stowarzyszenie Miłośników Eksploracji „ALBATROS” w Dobrzycy,
- 14) Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Gądek, Kłoda i Pokrzywnicy w Pokrzywnicy,
- 15) Stowarzyszenie na Rzecz Wału Pomorskiego w Szydłowie,
- 16) Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Dla Regionu „Rozwój” w Dolaszewie,
- 17) Stowarzyszenie Kraina Lasów i Wody w Szydłowie,
- 18) Klub Sportowy LZS ISKRA w Szydłowie,
- 19) Klub Sportowy DERBY Stara Łubianka,
- 20) Ludowy Zespół Sportowy Legion Krępsko,

²⁷ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

- 21) Klub Sportowy LEŚNI Zawada,
- 22) Klub Sportowy Leżenica – Nowy Dwór,
- 23) Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów – Koło nr 6 w Jaraczewie,
- 24) Polski Związek Pszczelarzy – Koło w Szydłowie.

Historia i kultura

Gmina Szydłowo charakteryzuje się bardzo ciekawą historią. Do 1975 r. była częścią historycznego powiatu wałęckiego, w związku z czym jej dzieje są ściśle z nim związane. Powiat wałęcki był najbardziej na północny-zachód wysuniętą częścią Polski i województwa poznańskiego. Ziemia Wałęcka na początku XVI wieku była terenem puszczy o znikomym zaludnieniu. Rozwój tych ziem nastąpił w drugiej połowie XVI wieku, kiedy Wałcz został grodem starościńskim i stolicą powiatu, w skład którego weszła gmina Szydłowo. W celu powiększenia dochodowości ziemi starostowie wałęccy i szlachta zakładali wsie oparte na nowych prawach lub nadawali bardziej korzystne prawa osadom o małej liczbie ludności. Najstarszą miejscowością na terenie gminy Szydłowo jest Skrzatusz wzmiankowany po raz pierwszy w XV wieku. Wieś założono około 1400 roku, a z 1438 roku zachował się najstarszy dokument potwierdzający dwóm sołtysom ich posiadłości i swobody. Następnie przywileje otrzymywały/wzmiankowane były:

- wieś Tarnowo - 1546 rok,
- wieś Róża Wielka - 1555 rok,
- folwark Nowy Dwór - 1560 rok,
- Gądek Młyn i Kłoda Młyn – 1567 rok,
- Cyk Młyn - 1586 rok,
- Pokrzywnica - 1579 rok,
- Wieś Szydłowo - 1585 rok,
- Dołaszewo - 1586 rok,
- Krępsko – 1590 rok,
- Jaraczewo – 1596 rok,
- Dobrzyca i Leżenica – ok. 1600 rok,
- Zawada – 1610 rok,
- Kotuń folwark - 1617 rok,
- Nowa Łubianka powstała z parcelacji folwarku należącego do Starej Łubianki w 1827 roku²⁸.

Symbolem bogatej historii gminy Szydłowo jest barokowa Bazylika i Sanktuarium Matki Boskiej Bolesnej w Skrzatuszu, nazywana przez niektórych Jasną Górą Północy. Jest jednym z najciekawszych zabytków na tym terenie, ze względu na nietypowość rozwiązania architektonicznego, bogaty i oryginalny wystrój oraz charakter

²⁸ Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Szydłowo na lata 2017-2020

świętyni odpustowej. Kościół odwiedzili królowie: Jan III Sobieski i Stanisław Leszczyński, a Rafał Leszczyński (ojciec króla) ufundował w 1702 roku szpital w Skrzatuszu.

W posiadaniu Bazyliki są pamiątki papieskie – duży różaniec, który Ojciec Święty ofiarował Matce Bożej Skrzatuskiej oraz piuska, którą miał na sobie podczas beatyfikacji Matki Teresy z Kalkuty.

Najcenniejszym zabytkiem jest Pieta przedstawiająca postać Maryi z martwym ciałem Jezusa na kolanach oraz prezbiterium, ołtarze i organy.

Dzisiaj bazylika stanowi cel licznych pielgrzymek stanowiąc dodatkową i jedną z głównych atrakcji turystycznych oraz sakralnych północnej Wielkopolski oraz Diecezji Koszalińsko-Kołońskiej. Turystyka pielgrzymkowa stanowi również dodatkowe źródło dochodów lokalnych.

Z pozostałych należy wyróżnić drewniany XVII wieczny kościół w Zawadzie. Został on wzniesiony w konstrukcji zrębowej i należy do nielicznych tego typu obiektów zachowanych w Wielkopolsce. Wnętrze zdobi Ołtarz główny i ambona – pochodzenie późnorenesansowe z XVII w. Całość przykrywa dach kalenicowy pokryty gontem, a wewnątrz nakrywa drewniany strop belkowy. W sąsiedztwie znajduje się XIX wieczna dzwonnica pierwotnie zlokalizowana przy kościele ewangelickim w tej samej miejscowości.

Ciekawym przykładem sztuki cmentarno-sakralnej jest Kaplica grobowca rodu Żychlińskich w Kłęśniku. Niestety w ruinie, ale mimo to stanowi nadal ciekawostkę architektoniczno-historyczną.

Kolejnym interesującym zabytkiem jest eklektyczny pałac w Starej Łubiance, otoczony parkiem dworskim, ostatnio odrestaurowany z niezwykłą pieczołowitością. Ambicją właścicieli jest nadanie mu dodatkowych funkcji. Dzisiaj jest to obiekt hotelarski, w którym odbywają się przyjęcia okolicznościowe oraz eventy, a w niedalekiej przyszłości mają tam być organizowane wystawy i koncerty.

Jednym z najciekawszych obiektów technicznych w gminie jest zbudowany w latach 1909–1911 budynek elektrowni wodnej w Dobrzycy. Położony w sąsiedztwie rzeki Głomi oraz stawu gromadzącego wodę przed stopniem wodnym, a także zabytkowego drzewostanu, stanowi atrakcyjny turystycznie kompleks wodno-parkowy. Należy podkreślić, że dzięki staraniom obecnego właściciela uruchomiono elektrownię. Dodatkowo w budynku działa pensjonat i restauracja.

We wsi Krępsko zachowały się pozostałości Zespołu dworsko-parkowo-folwarcznego z kuźnią lemieszor oraz park wodny. Obiekt powstał na przełomie XIX i XX wieku. Folwark stanowił tylko „dodatek” do przemysłowej części Zespołu. Do dziś robi wrażenie jego wielkość i położenie. Niestety można już tylko sobie wyobrazić wygląd kompleksu w czasach świetności.

Inną ciekawostkę techniczno-historyczną stanowią liczne odcinki dróg z kamienia polnego. Pomimo upływu wielu lat, nadal są w dobrym stanie użytkowym, stanowiąc przykład sztuki brukarskiej na wysokim poziomie.

Na terenie gminy znajduje się 27 obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Tabela 7 Wykaz zabytków nieruchomych występujących na terenie gminy Szydłowo²⁹

NAZWA	CHRONOLOGIA	FUNKCJA	MIEJSCOWOŚĆ
cmntarz katolicki	poł. XIX w.	cmntarz rzymskokatolicki	Dolaszewo
cmntarz przykościelny	1832 r.	cmntarz protestancki	Dolaszewo
dwór	4. ćw. XIX w.	dwór	Jaraczewo
dwór	2. poł. XIX w.	pałac	Kotuń
kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki filialny pw. Matki Boskiej Częstochowskiej	pocz. XIX w.	kościół	Krępsko
cmntarz ewangelicki	poł. XIX w.	cmntarz protestancki	Krępsko
cmntarz katolicki	poł. XIX w.	cmntarz rzymskokatolicki	Krępsko
kościół filialny pw. św. Jakuba Apostoła	1854 - 1855	kościół	Leżenica
cmntarz komunalny	poł. XIX w.	cmntarz komunalny (miejski/gminny)	Leżenica
cmntarz katolicki	poł. XIX w.	cmntarz rzymskokatolicki	Leżenica
dwór	2. poł. XIX w.	pałac	Nowy Dwór
cmntarz katolicki	poł. XIX w.	cmntarz rzymskokatolicki	Pokrzywnica
kościół parafialny pw. Świętej Trójcy	1830 - 1832	kościół	Róża Wielka
przykościelny cmntarz rzymskokatolicki	1830 - 1832	cmntarz rzymskokatolicki	Róża Wielka
kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny	1687 - 1694	kościół	Skrzatusz
dwór	poł. XIX w.	dwór	Skrzatusz
cmntarz ewangelicki	data nieznana	cmntarz protestancki	Skrzatusz
cmntarz ewangelicki, ob. komunalny	przełom XIX/XX w.	cmntarz protestancki	Skrzatusz
park	2. poł. XIX w.	park	Skrzatusz
park dworski, krajobrazowy	1. poł. XIX w.	park	Skrzatusz
plebania	poł. XIX w.	plebania	Stara Łubianka
dwór	przełom XIX/XX w.	dwór	Stara Łubianka
kuźnia-wozownia	1878 r.	kuźnia	Stara Łubianka
kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża	1854 - 1855	kościół	Stara Łubianka
park	przełom XIX/XX w.	park	Stara Łubianka
kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki parafialny pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy	1868 r.	kościół	Szydłowo
cmntarz katolicki	poł. XIX w.	cmntarz rzymskokatolicki	Szydłowo
cmntarz ewangelicki	2. poł. XIX w.	cmntarz protestancki	Tarnowo
cmntarz ewangelicki	poł. XIX w.	cmntarz protestancki	Zabrodzie

²⁹ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa

kościół filialny pw. św. Jana Chrzciciela	XVII w.	kościół	Zawada
dzwonnica	XVII w.	dzwonnica	Zawada
drzewostan na cmentarzu		zieleń towarzysząca	Zawada

Propagowaniem kultury i sztuki wśród mieszkańców zajmuje się Centrum Upowszechniania Kultury w Szydłowie. Jest ono na terenie gminy organizatorem większości imprez kulturalno – rozrywkowych, ale w ofercie można ponadto znaleźć organizację wystaw lokalnych artystów, konkursów plastycznych, przeglądów twórczości, spektakli teatralnych, akademii środowiskowych, uroczystości patriotycznych.

Ważną częścią działalności CUK są zajęcia warsztatowe - prowadzone są m.in. warsztaty rękodzieła, np.: warsztaty ozdób bożonarodzeniowych, palmiarskie, zdobienia jaj wielkanocnych, kulinarne, bibułkarskie oraz kursy tańca towarzyskiego z których oprócz dzieci i młodzieży korzystają również osoby dorosłe. Innym ważnym rodzajem działalności jest organizacja podczas ferii zimowych i letnich wakacji zajęć dla dzieci i młodzieży oraz liczne przedsięwzięcia edukacyjne.

CUK prowadzi też administrację świetlic wiejskich na terenie gminy. Kolejnym zadaniem jest prowadzenie Biblioteki Publicznej w Szydłowie (gdzie mieści się siedziba CUK) oraz filii w Starej Łubiance i Róży Wielkiej. W roku 2018 Biblioteka Publiczna miała 627 czytelników. Wypożyczenia księgozbioru wynosiły 16 woluminów na 1 czytelnika.

W gminie mieszka wielu twórców regionalnych, którzy stanowią dodatkowo potencjał kulturowy. Osoby te mogą współtworzyć nowe wydarzenia oraz zwiększać atrakcyjność gminy w wielu obszarach, w tym w wyodrębnieniu produktu lokalnego.

Wśród najciekawszych wydarzeń odbywających się na terenie gminy Szydłowo wyróżnić można: Festiwal piosenki szantowej, Pożegnanie lata, Magię Świąt, Koncert kolęd i pastorałek, Galę Noworoczną, Gminny Kiermasz Wielkanocny, Wielkanocny Konkurs Kulinarny, Gminny Konkurs Recytatorski, Gminny Konkurs Czytelniczy, Gminne Dyktando, Gminny Konkurs Piosenki, Dzień Dziecka, Dzień Kobiet, Przegląd Twórczości Dziecięcej, Gminne Biesiadowanie, Dożynki Gminne, Gminny Otwarty Turniej Szachowy, Powiatowy Konkurs Poezji Śpiewanej, Święto Niepodległości, Urodziny Pluszowego Misia, Powiatowy Konkurs na Lampę Roratnią.

15 czerwca 2019 roku odbyło się coroczne Święto Ryby i Wody organizowane przez Centrum Upowszechniania Kultury i Gminę Szydłowo. W ramach święta zorganizowano m.in. konkurs wędkarski, spływ kajakowy, rajd rowerowy oraz pokaz akrobatyczny.

Ryc. 18 Święto Ryby i Wody w gminie Szydłowo w 2019 roku ³⁰

Również corocznie na terenie gminy Szydłowo odbywa się konkurs „Kulinarna Krajna”, którego celem jest kultywowanie tradycji wytwarzania potraw regionalnych i promocja tradycji kulinarnych na Krajnie, kreowanie Krajny jako regionu poszukującego i silnie wspierającego wytwarzanie, ochronę i promocję żywności.

"Kulinarna Krajna" organizowana jest przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Krajna nad Notecią w partnerstwie z Centrum Upowszechniania Kultury i Wójtem Gminy Szydłowo panem Tobiaszem Wiesiołkiem.

³⁰ Źródło: <http://www.cuk.szydlovo.pl/>

Ryc. 19 Konkurs „Kulinarna Krajna” w 2018 roku w gminie Szydłowo³¹

Przy CUK w Szydłowie funkcjonują: chór di Ortica, Teatr Gest oraz Koło Gospodyń Wiejskich. Chór działa od 2015 roku, aktywnie uczestnicząc w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy, tj. koncerty bożonarodzeniowe czy dożynki gminne.

Teatr działa od 2017 roku i oprócz wystawiania spektakli, bierze również udział w akcjach tj. Narodowe Czytanie, które w 2020 roku odbyło się nad Szydłowskim Stawem.

³¹ Źródło: <http://www.cuk.szydlovo.pl/>

Ryc. 20 Gminne dożynki w miejscowości Stara Łubianka w 2019 roku³²

Instytucje zajmujące się upowszechnianiem kultury wśród mieszkańców gminy Szydłowo promują swoje działania i zwiększają zasięg odbiorców poprzez udostępnianie informacji w: Telewizji Szydłowskiej, Gazecie Szydłowskiej, TV ASTA, TVL Trzcianka, Pilskim Informatorze Kulturalnym, bezpłatnej gazecie Wasze Media, na stronie internetowej CUK oraz UG, Facebook'u oraz poprzez Multisms.

Na terenie gminy Szydłowo znajduje się 17 świetlic wiejskich, przy czym większość z nich jest wyremontowana lub nowa. W tabeli poniżej wypisane są wszystkie obiekty wraz z adresami oraz stanem infrastruktury. Niektóre wymagają remontu, zwłaszcza w m. Leżenica, Zawada, Stara Łubianka, Krępsko i Dobrzyca.

Tabela 8. Lokalizacja i stan infrastruktury świetlic wiejskich w gminie Szydłowo w 2020 roku³³

Lokalizacja	Stan infrastruktury		
	Nowa	Po remoncie	Do remontu
Róża Wielka 19		X	
Leżenica 7			X
Pokrzywnica 10		X	
Nowy Dwór 29		X	
Dolaszewo 4A		X	
Skrzatusz, ul. K. Kadrzyckiej 9		X	
Zawada 21			X
Kotuń 28		X	
Kłoda 33		X	
Stara Łubianka, ul. Parkowa 6			X
Krępsko 69			X

³² Źródło: <http://www.cuk.szydlowo.pl/>

³³ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Szydłowo

Dobrzyca 35A			X
Tarnowo 2A	X		
Szydłowo 89A		X	
Nowa Łubianka	X		
Jaraczewo	X		
Gądek 16		X	

Świetlice wiejskie charakteryzują się aktywną działalnością. Są w nich organizowane zebrania wiejskie, uroczystości i spotkania organizowane przez urząd, sołtysów, rady sołeckie, organizacje i stowarzyszenia działające w środowisku wiejskim (Ludowe Kluby Sportowe, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne). Organizowane są tam również imprezy i zabawy dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym inicjatywy lokalne organizowane przez mieszkańców sołectwa.

Ze względu na bliskość Piły, mieszkańcy mogą dodatkowo korzystać z oferty kulturalnej miasta.

Turystyka, sport, rekreacja

Gmina stanowi obszar atrakcyjny turystycznie ze względu na położenie, walory krajobrazowe oraz historyczno – kulturowe. Tym, co stanowi o jej szczególnych walorach turystycznych jest środowisko naturalne. Najbardziej zalesioną częścią gminy jest jej północno-wschodnia strona, tam również znajduje się wiele wód otwartych, co sprzyja rozwojowi turystyki. Lasy, rzeki, pagórki i jeziora należą do niezwykle urokliwych, tworząc niepowtarzalną rzeźbę krajobrazu.

Przez gminę Szydłowo przebiegają szlaki piesze, rowerowe, kajakowe i konne.

Szlaki piesze:

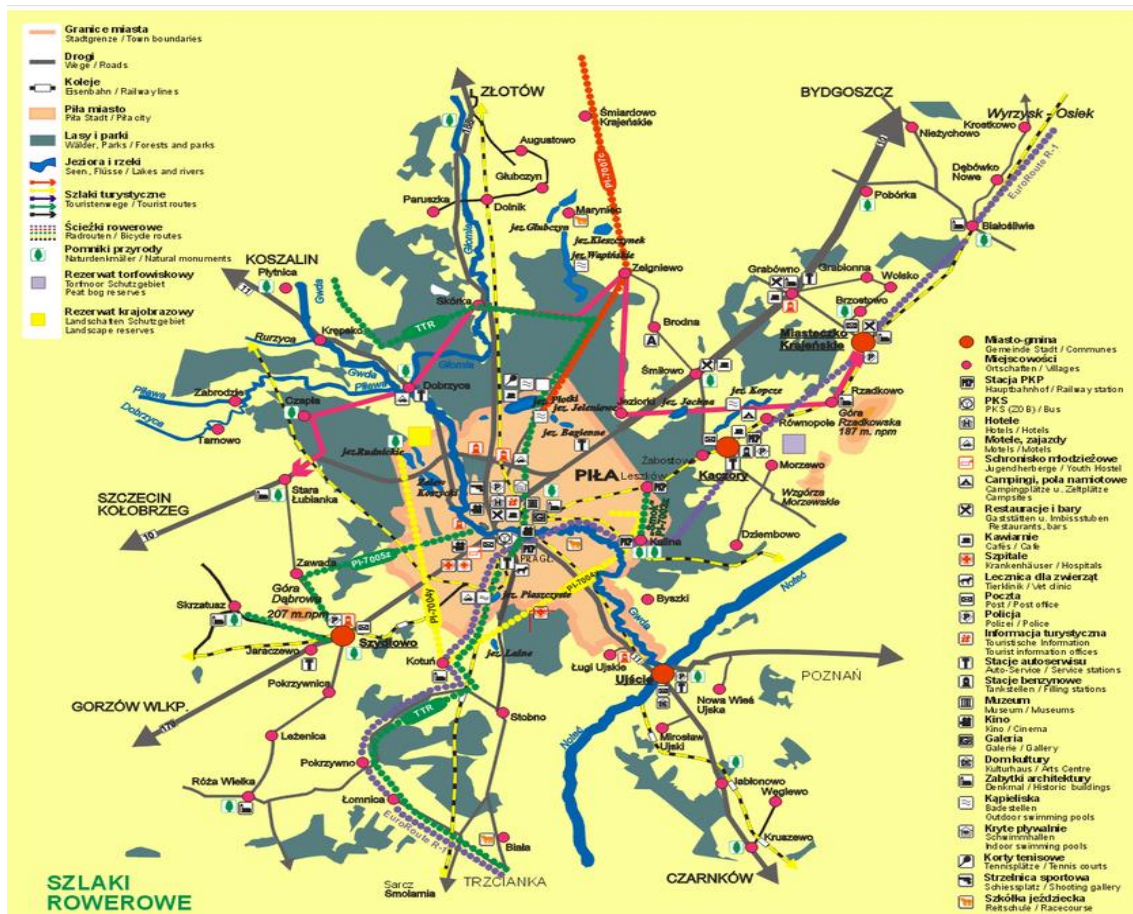
- **Szlak czarny** – 25 km Rezerwat Kuźnik, na trasie: Piła - Dobrzyca - Stara Łubianka - Bukowa Góra- Wiesiółka,
- **Szlak niebieski** – 17,8 km, na trasie: Płytnica Stacja PKP – Zabrodzie – Leśniczówka Czapla – Piła,
- **Szlak niebieski** – 13 km na, trasie: Piła – Góra Dąbrowa – Skrzatusz,
- **Szlak żółty** - 15,5 km rezerwat Kuźnik – Skrzatusz.

Warte polecenia są leśne szlaki turystyczne i odcinki międzyregionalnych tras rowerowych: Euro - Route R-1 i R-2, które przebiegają przez północne i południowe obrzeża gminy. W gminie Szydłowo trasa rowerowa Euro - Route R-1 rozpoczyna się we wsi Kotuń na 23,3 km, następnie po 1,1 km dojeżdżamy do skrzyżowania - na lewo Dolaszewo, na prawo Piła. Kierujemy się w stronę Piły dojeżdżamy po 0,4 km do białej tablicy Kotuń, za 5,3 km dojeżdżamy do ul. Mickiewicza w Pile.

Trasa Euro-Route R-2 przebiega przez północną część gminy, w pobliżu osady Zabrodzie śladem nasypu kolejowego pozostałego po nieistniejącej już linii kolejowej Wąlcz-Złotów.

Dodatkowo na terenie gminy wyróżnia szlak zielony i żółty. Szlak zielony o łącznej długości 12 km prowadzi z ul. Wojska Polskiego w Pile, przez Szydłowo do wsi Skrzatusz.

Szlak żółty ma całkowitą długość 38,3 km, a w gminie Szydłowo rozpoczyna się na 16,2 km i biegnie w stronę Piły. Poniższa mapa przedstawia szlaki rowerowe przebiegające przez gminę Szydłowo.

Ryc. 21 Szlaki rowerowe przebiegające przez gminę Szydłowo³⁴

Jeśli chodzi o szlaki kajakowe to do najbardziej znanych należą szlaki wodne Piławy i Rurzyca. Nie bez znaczenia dla dzisiejszej popularności była w przeszłości obecność na szlaku ks. Kardynała Karola Wojtyły, późniejszego Papieża Jana Pawła II, który w roku 1978 pokonał trasę w towarzystwie innych kajakarzy (od 1993 roku nosi nazwę „Szlak kajakowy im. Jana Pawła II”). Dla upamiętnienia tego spływu powstał pierwszy na świecie pomnik poświęcony Papieżowi Janowi Pawłowi II.

³⁴ Źródło: <https://www.powiat.pila.pl/>

Szlak Piławy zaliczany jest do bardzo malowniczych i ciekawych krajobrazowo. Na całej jego długości możliwe są spływy kajakowe. Na przepłynięcie całej trasy kończącej się w miejscowości Dobrzyca, przez które przepływa Gwda, potrzebne jest około 6 dni.

Rzeka **Rurzyca** z kolei wypływa z jeziora Krąpsko Małe, odprowadza wody sześciu wąskich, rynnowych jezior (Krąpsko Małe, Krąpsko Długie, Trzebieszki, Krąpsko Górne, Krąpsko Średnie i Dąb). Na przepłynięcie tego szlaku potrzeba 2 dni.

Szlaki konne podlegają pod Nadleśnictwo Zdrojowa Góra i łącznie mają 114,8 km.

Oferta turystyczna i gastronomiczna w gminie jest umiarkowanie rozbudowana. Do dyspozycji gości jest 7 punktów gastronomicznych:

- Stary Młyn w Dobrzycy,
- Restauracja nad Rozlewiskiem pod adresem: Dobrzyca 86 (przy Drodze Krajowej nr 11),
- Bar pod Słoniem „Krępsko” w Krępku,
- Bar „Zacisze” pod adresem Szydłowo 50,
- Restauracja Rybna „RYBI PUZON” pod adresem Tarnowo 16
- Auto Bar w Dobrzycy,
- Herbaciarnia w Skrzatuszu.

W ramach bazy noclegowo-turystycznej działa 12 obiektów:

- Wiejski Domek "BABA JAGA" pod adresem Tarnowo 45, liczba pokoi: 4, liczba miejsc noclegowych: 8,
- Agroturystyka "Chata na polanie" pod adresem Tarnowo 41, 2 domy w których łącznie wypoczywać może 12 osób,
- Dom nad jeziorem – Pajaritos pod adresem Skrzatusz 65, w pokojach 13 miejsc, na polu namiotowym 10 stanowisk,
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Kozia Baba" Iwona Berent pod adresem Tarnowo 39, dwa budynki, w których znajduje się łącznie 12 pokoi, które zapewnią miejsce noclegowe dla 36 osób,
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Agrośka" Hieronim Ośka pod adresem Zabrodzie 18, liczba pokoi: 15, pole namiotowe: 15 stanowisk,
- Noclegi - Monika Burdziak w Krępku pod adresem Krępsko 26, liczba pokoi: 23,
- Turystyka Aktywna Info-Kajak Tadeusz Obrocki pod adresem Tarnowo 12, organizacja spływów kajakowych, nocleg na polu namiotowym,
- Stary Młyn w Dobrzycy pod adresem Dobrzyca 20, oferuje zarówno pokoje, jak i pole namiotowe,
- "U JĘDRUSIA" Janina Moździerska pod adresem Tarnowo 23A, ma w ofercie pokoje oraz domek 4 osobowy,
- Agroturystyka "STANICA U STASIA" pod adresem Zabrodzie 12, pokoje: 2-osobowy i 4-osobowy oraz trzy 3-osobowe,

- RANCZO SKRZATUSZ Małgorzata Janusz Drożdż pod adresem: ul. Wojciecha Brezy 1 w Skrzatuszu, oferuje pokoje, pole namiotowe oraz 6-osobowy kemping,
- Dom Pielgrzyma w Skrzatuszu, który pomieści 99 osób w pokojach 2, 3 i 4-osobowych.

W Skrzatuszu znajduje się także stadnina koni z ośrodkiem jeździeckim.

Gmina Szydłowo posiada szeroko rozwiniętą gospodarkę rybacką. Na terenie gminy znajduje się 9 gospodarstw zajmujących się hodowlą ryb:

- Gospodarstwo Rybackie PSTRAĞ TARNOWO - Tarnowo 16,
- Gospodarstwo Rybackie „Tarnowo” - Tarnowo 32,
- Przedsiębiorstwo „Agricola” Sp. z o. o. - Wiejski Ośrodek Edukacji ku zrównoważonej przyszłości „Eurhope” - Krępsko 65,
- Gospodarstwo Rybackie-Zarybieniowe - Kłoda 34,
- PPPU-H „Leśnik”- Chrustowo 66,
- Gospodarstwo Rybackie Róża Wielka Kazimierz Pęcherzewski - Róża Wielka 87,
- Gospodarstwo Rybackie Róża Wielka - Adam Rogoziński,
- Zakład Przetwórstwa Spożywczego RYBMOR w Pokrzywnicy,
- Okręg Nadnotecki Polskiego Związku Wędkarskiego - ul. Śniadeckich 136,4 w Pile.

W gminie znajdują się również łowiska specjalne, oferujące połowy turystyczne oraz lokalne wyroby kulinarne:

- Tarnowo,
- Jezioro Żwirkowe w Krępsku – Żłota Kaczka,
- Łachotka - przy trasie Krępsko – Tarnowo.

Od siedmiu lat organizowane jest „Święto RYBY I WODY”. Impreza skupiająca miłośników wędkowania, turystyki kajakowej, pieszych wędrówek oraz dobrej zabawy i pysznej kuchni rybnej. Z każdym rokiem zyskuje nowych zwolenników, a jej najważniejszym punktem jest wspólne gotowanie zupy rybnej. Na uwagę zasługuje fakt, że z każdym rokiem zwiększa się liczba uczestników Święta spoza gminy, a imprezę można z całą odpowiedzialnością nazwać „Produktem Lokalnym nr 1”.

Bazę sportową na terenie gminy w 2019 roku tworzą hale sportowe przy Zespołach Szkół w Szydłowie i Starej Łubiance, a także boiska sportowe w Szydłowie, Starej Łubiance, Krępsku, Leżenicy i Zawadzie oraz zespół boisk „Orlik” w Kotuniu.

Najważniejszą inwestycją związaną z rozwojem infrastruktury sportowej była modernizacja stadionu w Szydłowie.

W wielu miejscowościach w gminie powstały siłownie zewnętrzne – są to nowe obiekty, nie wymagające modernizacji. Siłownie znajdują się w m.: Dolaszewo, Dobrzyca, Gądek, Jaraczewo, Kotuń, Krępsko, Nowy Dwór i Stara Łubianka.

Dla najmłodszych mieszkańców utworzone zostały place zabaw w m. Szydłowo, Nowy Dwór, Skrzatusz, Coch, Dobrzyca, Kotuń, Pokrzywnica, Róża Wielka, Róża Mała, Gądek, Zawada, Stara Łubianka, Dolaszewo, Jaraczewo, Leżenica – Kolonia, Tarnowo, Kłoda i Krępsko.

Kluby działające na rzecz sportu i rekreacji na terenie gminy:

- Klub Sportowy LZS ISKRA w Szydłowie,
- Klub Sportowy DERBY Stara Łubianka w Starej Łubiance,
- Klub Sportowy LEŚNI Zawada w Zawadzie,
- Klub Sportowy Leżenica – Nowy Dwór w Leżenicy,
- Stowarzyszenie Biegaczy Gminy Szydłowo w Szydłowie,
- Uczniowski Klub Sportowy Skrzat w Skrzatuszu,
- Uczniowski Klub Sportowy Junior w Szydłowie,
- Uczniowski Klub Sportowy 2014 Kotuń w Kotuniu,
- Uczniowski Klub Sportowy Rywal w Szydłowie,
- Ludowy Zespół Sportowy Legion Krępsko w Krępku,
- Stowarzyszenie Karate Klub Natan z siedzibą w Szydłowie.

Kluby te mogą pochwalić się wieloma osiągnięciami w turniejach i zawodach, np. awansem drużyny Iskra Szydłowo do IV ligi w sezonie 2019/2020.

Wiele ciekawych imprez organizują inne stowarzyszenia sportowe, należy tutaj wymienić Stowarzyszenie Biegaczy Gminy Szydłowo, które organizuje imprezy cykliczne, tj.: Papieski Bieg Przełajowy im św. Jana Pawła II, Rajd Rowerowy Dookoła Gminy Szydłowo, Bieg i Marsz Trzeźwości, Trudny Półmaraton św. Huberta, Próbę Pobicia Rekordu Guinnessa „Najwięcej osób niosących flagę” (gdzie udało się ustanowić Rekord Polski), Rajd rowerowy oraz bieg krajoznawczy podczas Święta Ryby i Wody w Tarnowie.

Z gminą Szydłowo związane jest kilka znanych osobliwości. Warto tutaj wspomnieć o złotej medalistce Igrzysk Olimpijskich w wioślarstwie – Natalii Madaj - Smolińskiej, która pochodzi z gminy. Związani z gminą są również strongman Grzegorz Peksa oraz żużlowiec Jarosław Hampel. W gminie mieszka Dominik Strzelec, były prowadzący popularny program „Usterka” oraz aktualny prowadzący program o tematyce ogrodowej.

Strona internetowa (www.szydlowo.pl) oraz jej Facebook stanowią narzędzia marketingowe i służą m.in. promowaniu gminy. Dzięki nim wydarzenia odbywające się na terenie gminy mają większy zasięg i służą nie tylko informowaniu mieszkańców, ale także przyciąganiu turystów.

Strona internetowa dostosowana została do standardów WCAG 2.1. W okresie 1.07-6.09.2020 r. osiągnęła 14 982 sesje oraz zyskała 5 514 nowych użytkowników.

Facebook natomiast na dzień 9 września 2020 roku miał 3 356 fanów, co stanowi około 37% mieszkańców gminy. Jednocześnie jest to najlepszy wynik w porównaniu do innych gmin w powiecie pilskim.

W dniach 1.07-6.09.2020 r. fanpage gminy zyskał 152 nowych fanów, a dzienny zasięg postów w tym okresie wynosił 3 146 osób.

S	W
O	T

Analiza SWOT

Analiza SWOT (skrót podchodzący z angielskiego *Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats* – czyli Silne Strony, Słabe Strony, Szanse i Zagrożenia) jest narzędziem diagnostyczno-prognostycznym, które umożliwia przegląd wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju danego podmiotu. Metodę tą wykorzystano w celu sprecyzowania aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie Szydłowo oraz zdiagnozowania potencjalnych problemów w kluczowych obszarach.

Opierając się na wnioskach wypływających z diagnozy, badań ankietowych wśród mieszkańców oraz spotkań warsztatowych przeprowadzonych w gminie, wyodrębniono szereg czynników, które w dalszej kolejności określono jako szansę, zagrożenie, słabą stronę lub mocną stronę w potencjale rozwojowym jednostki samorządowej.

SILNE STRONY:

- stały i stabilny wzrost liczby mieszkańców: dodatni przyrost naturalny, dodatnie saldo migracji (najwyższe saldo migracji wśród gmin wiejskich w powiecie pilskim) oraz korzystana prognoza demograficzna;
- stałe i wysokie (znacznie powyżej średniej dla powiatu pilskiego) zainteresowanie możliwością budowy domu / budownictwem wielorodzinnym na terenie gminy przejawiającej się liczbą decyzji o warunkach zabudowy;
- stały wzrost zasobów mieszkaniowych na terenie gminy; duża powierzchnia użytkowa mieszkań oraz powierzchnia mieszkań w przeliczeniu na 1 mieszkańca;
- aktywne funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej;
- aktywna polityka senioralna w oparciu o Dzienny Dom Seniora;
- 2 jednostki OSP (Szydłowo, Stara Łubianka) zrzeszone w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym;
- aktywność gminnych szkół i szeroka działalność z zakresu dodatkowych programów i projektów, w tym zwłaszcza w dziedzinie zajęć rozwijających kreatywność i przedsiębiorczość uczniów, robotyki, informatyki i innych;
- gminne programy dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnego zbiornika bezodpływowego oraz wymiany kotłów i pieców niskosprawnych na niskoemisyjne źródła ciepła w ramach działań na rzecz poprawy jakości wód i powietrza;
- zróżnicowane ukształtowanie terenu oraz bogactwo kompleksów leśnych (40% powierzchni gminy) oraz wielość i różnorodność form ochrony przyrody;
- tworzenie terenów zielonych – enklaw miododajnych i sukcesywne zwiększanie bioróżnorodności i ochrony gatunkowej;

- dochody własne stanowiące 50% dochodów gminy ogółem – duża samodzielność gminy w zakresie kształtowania wysokości dochodów;
- rosnący udział dochodów własnych w dochodach gminy ogółem;
- stabilny i stały wzrost dochodów gminy per capita;
- wskaźnik obsługi zadłużenia gminy Szydłowo pozwalający na obsługę dodatkowych zobowiązań;
- wysoki wskaźnik przedsiębiorczości oraz najwyższa, spośród gmin wiejskich w powiecie pilskim, dynamika wzrostu podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności (111%);
- wysoki udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w ogólnej liczbie mieszkańców (88 osób na 1000 ludności);
- wysoka aktywność fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych;
- szlaki piesze, rowerowe i kajakowe, w tym szlaki wodne Piławy i Rurzyce;
- infrastruktura świetlic wiejskich – podstawa przeniesienia kultury „pod strzechy” i organizacji aktywności dla mieszkańców poza siedzibą gminy;
- szeroko rozwinięta gospodarka rybacka: obiekty zajmujące się hodowlą ryb, łowiska specjalne, oferujące połowy turystyczne oraz lokalne wyroby kulinarne, imprezy tematyczne, m.in. „Święto Ryby i Wody” – unikatowa impreza przyciągająca rosnącą liczbę turystów i amatorów połowów;
- znaczne obszary objęte formami ochrony przyrody i krajobrazu.

SŁABE STRONY:

- nieuporządkowana i chaotyczna polityka przestrzenna realizowana w oparciu o nieaktualne dokumenty planistyczne i decyzje o warunkach zabudowy;
- mniej niż 1% powierzchni gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego;
- brak integracji pomiędzy wydawanymi decyzjami o warunkach zabudowy a planami rozwoju gminnej infrastruktury drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej, oświetleniowej, rekreacyjnej i kulturalnej;
- poziom bezrobocia wyższy od innych gmin wiejskich w powiecie pilskim;
- komunikacja zbiorowa niedostosowana do potrzeb i oczekiwań mieszkańców; brak aktywności gminy w zakresie transportu zbiorowego; wykluczenie transportowe mieszkańców wybranych miejscowości (brak możliwości dotarcia do siedziby gminy i siedziby powiatu);
- znaczny odpływ uczniów do szkół podstawowych w mieście Piła (zaledwie niecałe 66% uczniów zamieszkujących w gminie realizuje obowiązek szkolny na jej terenie): odpływ środków z subwencji oświatowej, brak budowania więzi z gminą i perspektywa odpływu mieszkańców w przyszłości;
- wyniki z egzaminów zewnętrznych (egzamin gimnazjalisty do roku 2018, egzamin ósmoklasisty) znacznie poniżej średniej powiatowej, wojewódzkiej i kraju, zwłaszcza z matematyki i języka angielskiego;
- niski wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej (71,4%) – poniżej średniej powiatu pilskiego;

- brak oferty usług dla dzieci do lat 3 – brak wsparcia dla rodziców najmłodszych mieszkańców gminy;
- ponad 60% dróg gminnych w stanie „złym” lub „ostrzegawczym”;
- infrastruktura wodociągowa wymagająca rozbudowy i modernizacji dla zapewnienia wysokiej jakości i stabilności dostaw oraz dostępu do wody pojedynczym gospodarstwom domowym;
- dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej tylko dla 56% mieszkańców;
- brak ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, brak systemowych rozwiązań w zakresie wsparcia mieszkańców niemających dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej;
- brak samodzielności w prowadzeniu własnej polityki wodno-kanalizacyjnej: zarządzanie siecią kanalizacyjną na terenie gminy przez podmiot zewnętrzny GWDA Piła Sp. z o.o., będącej poza kontrolę gminy Szydłowo;
- dostęp do sieci gazowej w 2020 roku tylko dla 12,49% mieszkańców gminy (Dolaszewo, Jaraczewo, Szydłowo i Zawada); brak dostępu większości mieszkańców do „czystych” źródeł ciepła;
- bardzo niskie upowszechnienie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budownictwie mieszkaniowym;
- słabo rozbudowana oferta gastronomiczna i hotelowa / noclegowa.

SZANSE

- bliskość dużych i średnich miast (bezpośrednie sąsiedztwo z miastem Piła, położenie w promieniu od 15 do 35 km od miasta Wałcz, Złotów i Trzcianka) – możliwość zaspokojenia potrzeb mieszkańców w sferze zatrudnienia, ochrony zdrowia, edukacji, kultury i sportu;
- podmiejska lokalizacja – perspektywa rozwoju zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej dla osób pracujących w miastach: Piła, Wałcz, Złotów, Trzcianka;
- miasto Piła naturalnym partnerem rozwoju usług transportowych w gminie Szydłowo (*perspektywa przekazania zadania gminnego*);
- możliwość potwierdzenia w dokumentach planistycznych rzeczywiście istniejących i funkcjonujących 3 stref funkcjonalnych w gminie: strefy podmiejskiej, strefy z intensywnie rozwiniętą funkcją rolniczą, strefę ekstensywnie zagospodarowaną z funkcją leśną, przyrodniczą i elementami turystycznymi;
- budowa drogi ekspresowej S11 i S10 – podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz przybliżenie jej do stolicy województwa;
- aktywność miasta Piła w zakresie transportu zbiorowego i przeciwdziałania wykluczeniu transportowemu miejscowości powiatu;
- perspektywa organizacji dowozów uczniów do szkół w ramach przewozów otwartych;
- ilość i częstotliwość połączeń kolejowych ze stolicą powiatu i województwa – alternatywa dla słabych połączeń drogowych;

- bliskość lotniska (lądowiska) w Pile – dostęp do alternatywnych dla transportu drogowego i kolejowego form transportu;
- bliskość lądowiska w Pile zachętą do rozwoju sportów lotniczych;
- Międzynarodowa Trasa Rowerowa EuroRoute R-1 oraz żółty i zielony szlak rowerowy – perspektywa rozwoju kompleksowego systemu ścieżek rowerowych;
- gęstość sieci rzecznej, bliskość międzynarodowych szlaków wodnych; podnoszące atrakcyjność gminy pod względem turystycznym;
- perspektywa rozwoju instalacji energii odnawialnej w zachodniej części gminy;
- rosnące zainteresowanie wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w budownictwie mieszkaniowym;
- wzrost świadomości ekologicznej wśród różnych grup mieszkańców: wzrost zainteresowania wykorzystaniem OZE, rosnąca świadomość zagrożeń ekologicznych wśród osób prowadzących działalność rolniczą;
- barokowa Bazylika i Sanktuarium Matki Boskiej Bolesnej w Skrzatuszu, nazywana przez niektórych Jasną Górą Północy – podstawą rozwoju turystyki pielgrzymkowej na terenie gminy.

ZAGROŻENIA

- bliskość dużych i średnich miast (zwłaszcza bezpośrednie sąsiedztwo z miastem Piłą): odpływ podopiecznych przedszkoli i uczniów do szkół i przedszkoli w pobliskich miastach; zagrożenie odpływu środków z subwencji oświatowej;
- drogi krajowe DK10 i DK11 (stan nawierzchni, przebieg, brak chodników lub konieczność ich remontu) – zagrożeniem dla bezpieczeństwa mieszkańców, atrakcyjności inwestycyjnej w zakresie zabudowy mieszkaniowej oraz środowiska gminy Szydłowo;
- położenie na granicy województwa – znaczne oddalenie od stolicy województwa i złe połączenie komunikacyjne z miastem Poznań – brak możliwości korzystania z jej metropolitalnego charakteru;
- drogi wojewódzkie: DW178 Wałcz-Oborniki i DW179 Piła-Rusinowo (stan nawierzchni, przebieg, brak chodników lub konieczność ich remontu) – brak realnego znaczenia dla komunikacji wewnątrz gminy; duże znaczenie z powodu negatywnego wpływu na poziom bezpieczeństwa mieszkańców i stan środowiska naturalnego;
- zmieniające się warunki klimatyczne oraz susza na terenie północnej Wielkopolski jako zjawiska wpływające na warunki prowadzenia działalności rolniczej;
- rotacja kadry pracowniczej w urzędzie;
- „brudne inwestycje” negatywnie wpływające na komfort życia mieszkańców oraz jakość przyrody.

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU

Misja

Misja jest elementem strategii ukazującym najważniejsze kierunki rozwoju gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych.

Misją gminy Szydłowo jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy - przestrzeni do wysokiej jakości życia dla mieszkańców, w której poza podstawowymi potrzebami (infrastruktura, praca, edukacja), będą także zaspokajane potrzeby związane z rozwojem osobistym i kulturalnym, przy zachowaniu równowagi pomiędzy rozwojem przedsiębiorczości a ochroną walorów środowiskowych.

Realizacja założonych celów strategicznych związanych ze wzrostem przedsiębiorczości, przyciąganiu nowych inwestorów, poprawą jakości infrastruktury czy rozwojem turystyki pomoże stworzyć lepsze warunki życia w gminie. Cele dotyczące społeczeństwa wpłyną też na zwiększenie aktywności mieszkańców i współpracę międzypokoleniową oraz pomiędzy sołectwami. Misja zorientowana jest na jakość życia lokalnej społeczności, ponieważ największym potencjałem gminy Szydłowo są jej mieszkańcy.

Wizja

Strategia rozwoju gminy Szydłowo na lata 2020-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację gminy. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie powstawania dokumentu istotne jest również stworzenie WIZJI, czyli przyszłego obrazu gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje gminę Szydłowo w perspektywie strategicznej – zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja gminy Szydłowo:

- Obrazuje stan docelowy gminy w 2030 roku,
- Ukazuje aspiracje Lidera, Zespołu ds. Strategii i mieszkańców gminy,
- Jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Uwzględniając zmieniającą się sytuację w otoczeniu, wzrost możliwości rozwojowych i oczekiwania mieszkańców, wizja gminy Szydłowo w roku 2030 brzmi następująco:

Gmina Szydłowo jest atrakcyjnym miejscem do mieszkania, osiedlania, inwestowania oraz wypoczynku. Wyróżniamy się wysokim poziomem infrastruktury, usług społecznych oraz czystym nieskażonym środowiskiem.

Żyjemy w miejscu spokojnym, gdzie pielęgnowana jest tożsamość i tradycja lokalna. Z dumnym i świadomym społeczeństwem obywatelskim, utożsamiającym się z miejscem zamieszkania. Życie spędzamy w sielskiej atmosferze, nawiązując więzi międzyludzkie, społeczne i kulturowe.

W pełni korzystamy z zasobów sąsiedniego miasta, gdzie dostarczamy produkty wiejskie. Priorytetem rozwoju Gminy Szydłowo jest podniesienie rangi rodziny, jak i jej promowanie. Ponadto stawiamy na rozwój stymulujący wzrost przedsiębiorczości, zasobność i wiedzę, oparty na partycypacji społecznej, filantropii, pracy u podstaw, lokalnym patriotyzmie, budowie społeczeństwa obywatelskiego oraz mądrych inwestycji twardych i miękkich, uwzględniających różne potrzeby. Jesteśmy pionierami.

Nasze miejscowości to inteligentne wioski, które wykorzystują innowacyjne rozwiązania w celu poprawy ich odporności, wykorzystując lokalne mocne strony i możliwości.

Gmina Szydłowo w 2030 roku zapewnia wszystkie podstawowe potrzeby swoim mieszkańcom. Jest miejscem bezpiecznym i dobrze skomunikowanym z otaczającymi miastami i gminami.

W gminie wyznaczone są obszary aktywności gospodarczej, które nie kolidują z ochroną środowiska oraz przyciągają inwestorów.

Mieszkańcy gminy aktywnie tworzą swoją Małą Ojczyznę i uczestniczą w życiu społecznym. Podejmują oddolne inicjatywy, dzięki czemu umacnia się integracja międzypokoleniowa oraz ta pomiędzy sołectwami.

Wysoko wyedukowane społeczeństwo aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym gminy. Młodzież ma zapewnione potrzeby edukacyjne i nie ma problemu z dojazdem do szkół, dzięki czemu zwiększa się liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy. Rozwijane są kompetencje kluczowe a także pasje, w połączeniu z edukacją międzypokoleniową.

Mieszkańcy mają wysoką świadomość ekologiczną i we współpracy z gminą podejmują działania zmierzające do minimalizowania niskiej emisji.

Gmina słynie w regionie z turystyki weekendowej, kajakowej, pielgrzymkowej oraz agroturystyki, które są oparte na lokalnych walorach. Społeczność lokalna jest aktywna fizycznie bez względu na wiek czy miejsce zamieszkania.

Gmina Szydłowo jest pionierem północnej Wielkopolski we wdrażaniu idei Smart Village – inteligentne wioski opierają się na podejściu partycypacyjnym w opracowywaniu i wdrażaniu strategii mającej na celu poprawę warunków ekonomicznych, społecznych i środowiskowych, w szczególności poprzez mobilizację rozwiązań oferowanych przez technologie cyfrowe. Inteligentne wioski korzystają ze współpracy i sojuszy z innymi społecznościami i podmiotami na obszarach wiejskich i miejskich. Inicjowanie i wdrażanie strategii Smart Village może opierać się na

istniejących inicjatywach i może być finansowane z różnych źródeł publicznych i prywatnych.

Priorytety, cele strategiczne i operacyjne, działania

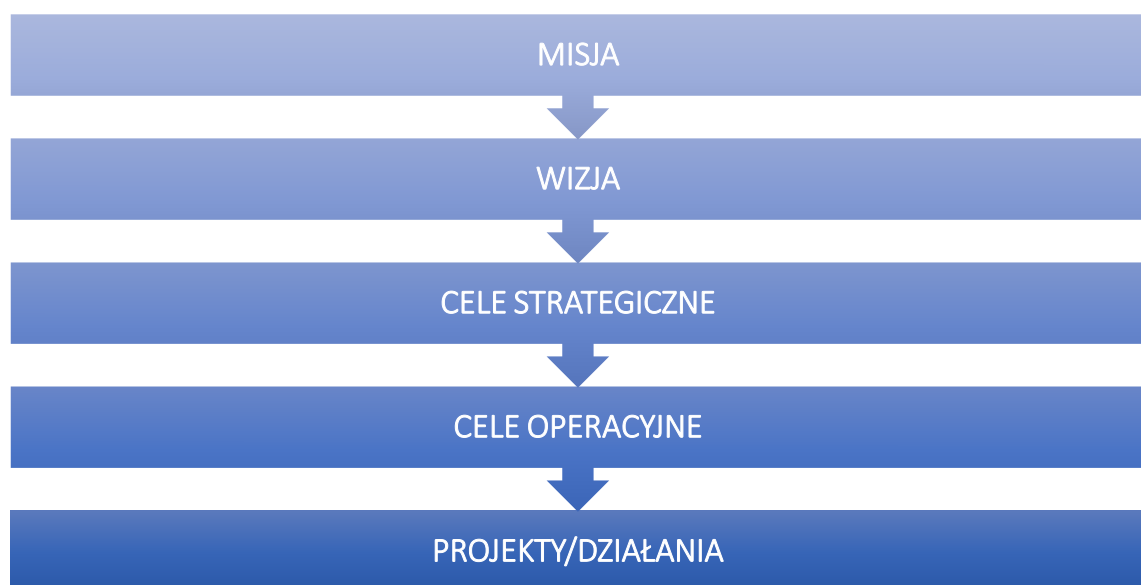
Na podstawie diagnozy aktualnego stanu gminy Szydłowo, jej sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, a także biorąc pod uwagę wszelkie uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne oraz dążąc do osiągnięcia stanu gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, które są odpowiedzią na wyzwania stojące przed gminą w perspektywie obowiązywania niniejszego dokumentu. Są to:

Cel strategiczny 1: Uporządkowana gospodarka przestrzenna i zarządzanie przestrzenią gminy w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju jako najważniejsze determinanty rozwoju gminy Szydłowo.

Cel strategiczny 2: Wysoka jakość infrastruktury i środowiska – podstawowe uwarunkowania poziomu życia mieszkańców gminy Szydłowo.

Cel strategiczny 3: Człowiek najważniejszym potencjałem rozwojowym gminy Szydłowo: edukacja, usługi społeczne i opiekuńcze oraz polityka senioralna.

W ramach każdego celu strategicznego, opracowano kilka celów operacyjnych. Poszczególne cele operacyjne stanowią rozwinięcie zdefiniowanej misji i wizji gminy. W ramach każdego celu operacyjnego zostały wybrane działania/projekty, których realizacja ma przyczynić się do osiągnięcia zamierzonych efektów. Nie jest to jednak lista szczegółowych zadań do wykonania. Jest to otwarty katalog pomysłów wyznaczający główne kierunki dla gminnych programów oraz planów. Działania te będą modyfikowane przez cały okres obowiązywania strategii.

Ryc. 22 Hierarchia strategii

W kolejnej częściach przedstawiono cele strategiczne, operacyjne oraz działania, których realizacja wpłynie na realizację wcześniejszych założeń. Dodatkowo zaproponowano przykłady wskaźników i mierników, które pomogą w monitorowaniu postępów we wdrażaniu Strategii.

Cel strategiczny 1: Uporządkowana gospodarka przestrzenna i zarządzanie przestrzenią gminy w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju jako najważniejsze determinanty rozwoju gminy Szydłowo

Rozwój gminy – wspólnoty samorządowej, odbywa się w zamkniętej, ściśle określonej przestrzeni. Zarządzanie tą przestrzenią musi odbywać się w sposób uporządkowany, zgodnie z przyjętymi i aktualizowanymi dokumentami planistycznymi i zasadami zrównoważonego rozwoju, które zakładają, że zaspokojenie potrzeb obecnego pokolenia nie zmniejszy szans zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń.

W gminie Szydłowo uporządkowana przestrzeń i środowisko naturalne są podstawą rozwoju, gospodarka i ludzie jego narzędziem, a dobrobyt mieszkańców i wysoka jakość ich życia celem działań władz samorządowych.

Cel operacyjny	Działanie / zadanie	Przykładowy miernik	Przykładowy wskaźnik
1. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią gminy w oparciu o aktualne dokumenty kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz MPZP.	<p>1. Przeprowadzenie oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowo.</p> <p>Dla osiągnięcia przyjętych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego istotne jest monitorowanie i koordynowanie działań podejmowanych przy realizacji przyjętych ustaleń. Do realizacji tego celu służy okresowa ocena przyjętych przez Radę Gminy i obowiązujących na terenie gminy dokumentów kształtujących łąd przestrzenny, czyli studium i planów miejscowych. Ocena ta jest sporządzana pod kątem zmieniających się w czasie uwarunkowań i potrzeb, jak również dotyczy analizy zmian w strukturze przestrzennej gminy.</p> <p>Celem analizy będzie wskazanie zmian, jakie zaszły w przestrzeni gminy, ocena aktualności dokumentów planistycznych oraz określenie przyszłej polityki przestrzennej. Analiza prowadzona będzie metodą oceny zgodności ustaleń studium oraz miejscowych planów z faktycznym stanem zagospodarowania gminy oraz z wymogami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, a także</p>	powierzchnia gminy objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	% powierzchni gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

	analizy struktury wydawanych w gminie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w celu oceny skali zainteresowania inwestycyjnego na terenie gminy. Szczególna uwaga poświęcona zostanie obszarom o największej intensywności inwestycyjnej, wymagającej stałego monitorowania oraz aktualizowania i tworzenia nowych planów miejscowych.		
	2. Opracowanie bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę <ul style="list-style-type: none"> sformułowanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę; oszacowanie chłonności położonych na terenie gminy obszarów o w pełni wykształconej i zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej (możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy); oszacowanie chłonności położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę; porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy; w zależności od wyników bilansu: przewidywania dotyczące lokalizacji nowej zabudowy (maksymalnie w ilości wynikającej z bilansu). 	powierzchnia gminy objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	% powierzchni gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
	3. Rozwój zabudowy mieszkaniowej: kontrolowany, harmonijny i spójny z rozwojem infrastruktury podstawowej Rozwój zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem ładu przestrzennego. Wskazanie w głównych dokumentach kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną. Opracowanie planów budowy infrastruktury (sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, sieć gazowa, drogi) na tych terenach.	powierzchnia gminy objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego liczba opracowanych i uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów przeznaczonych	% powierzchni gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

		pod zabudowę mieszkaniową	
		liczba opracowanych planów budowy infrastruktury na terenach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	
2. Wyodrębnienie stref funkcjonalnych na terenie gminy szansą na optymalny rozwój wszystkich miejscowości gminnych. Pokrycie najważniejszych, z perspektywy rozwojowej, terenów gminy MPZP.	4. Ochrona ładu przestrzennego historycznych części miejscowości oraz historycznych układów ruralistycznych Dokonanie pełnej inwentaryzacji urbanistycznej historycznych części miejscowości. Opracowanie założeń zachowania i ścisłej ochrony ładu przestrzennego historycznych części miejscowości na terenie gminy Szydłowo oraz ochrony historycznych układów ruralistycznych (wiejskich).	liczba przyjętych opracowań	% powierzchni historycznych części miejscowości objętych inwentaryzacją
	1. Strefa podmiejska Obszar intensywnego rozwoju funkcji mieszkaniowych (jedno i wielorodzinnych) i usługowych. Uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przede wszystkim dla obszarów o dużym potencjale i atrakcyjności inwestycyjnej. Funkcjonalność przestrzeni w obszarze podmiejskim: możliwość załatwienia wszystkich podstawowych potrzeb życiowych w najbliższym otoczeniu i sprzyjanie budowie relacji międzyludzkich. Rezygnacja z zamykania nowych osiedli, niekorzystnie wpływającego na przestrzeń i środowisko ludzkie.	powierzchnia strefy podmiejskiej gminy, objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	% powierzchni strefy podmiejskiej gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

	<p>2. Strefa z intensywnie rozwiniętą funkcją rolniczą</p> <p>Obszar ochrony planistycznej najlepszych jakościowo gleb, umacniany będzie jej rolniczy charakter oraz ograniczane będą możliwości zabudowy mieszkaniowej i innej zabudowy nie związanej z rolnictwem.</p>	<p>powierzchnia strefy, dla której zachowano jej rolniczy charakter</p> <p>liczba wypracowanych rozwiązań ochrony rolniczego charakteru strefy</p>	<p>% powierzchni strefy, dla której zachowano jej rolniczy charakter</p>
	<p>3. Strefa ekstensywnie zagospodarowaną z funkcją leśną, przyrodniczą i elementami turystycznymi</p> <p>Opracowanie Strategii Rozwoju Turystyki. Wykorzystanie potencjału turystycznego gminy Szydłowo, w tym m. in. międzynarodowych tras rowerowych, wodnych ciągów komunikacyjnych i bliskości Międzynarodowej Drogi Wodnej.</p> <p>Tworzenie ulg podatkowych dla inwestorów branży turystycznej.</p> <p>Nawiązanie partnerstwa z gminami krajowymi i zagranicznymi, instytucjami turystycznymi i organizacjami pozarządowymi, z akcentem na środowiska polonijne. Promocja patriotyzmu krajowego, lokalnego, gospodarczego.</p> <p>Stworzenie wysokiej jakości materiałów promocyjnych w zakresie turystyki. Promocja lokalnych, unikatowych wydarzeń i imprez kulturalnych oraz produktu regionalnego.</p>	<p>liczba turystów korzystających z oferty gminy liczba instytucji / organizacji z którymi nawiązano współpracę liczba opracowanych materiałów promocyjnych / targów i innych imprez, podczas których promowano ofertę turystyczną gminy Szydłowo</p>	<p>procentowy wzrost liczby turystów korzystających z oferty gminy liczony rok do roku</p>
<p>3. Polityka przestrzenna gminy oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju.</p>	<p>1. Nowe osiedla przykładami oryginalnych i innowacyjnych założeń urbanistyczno-architektonicznych, zróżnicowanych pod względem jakości, wartości i wielkości dostosowane do potrzeb wszystkich członków społeczności</p>	<p>liczba nowych obiektów zrealizowanych w oparciu o nowoczesne założenia urbanistyczno-architektoniczne</p>	<p>% nowych obiektów zrealizowanych w oparciu o nowoczesne założenia urbanistyczno-architektoniczne</p>

	<p>2. Projektowanie rozwiązań w przestrzeni publicznej w nawiązaniu do idei Nowej Urbanistyki: stworzenie przestrzeni publicznych przyjaznych dla ludzi, zapewnienie godnych warunków mieszkaniowych, promocja zdrowia i egzystowania w zgodzie z naturą.</p> <p>Wyróżniającą cechą planowania przestrzennego w obszarze podmiejskim będzie funkcjonalność i kompleksowość, zapewniająca możliwość załatwienia wszystkich podstawowych potrzeb życiowych w najbliższym otoczeniu. Miejscowości i osiedla posiadać będą różne obszary funkcyjne (usługi, mieszkalnictwo, przestrzeń publiczną i zieloną), każda z placem publicznym, uprzywilejowujące ruch pieszy, wpływające na poprawę relacji między sąsiadami.</p> <p>Dominującym rodzajem zabudowy mieszkaniowej będzie zabudowa jednorodzinna, a w wyznaczonych miejscach wielorodzinna.</p>	<p>liczba wdrożonych rozwiązań zagospodarowania przestrzeni publicznej w oparciu o ideę Nowej Urbanistyki</p>	<p>% rozwiązań zagospodarowania przestrzeni publicznej w oparciu o ideę Nowej Urbanistyki</p>
	<p>3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne obszarem aktywnej partycypacji mieszkańców.</p> <p>Przygotowanie koncepcji zagospodarowania przestrzeni publicznej we wszystkich sołectwach oraz opracowanie strategii odnowy miejscowości, z wykorzystaniem szerokiego spektrum konsultacji społecznych i aktywnym włączeniem mieszkańców sołectw.</p> <p>Zapewnienie płaszczyzny integracji wymiany doświadczeń, formułowania oczekiwań i potrzeb dla „starych” i „nowych” mieszkańców gminy.</p>	<p>liczba sołectw, które opracowały koncepcje zagospodarowania przestrzeni publicznej liczba sołectw, które opracowały strategię odnowy miejscowości</p>	<p>% sołectw, które opracowały koncepcje zagospodarowania przestrzeni publicznej % sołectw, które opracowały strategię odnowy miejscowości</p>
	<p>4. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne płaszczyzną wdrażania nowych rozwiązań w zakresie zarządzania i finansowania zadań własnych gminy (m.in. partnerstwo publiczno-prywatne, współfinansowanie w ramach inicjatywy lokalnej).</p>	<p>liczba przedsięwzięć w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w których wdrożono nowe rozwiązania w zakresie zarządzania i finansowania</p>	<p>% przedsięwzięć w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w których wdrożono nowe rozwiązania w zakresie zarządzania i finansowania</p>

	5. Tereny rekreacyjne (parki, stawy, skwery, oczka wodne) z roślinami miododajnymi istotnym elementem przestrzeni publicznej.	liczba utworzonych nowych terenów rekreacyjnych	procentowy wzrost liczby terenów rekreacyjnych na terenie gminy
	6. Polityka przestrzenna narzędziem ochrony środowiska przyrodniczego gminy. Rozwiązania zrównoważone, związane z technologią budowlaną określone zostaną na etapie realizacji kolejnych założeń urbanistycznych. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i integrowany system zbierania i dystrybucji wody opadowej to tylko niektóre elementy oddziaływania założeń urbanistycznych na środowisko naturalne.	liczba dokumentów / decyzji z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego uwzględniająca rozwiązania z zakresu ochrony środowiska / zakładających zastosowanie OZE	% dokumentów / decyzji z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego uwzględniająca rozwiązania z zakresu ochrony środowiska / zakładających zastosowanie OZE

Cel strategiczny 2: Wysoka jakość infrastruktury i środowiska – podstawowe uwarunkowania poziomu życia mieszkańców gminy Szydłowo

Czynnikiem warunkującym zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy Szydłowo jest optymalna sieć dobrej jakości infrastruktury technicznej. Dobra infrastruktura warunkuje nie tylko rozwój gospodarczy, ale również wysoką jakość życia mieszkańców. Infrastruktura jest ściśle związana z przestrzenią, ale przede wszystkim z celami społecznymi i usługami, które mogą być z jej wykorzystaniem świadczone przez samorząd gminny.

Jakość jej projektowania, przygotowania i w konsekwencji zmian, rzutuje w bardzo dużym stopniu na codzienność mieszkańców. Dobrej jakości, bezpieczne drogi, powszechny dostęp do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, połączenia komunikacyjne z siedzibą gminy i z siedzibą powiatu, ścieżki rowerowe, przyjazne środowisku budynki użyteczności publicznej, dostęp do sieci gazowej – a więc czystego źródła ciepła, infrastruktura szkół, przedszkoli, kultury i rekreacji, sieć szerokopasmowa i czyste środowisko to tylko kilka przykładów niezwykle istotnych czynników warunkujących jakość życia wynikających bezpośrednio z infrastruktury i przestrzeni w Gminie Szydłowo.

Cel operacyjny	Działanie / zadanie	Przykładowy miernik	Przykładowy wskaźnik
1. Infrastruktura drogowa na terenie gminy – determinant bezpieczeństwa i możliwości rozwojowych dla mieszkańców gminy - opracowanie i realizacja Wieloletnich Planów Inwestycyjnych.	1. Zapewnienie bezpieczeństwa na drogach i chodnikach na terenie gminy poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących dróg, chodników i ścieżek rowerowych, ich właściwe utrzymanie i zarządzanie nimi. Pełna inwentaryzacja dróg gminnych z wykorzystaniem nowoczesnych rozwiązań technicznych jako podstawa planowania remontów i inwestycji na drogach gminnych. Skuteczne aplikowanie o środki zewnętrzne na budowę, przebudowę i rozbudowę gminnej infrastruktury drogowej, w tym m.in. z Funduszu Dróg Samorządowych oraz programów samorządu województwa dot. zwiększania dostępu do gruntów rolnych.	liczba km nowych lub zmodernizowanych chodników i/lub dróg	% zmodernizowanych chodników i/lub dróg
	2. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa na drogach gminnych poprzez zastosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych, takich jak np. progi zwalniające, inteligentna sygnalizacja świetlna oraz zmiany w organizacji ruchu. Rozbudowa systemu oświetlenia ulicznego – nowoczesne, przyjazne dla	liczba zdarzeń drogowych	procentowy spadek ilości zdarzeń liczony rok do roku

	środowiska oraz zwiększające bezpieczeństwo mieszkańców rozwiązania w zakresie oświetlenia ulicznego.		
	3. Współpraca z Wielkopolskim Zarządem Dróg Wojewódzkich w Poznaniu w zakresie poprawy poziomu dróg wojewódzkich DW 178 i DW 179 (niezbędne remonty i przebudowy) oraz inwestycji na drogach wojewódzkich kluczowych dla bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców gminy (m.in. rozbudowa dróg rowerowych i chodników).	liczba przedsięwzięć zrealizowanych na terenie gminy przez WZDW uwzględniających perspektywę gminy	% przedsięwzięć zrealizowanych na terenie gminy przez WZDW uwzględniających perspektywę gminy
	4. Współpraca z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad w zakresie lokalizacji drogi ekspresowej S11. Dążenie do lokalizacji węzła na trasie S11 na terenie gminy lub zapewnienie dobrego dostępu do węzłów na drodze ekspresowej.	liczba przedsięwzięć zrealizowanych na terenie gminy przez GDDKiA uwzględniających perspektywę gminy	% przedsięwzięć zrealizowanych na terenie gminy przez GDDKiA uwzględniających perspektywę gminy
	5. Współpraca z Powiatowym Zarządem Dróg w Pile – partnerstwo z samorządem powiatowym w zakresie inwestycji i remontów na drogach powiatowych. Gmina Szydłowo aktywnym uczestnikiem procesu planowania i realizacji remontów i inwestycji na drogach powiatowych na obszarze gminy.	liczba przedsięwzięć zrealizowanych na terenie gminy przez PZD uwzględniających perspektywę gminy	% przedsięwzięć zrealizowanych na terenie gminy przez PZD uwzględniających perspektywę gminy
2. Transport zbiorowy dostosowany do potrzeb i oczekiwań mieszkańców.	1. Nowoczesne rozwiązania w zakresie dowozu uczniów do szkół instrumentem przeciwdziałania wykluczeniu transportowemu mieszkańców i miejscowości. W organizacji dowozów uczniów do szkół gmina rozważy możliwość zastosowania przewozów otwartych, zakupując bilety od przewoźników na regularnych liniach.	liczba miejscowości mających połączenia transportem zbiorowym ze stolicą gminy / stolicą powiatu liczba osób korzystających z usług zbiorowego transportu publicznego	% miejscowości mających połączenia transportem zbiorowym ze stolicą gminy / stolicą powiatu procentowy wzrost ilości osób korzystających z usług zbiorowego transportu publicznego liczony rok do roku

	<p>2. Współpraca z miastem Piła w zakresie rozszerzenia miejskiego transportu zbiorowego na miejscowości na terenie gminy Szydłowo'</p> <p>Analiza potrzeb i możliwości z miastem Piła w zakresie przekazania zadania własnego i uruchomienia linii / przedłużenia linii, na których kursują autobusy spółki miejskiej, w celu rozwoju strefy podmiejskiej w gminie Szydłowo i przeciwdziałania wykluczeniu transportowemu miejscowości z terenu gminy Szydłowo.</p>	<p>liczba miejscowości mających połączenia transportem zbiorowym ze stolicą gminy / stolicą powiatu</p> <p>liczba osób korzystających z usług zbiorowego transportu publicznego</p>	<p>% miejscowości mających połączenia transportem zbiorowym ze stolicą gminy / stolicą powiatu</p> <p>procentowy wzrost ilości osób korzystających z usług zbiorowego transportu publicznego</p>
	<p>3. Współpraca z Polskimi Kolejami Państwowymi w zakresie próby wznowienia funkcjonowania przystanku kolejowego w Skrzatuszu na linii kolejowej Piła Północ – Ulikowo (403)</p>	<p>liczba połączeń pasażerskich z przystanku kolejowego w Skrzatuszu na linii kolejowej Piła Północ – Ulikowo</p>	
<p>3. Uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa wyznacznikiem jakości życia na terenie gminy i symbolem troski jej władz o stan wód powierzchniowych i podziemnych – opracowanie i realizacja Wieloletnich Planów Inwestycyjnych.</p>	<p>1. Pełna inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy</p> <p>System wsparcia mieszkańców niemających możliwości podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnych (np. poprzez system dopłat do wywożonych ścieków). Zapewnienie podłączenia do sieci kanalizacyjnej dla wszystkich mieszkańców mających do niej dostęp. Promocja rozwiązań przyczyniających się do podniesienia poziomu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.</p>	<p>liczba gospodarstw domowych objętych inwentaryzacją</p> <p>liczba wspartych gospodarstw domowych / przedsiębiorstw</p>	<p>% gospodarstw domowych objętych inwentaryzacją</p> <p>wartość wsparcia udzielonego podmiotom</p>
	<p>2. Budowa nowej oczyszczalni ścieków dla południowo-zachodniej części gminy w miejscowości Kotuń/Cyk oraz rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Kotuń, Dobrzyca, Zawada, Szydłowo, Jaraczewo, Dolaszewo oraz budowa w miejscowościach: Róża Wielka, Skrzatusz, Pokrzywnica, Krępsko, Nowy Dwór.</p>	<p>liczba km nowej sieci kanalizacji sanitarnej</p> <p>liczba mieszkańców mających dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej</p>	<p>odsetek osób nowo korzystających z instalacji sanitarnej liczony rok do roku</p> <p>% mieszkańców mających dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej</p>

	<p>Podniesienie stopnia dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej.</p> <p>Budowa zbiornika bezodpływowego w miejscowości Nowy Dwór – zapewnienie możliwości odbioru ścieków od wszystkich mieszkańców niemających dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej.</p>		
	<p>3. Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej; budowa nowej stacji uzdatniania wody w Jaraczewie, modernizacja SUW w Starej Łubiance, Róży Wielkiej, Skrzatuszu, Kotuniu, likwidacja części stacji uzdatniania wody (hydroforni), przebudowa sieci wodociągowych, budowa nowych sieci na terenach urbanizowanych, wymiana instalacji azbestowej oraz przeprowadzenie remontów odcinków sieci najbardziej wyeksploatowanych, opomiarowanie punktów odbioru, wprowadzenie elektronicznego systemu ewidencji i rozliczeń.</p> <p>Najważniejsze zadania w zakresie gospodarki wodnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dostępu do sieci wodociągowej miejscowości Zabrodzie oraz dużej części Tarnowa, a także pojedynczym mieszkańcom; • utrzymanie wysokiej jakości dostarczanej wody. 	<p>liczba km zmodernizowanej wodociągowej</p> <p>liczba mieszkańców mających dostęp do wysokiej jakości, stabilnych i bezpiecznych dostaw wody</p>	<p>% sieci wodociągowej poddany modernizacji</p> <p>% mieszkańców mających dostęp do wysokiej jakości, stabilnych i bezpiecznych dostaw wody</p>
	<p>4. Zmiana podmiotu odpowiedzialnego za odprowadzanie ścieków komunalnych</p> <p>Utworzenie gminnego podmiotu zarządzającego siecią kanalizacji sanitarnej, odprowadzającego ścieki i odpowiedzialnego za prowadzenie kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy (spółka komunalna lub gminny zakład budżetowy) – modernizacja pomieszczeń administracyjnych i warsztatowych oraz rozbudowa o nowe obiekty.</p>	<p>liczba zadań przekazanych nowo powołanemu podmiotowi</p>	
4. Infrastruktura Internetu szerokopasmowego podstawą rozwoju e-usług na terenie gminy.	<p>1. Współpraca z podmiotami prywatnymi na rzecz zwiększenia dostępności mieszkańców do szerokopasmowej sieci internetowej.</p> <p>Dostęp do infrastruktury Internetu szerokopasmowego to podstawa</p>	<p>liczba km szerokopasmowej sieci internetowej wybudowanej na terenie</p>	<p>procentowy wzrost liczby km szerokopasmowej sieci internetowej wybudowanej na terenie</p>

	<p>rozwoju usług, w tym usług świadczonych przez administrację publiczną (e-usługi). Współpraca z podmiotami prywatnymi w zakresie ułatwień administracyjnych i opłat w zakresie umieszczenia urządzeń w pasach dróg gminnych przyczyni się do zwiększenia dostępności mieszkańców do szerokopasmowej sieci internetowej, a rozwój e-administracji spowoduje zwiększenie dostępności mieszkańców do usług administracji samorządowej.</p>	<p>gminy</p> <p>liczba mieszkańców mających dostęp do szerokopasmowej sieci internetowej</p>	<p>gminy liczony rok do roku</p> <p>% mieszkańców mających dostęp do szerokopasmowej sieci internetowej</p>
5. Poprawa czystości powietrza / ochrona środowiska.	<p>1. Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery poprzez rozbudowę sieci gazowej na terenie gminy.</p> <p>Współpraca z Polską Spółką Gazownictwa w zakresie koncepcji rozbudowy sieci gazowej na terenie gminy oraz roli władz samorządowych w tym procesie.</p>	<p>liczba nowych przyłączy gazowych</p> <p>liczba mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej</p>	<p>procentowy wzrost ilości nowych przyłączy gazowych liczony rok do roku</p> <p>% mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej</p>
	<p>2. Rozszerzenie i upowszechnienie systemu wsparcia dla mieszkańców chcących wymienić źródło ciepła na ekologiczne (m.in. systemy dopłat do wymiany źródła ciepła).</p> <p>Uruchomienie gminnych edukacyjnych programów proekologicznych przyczyniających się do ochrony powietrza i innych zasobów naturalnych oraz kształtujących postawy przyjazne środowisku.</p> <p>Uruchomienie systemu zgłaszania naruszeń przepisów przez mieszkańców i upominanie zanieczyszczających – dotyczy zarówno zanieczyszczeń powietrza, jak i wody, gleby, biosfery.</p> <p>Montaż stacji monitorujących stan powietrza w każdej miejscowości. Upowszechnienie wyników pomiarów.</p>	<p>liczba mieszkańców zaangażowanych/objętych programem</p> <p>liczba uruchomionych stacji monitorowania stanu powietrza</p>	<p>% mieszkańców zaangażowanych / objętych programem</p> <p>% powierzchni gminy objęty monitoringiem stanu powietrza</p>
	<p>3. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i mieszkań komunalnych oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w obiektach gminnych</p>	<p>liczba obiektów poddanych termomodernizacji</p>	<p>% obiektów zmodernizowanych do ogólnej ich liczby</p>

	<p>Najpilniejsze i najistotniejsze inwestycje / remonty w zakresie termomodernizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkoła w Skrzatuszu; • montaż urządzenia energetyki odnawialnej na obiektach użyteczności publicznej. 		
	<p>4. Uporządkowanie i podniesienie poziomu gospodarki odpadami na terenie gminy</p> <p>Zwiększenie stopnia segregacji odpadów; podniesienie jakości segregacji odpadów poprzez działania infrastrukturalne i edukacyjne.</p> <p>Montaż nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych w zakresie recyklingu, m.in. zakup maszyny do zwrotu butelek.</p>	Ilość odpadów komunalnych / ilość odpadów segregowanych	spadek ilości odpadów. wzrost % udziału odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów.
	<p>5. Przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji przyrodniczej wraz z opracowaniem monografii</p>	Liczba wydanych opracowań monograficznych	
<p>6. Infrastruktura rekreacyjna, kulturalna i turystyczna – gmina Szydłowo dobrym miejscem do odpoczynku po nauce i pracy.</p>	<p>1. Stworzenie miejsc do wypoczynku po nauce i pracy:</p> <p>a) zagospodarowanie, uporządkowanie terenów zielonych (parki, plaże) z infrastrukturą wypoczynkową (np. place zabaw);</p> <p>b) modernizacja i przebudowa świetlic wiejskich oraz zagospodarowanie terenów przy świetlicach – stanowiących centrum aktywności mieszkańców sołectw. Rozbudowa terenów rekreacyjnych przy świetlicach: wiaty rekreacyjne, siłownie zewnętrzne, tereny sportowe;</p> <p>c) wykorzystanie infrastruktury rekreacyjnej do szerokiej działalności rekreacyjno – kulturalnej (np. oferta dostosowana do potrzeb osób z różnych grup wiekowych), wsparcie działalności świetlic wiejskich stanowiących centrum aktywności mieszkańców sołectw (infrastruktura, działania kulturalne i inne); przeniesienie kultury „pod strzechę” – wykorzystanie infrastruktury świetlic wiejskich w działalności instytucji kultury: mobilne warsztaty, kino plenerowe i inne.</p>	liczba nowoutworzonych miejsc wypoczynku	odsetek nowych do ogólnej liczby miejsc do wypoczynku liczonych rok do roku

	d) wykorzystanie jezior / lasów: szlaki kajakowe i jachtowe, szlaki piesze i rowerowe – promocja tej formy aktywności fizycznej wśród mieszkańców.		
	2. Rozbudowa infrastruktury kultury na terenie gminy Szydłowo Rozbudowa Centrum Upowszechniania Kultury w Szydłowie. Wypożyczenie pracowni tematycznych w instytucji kultury – poprzedzone analizą potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Zaadaptowanie nieczynnego kościoła w Szydłowie oraz byłego zboru ewangelickiego w Dolaszewie, na salę koncertowo-widowiskową lub Fab Lab.	liczba uczestników imprez / wydarzeń kulturalnych organizowanych przez gminą instytucję kultury	procentowy wzrost liczby uczestników liczony rok do roku
7. Rozwój rolnictwa.	1. Wsparcie organizacji sprzedaży bezpośredniej produktów rolniczych poprzez budowę targowiska oraz organizację imprez promujących lokalnych producentów rolnych Powołanie Kooperatywy Spożywczej łączącej konsumentów z rolnikami. Promocja tzw. patriotyzmu gospodarczego w akcji „Swoje do swego po swoje”.	liczba nowo zarejestrowanych podmiotów produkcji rolno – spożywczej liczba mieszkańców uczestniczących w akcji	procentowy wzrost liczby nowo zarejestrowanych podmiotów produkcji rolno – spożywczej % mieszkańców uczestniczących w akcji
	2. Zwiększenie ilości nasadzeń drzew i krzewów. Zachowanie i zwiększenie bioróżnorodności na terenie gminy Zakładanie pasów kwietnych w miejscach publicznych oraz zachęcanie rolników do zakładania ich na polach uprawnych. Zakładanie enklaw miododajnych	liczba zrealizowanych nasadzeń liczba utworzonych enklaw miododajnych	procentowy wzrost liczby nasadzeń liczony rok do roku
	3. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych i suszy Budowa i utrzymanie rowów melioracyjnych i zbiorników retencyjnych. Odtworzenie i utrzymanie melioracji szczegółowej. Dofinansowania do budowy przydomowych systemów retencyjnych. Działania edukacyjne wśród mieszkańców wskazujące na ekonomiczność	liczba km sieci melioracyjnych / powierzchnia zbiorników poddanych modernizacji	km sieci melioracyjnych / powierzchnia zbiorników poddanych modernizacji do ogólnej długości sieci / powierzchni zbiorników

	i techniczne możliwości gromadzenia wody deszczowej. Przygotowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Suszy		
	4. Wsparcie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych oraz prywatnych m.in. w zakresie usuwania azbestu i odpadów z działalności rolniczej (np. folie) oraz do przydomowych kompostowników.	liczba podmiotów objętych wsparciem	% podmiotów objętych wsparciem

Cel strategiczny 3: Człowiek najważniejszym potencjałem rozwojowym gminy Szydłowo: edukacja, usługi społeczne i opiekuńcze oraz polityka senioralna i młodzieżowa.

Czynniki społeczne, pomimo że trudniej mieralne, niż np. długość wybudowanych dróg, mogą mieć równie znaczny, jeśli nie większy, wpływ na rozwój gminy Szydłowo w długiej perspektywie.

Inwestycja w kapitał ludzki: od najmłodszego do najstarszego mieszkańca, jest inwestycją w rozwój jednostki samorządowej. Dlatego edukacja, opieka nad dziećmi do lat 3, wychowanie przedszkolne i polityka senioralna będą wizytówkami gminy Szydłowo, pokazującymi, że człowiek jest zawsze najlepszą inwestycją.

Zaangażowani, odpowiedzialni mieszkańcy, otwarte i głębokie relacje społeczne, tworzą niezwykle istotny grunt pod rozwój społeczny i gospodarczy. Aktywne społeczeństwo to kapitał organizacji pozarządowych, działających na rzecz rozwoju lokalnego i podniesienia poziomu życia mieszkańców. Na takim właśnie gruncie rodzi się przedsiębiorczość i innowacyjny biznes.

Cel operacyjny	Działanie / zadanie	Przykładowy miernik	Przykładowy wskaźnik
1. Świadoma polityka demograficzna nastawiona na tworzenie warunków dodatniej migracji ludności i sprzyjających osiedlaniu się młodych ludzi.	1. Wsparcie aktywności zawodowej rodziców poprzez zapewnienie opieki dla najmłodszych dzieci Stały wzrost liczby mieszkańców, w tym dodatni przyrost naturalny i stała, rosnąca liczba urodzeń w kolejnych rocznikach skłania władze do uruchomienia wsparcia rodzin z małymi dziećmi poprzez zapewnienie wysokiej jakości opieki nad dziećmi do lat 3. Oddziały żłobkowe powstaną przy przedszkolu publicznym, którego operatorem będzie podmiot prywatny.	liczba miejsc w placówkach opieki dla dzieci do lat 3	odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką
	2. Reorganizacja gminnej polityki wobec dzieci w wieku przedszkolnym. Nowa organizacja edukacji przedszkolnej dostosowana do potrzeb mieszkańców, łączących pracę zawodową z wychowaniem dzieci. Gmina zapewni bezpłatny dostęp do przedszkoli dla wszystkich dzieci od 3 roku życia, dążąc do podniesienia poziomu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Edukacja przedszkolna traktowana jest jako przygotowanie do podjęcia edukacji w szkole podstawowej, wsparcie rozwoju dziecka	liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną	% dzieci objętych edukacją przedszkolną liczony rok do roku

	<p>w pierwszych latach, płaszczyzna rozbudzania ciekawości i socjalizacji.</p> <p>Edukacja przedszkolna zostanie dostosowana do zmieniających się potrzeb i oczekiwań rodziców w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • godzin otwarcia placówki – umożliwienie łączenia pracy zawodowej z wychowaniem dzieci; • oferty opieki i edukacji; • nowoczesnego wyposażenia; • realizowanych programów rozwojowych dla dzieci, w tym w zakresie nauki języków obcych, aktywności sportowej i ruchowej oraz edukacji ekologicznej. 		
	<p>3. Młodzież – przyszłe kadry gminy Szydłowo</p> <p>Opracowanie i przyjęcie Strategii Rozwoju Polityki Młodzieżowej w gminie Szydłowo.</p> <p>Optymalne wykorzystanie świetlic wiejskich i pozostałej infrastruktury gminnej do integracji międzypokoleniowej i potrzeb młodzieży (dostępność, godziny otwarcia, wyposażenie).</p> <p>Utworzenie Młodzieżowej Rady Gminy – kuźni przyszłych kadr i liderów społecznych.</p> <p>Wdrożenie programu profilaktycznego dot. najważniejszych zagrożeń dla młodzieży, w tym problemów zdrowia psychicznego.</p>	<p>liczba uchwał Rady Gminy Szydłowo, w której przygotowanie zaangażowani byli członkowie Młodzieżowej Rady Gminy</p>	<p>% uchwał Rady Gminy Szydłowo, w której przygotowanie zaangażowani byli członkowie Młodzieżowej Rady Gminy</p>
2. Wysoka jakość oświaty wizytówką gminy Szydłowo.	<p>1. Opracowanie koncepcji nowej organizacji sieci szkół na terenie gminy Szydłowo, w związku ze zmianami demograficznymi i przestrzennymi gminy. Dostosowanie sieci szkół i granic obwodów do potrzeb mieszkańców.</p> <p>Przegląd granic, liczby mieszkańców oraz perspektyw demograficznych dla poszczególnych obwodów szkolnych oraz dostosowanie ich do potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz zrównoważenie ich z możliwościami finansowymi i organizacyjnymi gminy.</p>	-	-

	<p>2. Zwiększenie odsetka uczniów zamieszkałych na terenie gminy pobierających naukę w gminnych szkołach podstawowych. Podniesienie dochodów gminy z tytułu subwencji oświatowej.</p> <p>Analiza oczekiwań i potrzeb mieszkańców, których dzieci uczą się w szkołach poza terenem gminy oraz identyfikacja czynników powodujących odpływ uczniów do szkół na terenie innych gmin.</p> <p>Działania organizacyjne ułatwiające łączenie pracy z opieką nad dziećmi w wieku szkolnym oraz umożliwiające dzieciom pobieranie nauki w miejscu zamieszkania / poza miejscem pracy rodziców.</p> <p>Zwiększenie odsetka uczniów z terenu gminy pobierających naukę w gminnych szkołach podstawowych realnie przełoży się na zwiększenie wpływów do budżetu z tytułu subwencji oświatowej.</p>	liczba uczniów mieszkających na terenie gminy pobierających naukę w gminnych szkołach podstawowych	uczniów mieszkających na terenie gminy pobierających naukę w gminnych szkołach podstawowych liczonych rok do roku
	<p>3. Podniesienie poziomu oświaty w gminie Szydłowo poprzez:</p> <p>a) przygotowanie uczniów do efektywnego zdobywania wiedzy: pomoc uczniom w „nauczeniu się jak się uczyć”; efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe;</p> <p>b) wsparcie uczniów mających problemy z nauką poprzez system zajęć wyrównawczych prowadzonych przez nauczycieli w szczególny sposób przygotowanych do pracy z uczniami mającymi trudności w nauce, w nowoczesnych i doskonale wyposażonych pracowniach z wykorzystaniem nowych metod i technologii;</p> <p>c) wsparcie i stymulacja rozwoju uczniów uzdolnionych (w zakresie nauk humanistycznych, matematycznych i przyrodniczych, w zakresie sztuk pięknych i sportu): dodatkowe zajęcia rozwijające talenty i zainteresowania uczniów, praca metodą projektów;</p> <p>d) efektywny system stypendialny realnie zwiększający szanse uczniów zdolnych oraz objęcie najzdolniejszych uczniów coachingiem edukacyjnym pozwalającym im w pełni wykorzystać ich możliwości rozwojowe;</p> <p>e) nauka języków obcych na poziomie umożliwiającym uruchomienie klas</p>	<p>pozycja placówek w krajowych rankingach wyniki uzyskiwane w egzaminach zewnętrznych</p> <p>liczba uczniów kontynuujących naukę na uczelniach wyższych / zakładających własne przedsiębiorstwa</p>	<p>poprawa pozycji placówek w krajowych rankingach rok do roku</p> <p>wyniki uzyskiwane w egzaminach zewnętrznych zwiększenie % uczniów kontynuujących naukę na uczelniach wyższych / zakładających własne przedsiębiorstwa</p>

	<p>dwujęzycznych na II poziomie nauczania (od klasy IV);</p> <p>f) rozwój fizyczny uczniów inwestycją w ich zdrowie oraz sprawność umysłową; uruchomienie klas sportowych w dyscyplinach kluczowych dla rozwoju sportu na terenie gminy;</p> <p>g) dostosowanie szkół do potrzeb rzeczywistego włączenia uczniów niepełnosprawnych (likwidacja barier architektonicznych, barier w dostępie do edukacji dla uczniów mających trudności ze słyszeniem, widzeniem i inne); szczególne wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami poprzez dodatkowe zajęcia uwzględniające indywidualne potrzeby uczniów;</p> <p>h) kształtowanie wśród uczniów postawy przedsiębiorczej / zaangażowania społecznego i odpowiedzialności za sytuację społeczności szkolnej (spółdzielnie uczniowskie, wolontariat uczniowski, samorząd uczniowski);</p> <p>i) efektywny system dokształcania nauczycieli, oparty na szczegółowej analizie potrzeb, możliwości oczekiwań szkoły i nauczycieli.</p>		
	<p>4. Infrastruktura szkół w gminie Szydłowo na miarę XXI wieku</p> <p>Standardem gminnej infrastruktury szkolnej będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • boiska wielofunkcyjne oraz bieżnie lekkoatletyczne o sztucznej nawierzchni, skocznie do skoku wzwyż i dał/ sale sportowe umożliwiające realizację podstawy programowej z wychowania fizycznego oraz uruchomienia klas sportowych w wybranych dyscyplinach; • bezpieczne toalety uwzględniające potrzeby uczniów; • szafka dla każdego ucznia; • nowoczesne pracownie przedmiotowe; • świetlice / miejsca rekreacji i odpoczynku. 	<p>liczba szkół mających dostęp do nowoczesnej infrastruktury sportowej</p> <p>liczba szkół, w których funkcjonują nowoczesne pracownie przedmiotowe, w tym informatyczne i do nauki języków obcych</p> <p>liczba uczniów w szkołach mających dostęp do własnej szafki</p> <p>liczba szkół, w których funkcjonuje świetlica / wyodrębnione miejsce</p>	<p>% szkół mających dostęp do nowoczesnej infrastruktury sportowej</p> <p>% szkół, w których funkcjonują nowoczesne pracownie przedmiotowe, w tym informatyczne i do nauki języków obcych</p> <p>% uczniów w szkołach mających dostęp do własnej szafki</p> <p>% szkół, w których funkcjonuje świetlica / wyodrębnione miejsce wypoczynku i rekreacji</p>

		wypoczynku i rekreacji ucznia	ucznia
	<p>5. Nowoczesna infrastruktura szkół: utworzenie pracowni przedmiotowych, powszechne wykorzystanie Internetu w edukacji, infrastruktura zwiększająca komfort pracy i bezpieczeństwo uczniów.</p> <p>Dostęp do nowoczesnych, doskonale wyposażonych pracowni będzie standardem wszystkich szkół podstawowych na terenie gminy. Uczniowie rozpoczynający naukę w klasie czwartek otrzymają laptopy, a nauka z wykorzystaniem nowoczesnych platform edukacyjnych oraz nauka wykorzystania nowoczesnych technologii w procesie zdobywania wiedzy i komunikacji będzie szkolnym standardem w gminie Szydłowo. Jednocześnie uczniowie gminnych szkół będą bezpieczni w sieci – świadomi zagrożeń i możliwości płynących ze stosowania nowych technologii.</p>	<p>liczba uczniów przygotowanych do nauki z wykorzystaniem Internetu / w trybie zdalnym</p> <p>liczba nauczycieli przygotowanych do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem Internetu / w trybie zdalnym</p>	<p>% uczniów przygotowanych do nauki z wykorzystaniem Internetu / w trybie zdalnym</p> <p>% nauczycieli przygotowanych do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem Internetu / w trybie zdalnym</p>
	<p>6. Dowozy dzieci do szkół – efektywne, dostosowane do potrzeb dzieci, uwzględniające zajęcia pozalekcyjne.</p> <p>Zapewnienie dowozu uczniom mieszkającym poza miejscowością – siedzibą szkoły, uwzględniające możliwości udziału w zajęciach dodatkowych, będzie elementem gminnej polityki wyrównywania szans uczniów. Gmina będzie dążyła do takiej organizacji dowozów uczniów, by dzieci jak najmniej czasu spędzały w autobusie, a jednocześnie by dojazd nie ograniczał ich możliwości w zakresie udziału w zajęciach dodatkowych oraz w działalności społecznej / wolontariackiej w szkole.</p>	<p>średni czas spędzany przez dziecko w autobusie</p>	<p>% spadek średniego czasu spędzanego przez dziecko w autobusie</p>
	<p>7. Szkoła miejscem kształtowania zdrowych nawyków żywieniowych</p> <p>Wprowadzenie do szkolnych posiłków produktów ekologicznych, lokalnych, sezonowych. Edukacja kulinarna – zapoznanie uczniów z zasadami zdrowego i smacznego jedzenia z kuchni świata.</p>		<p>% posiłków, w których wykorzystano produkty ekologiczne / lokalne</p>

3. Polityka senioralna gminy Szydłowo odpowiedzią na zmieniającą się sytuację demograficzną: dostosowana do potrzeb mieszkańców, wspierająca opiekunów faktycznych osób starszych.	1. Wysoka jakość usług opiekuńczych i oferta kulturalno-integracyjna dla seniorów. Rozszerzenie oferty Dziennego Domu Seniora w Róży Wielkiej oraz uruchomienie Klubów Seniora w wybranych miejscowościach w celu jak najdłuższego utrzymania aktywności seniorów i włączenia ich w życie społeczno-kulturalne gminy. Ośrodki wsparcia: dzienne domy pomocy i kluby seniora stanowić będą wsparcie dla opiekunów faktycznych osób starszych – umożliwią im połączenie pracy zawodowej z opieką nad osobą starszą. Opracowanie i przyjęcie Strategii Rozwoju Polityki Senioralnej. Wprowadzenie Karty Seniora – system zniżek i ułatwień dla najstarszych mieszkańców gminy. Podkreślenie roli seniorów w życiu gminy, m.in. poprzez powołanie Gminnej Rady Seniorów i organizację gminnych Dni Seniora.	liczba seniorów – podopiecznych ośrodków wsparcia.	% seniorów objętych wsparciem ośrodków wsparcia do ogólnej liczby seniorów w gminie
	2. Wsparcie opiekunów faktycznych osób starszych poprzez warsztaty, doradztwo, opiekę „wytchnieniową”. Uruchomienie systemowych rozwiązań szkoleniowych, organizacyjnych, finansowych i prawnych realnie poprawiających sytuację opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych, w tym osób starszych, wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu.	liczba opiekunów faktycznych osób starszych objętych wsparciem	% opiekunów faktycznych osób starszych objętych wsparciem
	3. Rozwój usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb starszych i chorych mieszkańców oraz członków ich rodzin, godzących życie zawodowe z opieką nad osobą chorą / niesamodzielną Dostosowanie oferty Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do zmieniających się potrzeb mieszkańców w zakresie usług opiekuńczych, będących konsekwencją zmieniającej się sytuacji demograficznej gminy.	liczba mieszkańców objętych usługami opiekuńczymi	% mieszkańców, którzy wystąpili o wsparcie w formie usług opiekuńczych objętych pomocą

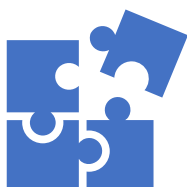
4. Wysoki poziom i jakość opieki zdrowotnej na terenie gminy Szydłowo.	1. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie przez gminę programów nieobowiązkowych szczepień oraz programów profilaktyki zdrowotnej i badań przesiewowych, we współpracy z podmiotami medycznymi, dostosowanych do potrzeb zdrowotnych mieszkańców gminy, poprzedzone analizą potrzeb i oczekiwań mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej.	liczba mieszkańców biorących udział w programach prozdrowotnych	% mieszkańców biorących udział w programach prozdrowotnych liczony rok do roku
5. Gmina Szydłowo miejscem wypoczynku po pracy: wysoka jakość oferty kulturalnej i rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb różnych grup mieszkańców.	1. Bogata oferta kulturalna i rekreacyjna gminy Organizacja przez instytucję kultury stałych sekcji kulturalnych i imprez masowych adresowanych tematycznie do zróżnicowanych grup odbiorców. Umożliwienie mieszkańcom dostępu do kultury wysokiej we współpracy z instytucjami kultury oraz podmiotami prywatnymi. Opracowanie kalendarza imprez kulturalnych i sportowych w planowaniu min. na 1 rok. Uwzględnienie w ofercie kulturalnej elementów budujących tożsamość lokalną mieszkańców gminy, jej szczególnych uwarunkowań historycznych, zabytków i elementów przyrodniczych.	liczba uczestników przedsięwzięć kulturalnych realizowanych przez gminną instytucję kultury	procentowy wzrost ilości uczestników liczony rok do roku
6. Stwarzanie przez gminę warunków do powstawania nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	1. Popieranie zakładania i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, w tym spółdzielni socjalnych Współpraca z działającymi na terenie gminy podmiotami ekonomii społecznej, m.in. przez zlecanie im zadań w systemie in-house oraz klauzule społeczne w zamówieniach publicznych.	liczba osób zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej liczba zamówień publicznych powierzonych podmiotom ekonomii społecznej	procentowy wzrost ilości osób zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej wartość zamówień publicznych powierzonych podmiotom ekonomii społecznej

7. Wsparcie przedsiębiorców i stwarzanie warunków do powstawania nowych firm.	1. Stworzenie Gminnego Centrum Wsparcia Przedsiębiorczości (funkcjonującego na zasadach zbliżonych do inkubatora przedsiębiorczości), udostępnianie przestrzeni biurowej, szkolenia z zakresu prawa, finansów, pozyskiwania środków zewnętrznych oraz szkolenia branżowe dla nowopowstałych firm.	liczba podmiotów korzystających ze wsparcia GCWP	% nowopowstałych firm korzystających ze wsparcia GCWP
	2. Uruchomienie Kreatywnego Centrum Rozwoju Fab-Lab z pracowniami techniczną, technologiczną i artystyczną (optymalnie ośrodek funkcjonujący razem z Klubem Malucha i Klubem Seniora). Promocja postawy przedsiębiorczej wśród wszystkich ekonomicznych grup ludności.	liczba mieszkańców objętych ofertą KCR	% mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym objętych ofertą KCR
8. Aktywność mieszkańców i społeczeństwo obywatelskie motorem rozwojowym gminy Szydłowo.	1. Przedsięwzięcia z zakresu aktywnej integracji oraz efektywne wykorzystanie środków z funduszy antyalkoholowego osi działań instytucji pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Powołanie Akademii Rodziny: warsztaty, spotkania, programy wsparcia i wydarzenia integracyjne dla rodzin pełnych i niepełnych.		% środków z funduszu antyalkoholowego wykorzystywanych na zadania z zakresu aktywnej integracji
	2. Zaangażowanie organizacji pozarządowych – powierzanie szerszego spektrum zadań własnych gminy organizacjom pozarządowym (zwłaszcza w takich obszarach jak: kultura, historia lokalna, sport, integracja społeczności lokalnej). Zmiana kształtu polityki gminy wobec organizacji pozarządowych. Wyodrębnienie w gminnym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi obszarów i działań gminy, których realizacja może zostać przekazana, w celu podniesienia skuteczności i efektywności wykorzystania środków publicznych, organizacjom pozarządowym. Podniesienie potencjału technicznego i organizacyjnego organizacji pozarządowych działających na terenie gminy.	liczba ogłoszonych konkursów dla organizacji pozarządowych liczba podmiotów składających oferty w ogłoszonych konkursach	wartość zadań zleconych organizacjom pozarządowym procentowy wzrost liczby podmiotów składających oferty liczony rok do roku

	Wzmocnienie instytucjonalne Kół Gospodyń Wiejskich w Szydłowie, Skrzatuszu, Dolaszewie, Róży Wielkiej, Pokrzywnicy, Tarnowie, Kotuniu i Starej Łubiance.		
	3. Pomoc i integracja – promocja i koordynacja wolontariatu Praca wolontariacka odpowiedzi na potrzeby mieszkańców i miejscowości, m.in. poprzez akcje: <ul style="list-style-type: none"> • „Pogotowie Babciowe” – stworzenie systemu pomocy przez seniorki i seniorów dla młodych rodziców z dziećmi w celu zapewnienia opieki najmłodszemu podczas wyjść rodziców; • „Złota rączka” – pomoc dla seniorów, baza młodych osób chętnych do pomocy w drobnych naprawach czy zakupach; • „Minutka dla Seniora” – współpraca wolontariatu, szkół, młodzieży w celu organizowania spotkań z seniorami. 	liczba mieszkańców aktywnie uczestniczących w przedsięwzięciach opartych na idei wolontariatu	% mieszkańców aktywnie uczestniczących w przedsięwzięciach opartych na idei wolontariatu
	4. Integracja „starych” i „nowych” mieszkańców gminy. Włączenie mieszkańców napływowych w życie gminy i sołectw. Debata naukowa i działania warsztatowe o nowej, wspólnej tożsamości w oparciu o mozaikę etnograficzną gminy.	liczba zrealizowanych przedsięwzięć integracyjnych	% mieszkańców włączonych w przedsięwzięcia integracyjne

SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW ROZWOJU GMINY Z INNymi DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Spójność kierunków rozwoju gminy Szydłowo z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i powiatowym

Strategia rozwoju gminy Szydłowo na lata 2020-2030 zachowuje spójność celów szczegółowych oraz priorytetów z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze wojewódzkiej i krajowej. Jest ona zgodna z:

1. **Krajową Strategią Rozwoju Regionu Regionalnego 2030**, która określa między innymi następujące cele:
 - 1) CEL 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym; cel szczegółowy 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i atrakcyjność inwestycyjną obszarów.
 - 2) CEL 2: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; cel szczegółowy 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.
2. **Strategią na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do 2020 (z perspektywą do 2030 roku)**, która zakłada realizację trzech celów szczegółowych:
 - 1) Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną;
 - 2) Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
 - 3) Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.
3. **Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku. Strategia Wielkopolska 2030** określa między innymi następujące cele:
 - 1) Cel strategiczny 1: Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.
 - 2) Cel strategiczny 2: Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.

- 3) Cel strategiczny 3: Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski.
- 4) Cel strategiczny 4: Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Spójność strategii gminnej z wojewódzką, przedstawiono w poniższej tabeli.

Cele Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego na lata 2020-2030.	Cele Strategii rozwoju gminy Szydłowo na lata 2020-2030.
<p>1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.</p> <p>1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu.</p> <p>1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia.</p> <p>1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy.</p>	<p>Cel strategiczny 2: Wysoka jakość infrastruktury i środowiska – podstawowe uwarunkowania poziomu życia mieszkańców gminy Szydłowo.</p> <p>2.7. Rozwój rolnictwa.</p> <p>Cel strategiczny 3: Człowiek najważniejszym potencjałem rozwojowym gminy Szydłowo: edukacja, usługi społeczne i opiekuńcze oraz polityka senioralna i młodzieżowa.</p> <p>3.2. Wysoka jakość oświaty wizytówką gminy Szydłowo.</p> <p>3.6. Stwarzanie przez gminę warunków do powstawania nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>3.7. Wsparcie przedsiębiorców i stwarzanie warunków do powstawania nowych firm.</p>
<p>2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.</p> <p>2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie</p> <p>2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom</p> <p>2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.</p>	<p>Cel strategiczny 2: Wysoka jakość infrastruktury i środowiska – podstawowe uwarunkowania poziomu życia mieszkańców gminy Szydłowo.</p> <p>2.4. Infrastruktura Internetu szerokopasmowego podstawą rozwoju e-usług na terenie gminy.</p> <p>2.6. Infrastruktura rekreacyjna, kulturalna i turystyczna – gmina Szydłowo dobrym miejscem do odpoczynku po nauce i pracy.</p> <p>2.7. Rozwój rolnictwa.</p> <p>Cel strategiczny 3: Człowiek najważniejszym potencjałem rozwojowym gminy Szydłowo: edukacja, usługi społeczne i opiekuńcze oraz polityka senioralna i młodzieżowa.</p> <p>3.1. Świadoma polityka demograficzna nastawiona na tworzenie warunków dodatniej migracji ludności i sprzyjających osiedlaniu się ludzi młodych.</p> <p>3.2. Wysoka jakość oświaty wizytówką gminy Szydłowo.</p>

	<p>3.3. Polityka senioralna gminy Szydłowo odpowiedzią na zmieniającą się sytuację demograficzną: dostosowana do potrzeb mieszkańców, wspierająca opiekunów faktycznych osób starszych.</p> <p>3.4. Wysoki poziom i jakość opieki zdrowotnej na terenie gminy Szydłowo.</p> <p>3.5. Gmina Szydłowo miejscem wypoczynku po pracy: wysoka jakość oferty kulturalnej i rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb różnych grup mieszkańców.</p> <p>3.6. Stwarzanie przez gminę warunków do powstawania nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>3.7. Wsparcie przedsiębiorców i stwarzanie warunków do powstawania nowych firm.</p> <p>3.8. Aktywność mieszkańców i społeczeństwo obywatelskie motorem rozwojowym gminy Szydłowo.</p>
<p>3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski.</p> <p>3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa.</p> <p>3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski.</p> <p>3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej.</p>	<p>Cel strategiczny 1: Uporządkowana gospodarka przestrzenna i zarządzanie przestrzenią gminy w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju jako najważniejsze determinanty rozwoju gminy Szydłowo.</p> <p>1.3. Polityka przestrzenna gminy oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Cel strategiczny 2: Wysoka jakość infrastruktury i środowiska – podstawowe uwarunkowania poziomu życia mieszkańców gminy Szydłowo.</p> <p>1. Infrastruktura drogowa na terenie gminy – determinant bezpieczeństwa i możliwości rozwojowych dla mieszkańców gminy - opracowanie i realizacja Wieloletnich Planów Inwestycyjnych.</p> <p>2. Transport zbiorowy dostosowany do potrzeb i oczekiwań mieszkańców.</p> <p>3. Uporządkowana gospodarka wodno-ściekowej wyznacznikiem jakości życia na terenie gminy i symbolem troski jej władz o stan wód powierzchniowych i podziemnych – opracowanie i realizacja Wieloletnich Planów Inwestycyjnych.</p> <p>5. Poprawa czystości powietrza / ochrona środowiska.</p>

<p>4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.</p> <p>4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług.</p> <p>4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.</p>	<p>Cel strategiczny 1: Uporządkowana gospodarka przestrzenna i zarządzanie przestrzenią gminy w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju jako najważniejsze determinanty rozwoju gminy Szydłowo.</p> <p>1.1. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią gminy w oparciu o aktualne dokumenty kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz MPZP.</p> <p>1.2. Wyodrębnienie stref funkcjonalnych na terenie gminy szansą na optymalny rozwój wszystkich miejscowości gminnych. Pokrycie najważniejszych, z perspektywy rozwojowej, terenów gminy MPZP.</p> <p>1.3. Polityka przestrzenna gminy oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju.</p>
--	---

Założenia dokumentu wpisują się w założenia dokumentów regionalnych. Strategia rozwoju gminy Szydłowo jest spójna ze **Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu pilskiego na lata 2015-2025** w następujących aspektach:

1) W obszarze „Przestrzeń przyjazna mieszkańcom”:

- Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury drogowej jest spójny z celem operacyjnym Strategii rozwoju gminy Szydłowo 2.1. Infrastruktura drogowa na terenie gminy – determinant bezpieczeństwa i możliwości rozwojowych dla mieszkańców gminy - opracowanie i realizacja Wieloletnich Planów Inwestycyjnych.
- Cel strategiczny 2. Rozwój infrastruktury na rzecz podniesienia jakości życia mieszkańców jest spójny z celami operacyjnymi Strategii rozwoju gminy Szydłowo: 2.1. Infrastruktura drogowa na terenie gminy – determinant bezpieczeństwa i możliwości rozwojowych dla mieszkańców gminy - opracowanie i realizacja Wieloletnich Planów Inwestycyjnych; 2.2. Transport zbiorowy dostosowany do potrzeb i oczekiwań mieszkańców; 2.3. Uporządkowana gospodarka wodno-ściekowej wyznacznikiem jakości życia na terenie gminy i symbolem troski jej władz o stan wód powierzchniowych i podziemnych – opracowanie i realizacja Wieloletnich Planów Inwestycyjnych; 2.4. Infrastruktura internetu szerokopasmowego podstawą rozwoju e-usług na terenie gminy; 2.6. Infrastruktura rekreacyjna, kulturalna i turystyczna – gmina Szydłowo dobrym miejscem do odpoczynku po nauce i pracy.
- Cel strategiczny 3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej jest spójny z celem gminnym 2.6. Infrastruktura rekreacyjna, kulturalna i turystyczna – gmina Szydłowo dobrym miejscem do odpoczynku po nauce i pracy.

- Cel strategiczny 4. Planowanie przestrzeni na rzecz konkurencyjności gospodarczej i turystycznej powiatu jest spójne z celami gminnymi 1.1. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią gminy w oparciu o aktualne dokumenty kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz MPZP; 1.2. Wyodrębnienie stref funkcjonalnych na terenie gminy szansą na optymalny rozwój wszystkich miejscowości gminnych. Pokrycie najważniejszych, z perspektywy rozwojowej, terenów gminy MPZP; 2.6. Infrastruktura rekreacyjna, kulturalna i turystyczna – gmina Szydłowo dobrym miejscem do odpoczynku po nauce i pracy.
- 2) W obszarze „Gospodarka”:
- Cel strategiczny 1. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości jest spójny z celami gminnymi 3.6. Stwarzanie przez gminę warunków do powstawania nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; 3.7. Wsparcie przedsiębiorców i stwarzanie warunków do powstawania nowych firm.
 - Cel strategiczny 2. Dążenie do zrównoważonego rozwoju powiatu jest spójny z celem gminnym 1.3. Polityka przestrzenna gminy oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju.
- 3) W obszarze „Środowisko”:
- Cel strategiczny 1. Skuteczna ochrona środowiska przed zanieczyszczeniami jest zgodny z gminnym celem 2.5. Poprawa czystości powietrza/ ochrona środowiska.
 - Cel strategiczny 2. Wykorzystanie walorów środowiskowych w rozwoju powiatu jest zgodny z celami gminnymi 1.2. Wyodrębnienie stref funkcjonalnych na terenie gminy szansą na optymalny rozwój wszystkich miejscowości gminnych. Pokrycie najważniejszych, z perspektywy rozwojowej, terenów gminy MPZP.
- 4) W obszarze „Rozwój kapitału ludzkiego”:
- Cel strategiczny 1. Rozwój lokalnego rynku pracy jest zgodny z celami gminnymi 3.6. Stwarzanie przez gminę warunków do powstawania nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; 3.7. Wsparcie przedsiębiorców i stwarzanie warunków do powstawania nowych firm.
 - Cel strategiczny 6. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego jest zgodny z celem gminnym 3.8. Aktywność mieszkańców i społeczeństwo obywatelskie motorem rozwojowym gminy Szydłowo.

Strategia jest również powiązana z dokumentami strategicznymi i dokumentami sektorowymi obowiązującymi w Gminie Szydłowo, m.in. z:

1. **Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowo na lata 2018-2026**, której cele są zgodne z cel strategicznym 3: Człowiek najważniejszym potencjałem rozwojowym gminy Szydłowo: edukacja, usługi społeczne i opiekuńcze oraz polityka senioralna i młodzieżowa.

Ponadto założenia Strategii rozwoju gminy Szydłowo na lata 2020-2030 częściowo wpisują się w treści dokumentów, które obowiązują do roku 2020. Są to takie dokumenty jak m.in. Gminny Program Rewitalizacji na lata 2016-2020 dla Gminy Szydłowo, Gminny Program Opieki na Zabytkami Gminy Szydłowo na lata 2017-2020 oraz Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szydłowo.

Jednocześnie wszystkie nowe lub aktualizowane dokumenty będą zgodne z założeniami Strategii rozwoju gminy Szydłowo na lata 2020-2030.

WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

W procesie wdrażania Strategii rozwoju gminy Szydłowo na lata 2020-2030 niezmiernie ważnym elementem jest jej monitoring. Poprzez gromadzenie i analizę danych wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania Strategii rozwoju gminy Szydłowo na lata 2020-2030 jest zobowiązanie pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Dodatkowo rekomenduje się przyjęcie szczegółowych planów i programów określających szczegółowiej zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego, m.in. *Strategia Rozwoju Oświaty, Strategia Rozwoju Turystyki, Strategia Rozwoju Sołectw*.

Należy również dostosować warunki lokalowe urzędu do zmieniających się potrzeb oraz planowanego rozwoju gminy. W tym celu niezbędna jest rozbudowa jego siedziby uwzględniająca dostosowanie dla osób niepełnosprawnych oraz w wieku senioralnym.

Wdrażając Strategię, gmina będzie dbała o dobrą współpracę z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, otoczeniem społeczno-gospodarczym, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową.

Jednocześnie wszystkie zadania zaplanowane do realizacji i wymagające kolejnych inwestycji będą uwzględniane w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy.

Dodatkowo gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę *Smart Village*³⁵. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę urzędu gminy, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w gminie.

W celu pozyskania dodatkowego finansowania na zaplanowane działania, samorząd będzie zabiegał o środki z funduszy zewnętrznych – programów krajowych oraz unijnych w perspektywie finansowej 2021-2027. W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach gminy.

³⁵ Idea *Smart Village* ma na celu zapewnienie mieszkańcom jak najlepszej przestrzeni do życia i wyrównać poziom życia z miastami. Cały postęp technologiczny ma szansę stworzyć nowe możliwości dla lokalnych przedsiębiorców, poprawić świadczone usługi i dostęp do nich oraz wzmocnić społeczeństwo obywatelskie. Ułatwiony kontakt z urzędami przez Internet czy opcja na zaproponowanie własnej inicjatywy obywatelskiej przynoszą zgodnie z ideą sporo pożytku.

System monitorowania jest swoistym narzędziem, który wspomaga zarządzanie gminą, w tym podejmowanie strategicznych decyzji i przewidywanie zagrożeń. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii rozwoju gminy Szydłowo na lata 2020-2030, będzie tabela ewaluacyjna. Tabela stanowi załącznik do niniejszego dokumentu i została przygotowana w formacie pliku xlsx. Plik zawiera zakładki dotyczące poszczególnych celów strategicznych. Te z kolei dzielą się na cele operacyjne, do których przyporządkowano konkretne działania i zadania strategiczne. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną.

Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje czy dane działanie zostało zrealizowane czy nie. W ten sposób będzie można ocenić w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Tabela jest spójna z tabelą ewaluacyjną Strategii rozwoju gminy Szydłowo na lata 2010-2020, co ułatwi pracę osobom odpowiedzialnym za monitorowanie wdrażania zapisów dokumentu.

PODSUMOWANIE

Strategia rozwoju gminy Szydłowo na lata 2020-2030 jest dokumentem, na którym opierał się będzie zrównoważony rozwój gminy w najbliższych latach. Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Gminy Szydłowo, jednostek organizacyjnych oraz opracowania i statystyki zewnętrzne. Powyższe źródła danych uzupełnił głos mieszkańców, którzy podczas warsztatów strategicznych, badania ankietowego i konsultacji społecznych, wnieśli swój wkład i pomysły. Dzięki zaangażowaniu społeczności gminy Szydłowo, dokument ma charakter partycypacyjny.

Podstawą budowy Strategii jest diagnoza – opis aktualnej sytuacji gminy z różnych perspektyw. Zbadano zarówno sferę gospodarczą, społeczną, środowiskową, jak i przestrzenną. Diagnoza wskazała na obszary, w których należy podjąć działania mające na celu rozwój gminy. Na podstawie danych statystycznych i opisowych, uzupełnionych wynikami badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców, określono trzy najważniejsze cele, które będą realizowane w kolejnych latach. Są one zorientowane głównie na uporządkowanie planowania przestrzennego i gospodarowanie zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, podnoszeniu jakości infrastruktury podstawowej, społecznej i turystycznej, a także usługach społecznych, edukacyjnych i senioralnych.

Cel strategiczny 1: Uporządkowana gospodarka przestrzenna i zarządzanie przestrzenią gminy w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju jako najważniejsze determinanty rozwoju gminy Szydłowo.

Cel strategiczny 2: Wysoka jakość infrastruktury i środowiska – podstawowe uwarunkowania poziomu życia mieszkańców gminy Szydłowo.

Cel strategiczny 3: Człowiek najważniejszym potencjałem rozwojowym gminy Szydłowo: edukacja, usługi społeczne i opiekuńcze oraz polityka senioralna i młodzieżowa.

Sformułowane zostały misja oraz wizja gminy Szydłowo, których wspólnym mianownikiem jest dążenie do jak najwyższego poziomu życia mieszkańców. W dążeniu do osiągnięcia zamierzonego stanu, pomoże osiąganie poszczególnych celów operacyjnych, których wyznaczono 18. Te z kolei, będą realizowane poprzez wykonywanie poszczególnych zadań i działań o charakterze strategicznym.

Katalog tych zadań przedstawiono w rozdziale *Strategiczne kierunki rozwoju*. Znajduje się tam również katalog przykładowych wskaźników i mierników, które pomogą przy wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji Strategii. Dokument zgodny jest z założeniami zarówno strategii na poziomach krajowym, regionalnym, jak i lokalnym.

Spis rycin

Ryc. 1 Położenie gminy Szydłowo	15
Ryc. 2 Położenie gminy Szydłowo na tle okolicznych gmin i powiatów	16
Ryc. 3 Liczba ludności w gminie Szydłowo w latach 2014-2019 z linią trendu na najbliższe lata.	25
Ryc. 4 Ludność gminy Szydłowo według wieku i płci w roku 2019	25
Ryc. 5 Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2018 roku	26
Ryc. 6 Saldo migracji ogółem na 1000 ludności w 2018 roku	26
Ryc. 7 Zasoby mieszkaniowe w 2018 roku	27
Ryc. 8 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2018 roku	28
Ryc. 9 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminie Szydłowo w 2019 roku na tle powiatu, województwa i kraju.....	31
Ryc. 10 Dostępność infrastruktury technicznej w 2018 roku.....	37
Ryc. 11 Formy ochrony przyrody występujące na terenie gminy Szydłowo	42
Ryc. 12 Dochody ogółem i wydatki ogółem w gminie Szydłowo w latach 2014-2019	43
Ryc. 13 Dochody własne gminy na 1 mieszkańca	44
Ryc. 14 Struktura dochodów gminy Szydłowo w latach 2014-2019	45
Ryc. 15 Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia gminy Szydłowo na lata 2021-2028.....	46
Ryc. 16 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. Ludności	47
Ryc. 17 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	49
Ryc. 18 Święto Ryby i Wody w gminie Szydłowo w 2019 roku	54
Ryc. 19 Konkurs „Kulinarna Krajna” w 2018 roku w gminie Szydłowo	55
Ryc. 20 Narodowe Czytanie nad Stawem Szydłowskim w 2020 roku	56
Ryc. 21 Szlaki rowerowe przebiegające przez gminę Szydłowo	58
Ryc. 22 Hierarchia strategii.....	71

Spis tabel

Tabela 1 Podział administracyjny gminy Szydłowo z podziałem na liczbę ludności i powierzchnię w 2019 roku	17
Tabela 2 Liczba wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy	24
Tabela 3 Udzielone świadczenia z podziałem na ich rodzaj	29
Tabela 4 Liczba akcji OSP w gminie Szydłowo w latach 2015-2019	30
Tabela 5 Wyniki egzaminu gimnazjalisty w gminie Szydłowo w latach 2016-2019 na tle powiatu i województwa.....	32
Tabela 6 Drogi gminne na terenie gminy Szydłowo.....	34
Tabela 7 Wykaz zabytków nieruchomych występujących na terenie gminy Szydłowo	52
Tabela 8. Lokalizacja i stan infrastruktury świetlic wiejskich w gminie Szydłowo w 2020 roku ...	56

